

In

et spūscō replebit̃: ad
ro matris sue: et multi in
te ei⁹ gaudebūt. ps. D
tute tua letabit̃ rex: et su
re tuum exultabit vehe

Presta qm̄s om
deus: ut familia
viā salutis incedat: e
hānis precursoris tu
nēta sectando: ad e
dixit secura puenia

Lctō Jheremi
In diebus illis.
verbū dn̄i ad me di
usq̄ te formarē i vte
te: et anteq̄ exires d

Magnus Hallgrim son á

s placatus intende. Po.
nio. Amē di. vo. qđ uni. clvij.
alutaris tui dñe inu Cōp
re saciari supplices exora-
us: ut quoꝝ letamur gu-
renouemur effectu. P d.
ervasij ꝛ prthasij martyrū

Oquet dñs pacē in ple-
bē suā ꝛ sup scōs suos ꝛ
in eos qui cōuertunt ad
uz. ps. Benedixisti dñe terrā
:auertisti captiuitatē iacob.
Eus qui nos an Colla.
nua sanctorū martyrū
orū geruasij ꝛ prothasij so
itate letificas: ꝯcede pitiꝰ

O
liū n
mar
cū so
lū su
eori
pa
mu
clxi.
Alla
Vid
Su
qm
clen
nis

...lia Johānis bapti.

exute
ciuita
n vir-
luta-
nter.
olla.
a per
ti io-
orta-
uē p-
nim.
the.i.
u est
Ori-
noui
lua:

Dixit dñs omnipotēs. G...
Fuit homo missus a deo cu...
men iohannes erat: hic ven...
Ut testimoniū phiberet de...
ne ⁊ pararet dño plebē pfe...
Fuit in dieb⁹ S.L...
herodis regis sace...
quidā noie zacharias d...
abia: ⁊ uxor illi de filiab...
ron: ⁊ nomē eius elyza...
Erant autē ambo iust...
deū incedētes in oib⁹ m...
tis ⁊ iustificationib⁹ dn...
qrela. Et nō erat illis f...
eo q esset elyzabeth ste...
ambo pcessissent in di...

Passio Christi
Þad er.
Historia Pijn-
unar og Daudans/ Drottins
vors Jesu Christi/ j atta nytsam
legum Predikunum jnne
falenn.

Huoriar Samanskrifad og
wtlagt hefur/ Heidarlegur Kiennemann,
Sæluge S. Jon Arason/ Profastur
j Isafiardar Þinge/ Einfølldum
og Ofroodum/ sem þdka vilia
til Gagns & Gooda.

Prycktar a Hoolum j Hialt
ta Dal/ ANNO.
M. DC. LXXviij.

Þessar Predikanir

Goodum og Gudhræddum Lesara/ Oskast Nad og Fridur/ af Gude/ fyrer þañ Krossfesta Jesum Christum.

Pistels Skrifarenn til Hebreos/ Postulen Pall/ tekur so til Orda j. 12. Capitula sama Pistels/ og seiger.

Miñist a þann sem Motmæliñ þolde Syndugra vegna.

Þetta er eitt Heilla Rad/ og hin Naudsynlegasta amiñing/ þui huørke gieł um vier lifad nie dæed nȝ goodre Samvisku/ og glødu Hiarta/ vtañ so sie/ ad vier miñustum þar a/ og þeinktum sem tijdast þar vm/ ad Christus Jesus/ Guds og Mariu son/ er vorra vegna z oss til gooda fæddur/ pijndur/ dauðñ/ og vpp apiur

aptur riseñ/ huar med hañ fullkomna
de allt vort Endurlausnarverk. Eñ
þar Herrañ Christur leid Kuøl z Pijñ
nu þ oss. Þar af kuñum vier ad raða
og skilia/ huad stoor og vidurstyggeleg
ur Nlutur ad Syndeñ sie/ og huad þu
ng og obæreleg Byrde ad sie Guds Re
ide/ j giegn Syndenne/ Þuiad hefðu
vorer fyrstu Foreldrar/ Adam og Eva
staded stoduger/ og ecke af sier broted
þañ Heilagleika/ z Riettlæte/ j huøriu
þau voru j ondverdu skøpud/ Gen. 1.
Þa hefde huørke þau nie þeirra Nid
iar og Epterkomendur/ þurpt neinrar
Endurlausnar vid/ Þa hefde Christ
ur og ecke helldur þurft ad lijda/ þær
beysku Kualaña Synder og Krossens
Dauda/ sem hañ þolde/ Þuiad fyrer
vorra Misgiørda saker er hañ særdur/
og fyrer vorra Synda saker er hñ Lem
stradur/ Hegningeñ la a hønū/ vppa
þad vier hefdum Frideñ/ og fyrer hañ
ns Beniar erum vier Heilbrygder vord
 ner

ner/ seiger Ande Guds fyrer Munn Spamanñsins Esaiæ 53. Cap.
Og hier þyrer er þesse Huggunarfullæ og Gledelega Þijningar Historia Dro ttins vors Jesu Christi/ eins til ad jaß na/ suo sem eirn ægiætur Mædar brun̄ ur/ huor ed Endurnærer/ lijßgar og vid Magt helldur/ vorum Hungrudum og þyrstum Sælum/ og nidurslockur þan̄ storheita Elld z Loga Gudlegrar Reide. Þess meira sem vier ausum vpp wr þessum Brun̄e/ þess fyllre er Hann. Þess meira sem vier af hønū dreckum þess meire epterlongun og Þorsta høß um vier epter hønum/ so vier þykustum alldrei gieta til fulls sualad Sælum vorum a Vatne þui sem af hønum þr am̄plijstur/ epter þui sem Syrach seiger 24. Cap. Mijn Predikun (seiger han̄) er sætare en̄ Hunang/ og mijn Gæfa sætare enn Hunangs Seimur/ Huor aß mier etur/ þann Hungrar jaf nan̄ epter mier/ Og huor af mier dreck

ur/þann þyrster jafnañ epter mier.
Til þessa Vatnsbruññsins og Vppspre
ttu Lækiarens/ bÿdur Herrañ vor Jes
us Christus sialpur/ hia Joh. 7.
Cap. Þar hañ seiger/ Ef nockurn
þyrster/kome hañ til mjn z drecke/ Hu
er hañ trwer a mig/suo sem Ritningiñ
seiger/ af hans Kuide skulu frañfliota
Straumar lifanda Vatns. Og fyrer
Muñ Spamañsins Esaia/talar hñ/
so og seiger/ 55. Cap. Nu vel/ aller
þier ē þyrster erud/ komed til Vatnsins
Og þier sem ongua Peninga hafed/
komed og kaupeð an Peninga/ og fyr
er ecke neitt/ bæde Wÿn og Miolk/ þa
mun ydar Sala j Sælgiæte feit verda
(stendur litlu sÿdar j sama Capitula)
Þar fyrer/sie nockur Sturladur j Sa
lu og Samuisku/ hañ hugge sig vid
Vÿnuna Herrans Christi/ þui hun er
þad rietta Balsam og Grædeplastur/
sem læknar oll vor Andar mein.
Og mz þui vier hafa nylega j Hend

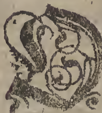
ur boreſt nockrar Predikaner yfer Paſſ
iuna/ ſem ſa Nalærde Doctor j heilag
re Skript/ Johañes Forſterus hefur
j fyrſtu giort/ Eñ a Islendſku wtlagt
ſa Æruverduge og Gudhrædde Kienne
mañ/ Saluge S. Jon Araſon/ ſem
var Preſtur j Vatnsfyrde/ Þa hafa
mier þær ſomu Predikaner vel giediaſt
Huørs vegna eg læt þær nu j Jeſu Na
fne/ Gude einum og hreinum til Lofs z
Dyrdar/ eñ þeſſa Lands Iñbyggiurum
til Gagns og Gooda/ a Prent wtgan
ga/ Oſkande ad þetta Erfide mætte ve
rda fyrſt og fremſt Gude þægelegt/ og
hans Sofnude gagnlegt og Heilſuſam
legt/ þad heyre Gud j Jeſu Nafne.

Skrifad a Hoolum j Hiallta
Dal/ 11. Martij/ 1678.

Gyſle Thorlakſon.

Fyrsta Predikun.

Historiuparturinn/ sem þessare Predikun tilheyrer/ hliodar suo sem epterfylger.

G þa þeir hofdu Lofsaunginn sungid/ Gieck Jesus wt sem hann var vanur/ yfer vm Lækinn Kidron/ til Fiallsins Oliveti.

Enn hans Læresueinar fylgdu honum epter. Þa sagde hann til þra/ A þessare Nootttu munu þier aller hneyxlast a mier/ þuiad skrifad er. Hirderenn mun eg sla/ og Sauder Hiardarennar munu j sundur tuistrast/ Enn nær eg rijs vpp aptur/ þa mun eg ganga fyrer ydur j Galileam. Petur suarade og sagde til hans/ Þo aller hneyxle sig a þier/ þa skal eg þo alldrei hneyxlast. Jesus sagde til hans/ Sannlega seige eg þier/ ad nu a þessare Nootttu/ adur enn Hanenn

galar tuisuar/ muntu neita mier þris
uar. Han̄ talade þa en̄ framar/ Þo
Þo eg ætte ad deya med þier/ þa skal
eg ecke afneyta þier. Slijkt hid sama
sogdu aller Lærisueinarner.
Þa kom Jesus med þeim j þad Akur
gierde/ sem hiet Gethsemane/ þar var
ein̄ Grasgardur/ þar gieck Jesus jn̄/
og hans Lærisueinar. Enn Judas sa
ed sueik han̄/ visse og þenan̄ stad/ þui
ad Jesus safnadest opt þangad med sy
num Lærisueinum. Þa sagde Jesus til
þeirra/ Setied ydur hier/ a medan eg
ger burt/ og bidst fyrer. Og han̄ took
til sijn Petrum/ Jacobum/ z Johan̄em
þa tuo Sonu Zebedei/ og took til ad hr
yggiast/ skialfa og Harmþrungin̄ ad
verda/ og sagde til þeirra/ mijn Sala
er hrygg allt j Daudan̄/ Blijfed hier
og vaked med mier/ Bidied suo ad þier
falled ecke j Freistne.
Og han̄ veik sier burt fra þeim/ nær
einu Steinsnare/ z kraup a Knie/ fiell
fram̄

fram̃ a ſijna Aſioonu til Jardar/ og
bad/ Ef þad mogulegt være ad ſu ſtu
nd hia lide/ og ſagde/ Abba/ miñ Fad
er/ allt er þier mogulegt/ Tak burt þe
nañ Kalek fra mier/ þo ei huad eg vil
helldur huad þu villt. Og hann kom
til ſiña Læreſueina/ og fann þa ſofan
de/ og ſagde til Peturs/ Simon/ ſefur
þu? Formatter þu ecke eina Stund ad
vaka med mier? Waked z bidied ſuo ad
þier falled ecke j Freiſtne. Andeñ er
reidubueñ/ eñ Holldid er veykt.

J añad ſiñ gieck hañ eñ burt aptur
badſt fyrer og ſagde/ Miñ Fader/ Ef
þad er ecke mogulegt/ ad þeſſe Kalek
ur lijde hia mier/ vtan eg drecke hañ/
þa verde þiñ Vilie. Og hañ kom/ og
fañ þa aptur ſofande/ Og þeirra Augu
voru þrungiñ af Suefne/ og þeir viſ
ſu ecke huoriu þeir ſuoruðu honum.
Og hañ liet þa kyrra/ og gieck eñ j bu
rt aptur. Og bad j þridia ſiñ þeim ſo
mu Ordum/ z ſagde/ Fader/ ef þu villt

so/þa tak þennan Kaleik fra mier/ þo ecke minn/ helldur verde þinn Vilie.

Enn honum byrtest Eingell af Him ne/ z styrkte hann. Og þar kom/ ad hann þreitte vid Daudann/ z took ákaplegar ad bidia. Enn hans Sueite vard so sem Blooddropar/ þeir fiellu a Jordena.

Og hann stood vpp fra Bænenne/ og kom til sinna Læresueina/og fann þa soꝼ ande wt aꝼ Hrygd/og sagde til þra/Æ Vilie þier nu sofa og huijlast? Huad sofe þier? Þad er noog/ Stnnd/ su stu nd er komenn/ ad Mannsins Sonur mun oꝼurseltast j syndugra Hendur/Stand ed vpp z gongum hiedan/ Sied/Sa ed mig suijkur hann er j nænd/ Enn bid ied so ad þier falled eige j Freistne.

Vtleggingenn.

Ver aptur lided ad þeim Ar sins tijma/ æ husrium Chris teleg Kyrkia plagar nu vm Hond ad haꝼa/ og wtskijra Þijsa

Pijningarhistoriu Drottins vors Jesu Christi/huorre Drottins Pijslarmiñing/eing in Lækning kañ kroptugre ad piñast/til ad græda Samviskuñar Sær og Vnder/ so sem sa heilage Lærepader Bernhardus hefur ægiætlega talad. Latum oss þui hu er añañ erua og vppvekia til sañrar Guds kæne/med þessum Ordum/hins sæla Augustini. Tijme er ad græta/Pijslarmiñing Drottins er halldiñ. Tijme er ad sijka og syrgia. Tijme er ad iæta og Fyrergiefningar ad bidia. Og huor ep ess kañ ad vethella so myklum Tarum/sem hæpa skijkre Nrygd? Eda huad seiger Spamad uriñ? Quor mun giepa mijnu Hopde Vatn/ Og mijnum Augum Tara Vppspretru? Þo þar være j vorum Augum eiñ Tarabruñur/ þa være samt þau Tara poll ecke noog. Eñ þad er venulegt ad meñ skipte Pijningarhistoriuñe j suudur/sierdeilis j þim Parrta/ ap huørium.

1. Er vm þad sem giørst hepur j Grasgardenum.

2. Vm þad sem framfoor/ þ þeim ond legu til Jerusalem.

3. Vm þad sem giordest byrer þui Ver alldlega Vallde.
4. Vm Krossbestingena.
5. Vm Greptrunena.
Og med þui ad þad verdur oflangt j eiñe Predikun/ vm huort byrer sig ad tala/ sem giorst heþur byrer þui andlega og Verralldlega Vallde til Jerusalem/ þa plaga Meñ ad giora þat vt af biorar Predikaner/ so ad þær verde þo alls/ ept er Viknatale Siovikna Fostuñar.
Nu vilium vier ad þessu siñe ganga jñ j Grasgardiñ med Christo/ sem ad var ha ns byrste Pijslarstadur/ og yþervega.
Fyrst/ huad giorst haþe/ ædur eñ Christ ur gieck a Vegeñ til Grasgardsins.
Þar næst/ huad hañ haþe giort og tal ad a Veigenum.
Og sijdast huad fram haþe fared j Gr asgardenum.
Vor goode Gud gieþe oss sijna Nad/ og heilags Anda Verkan/ hier vm riette lega og Gudrækelega ad tala/ sijnu Na þne til Dyrdar/ enn oss til Salu hialpar/ Amen.
Og

Hier um talar so Texteñ. Og þa þe
ir hofdu Lofsaungiñ sungid.

Þesse Lofsaungur/ hallda Meñ ad ver
ed hafe 113. Psalmur Davids. Eñ so ad
Meñ skilie þad þui gier/ þa skulu Meñ
vita/ ad þad var Sidvenia hia Gyding
um/ a Hátýdisdegum/ einkum og sier
deilis a Páska Hátýdiñe/ Ad þeir lietu
ganga j kring vid sitt Bord/ eiñ Bikar/
þegar Kuølldmáltýdiñ var afstadiñ/ og
þañ Bikar kølludu þeir a sýna Tungu
Cos Hyllel/ þad þýdest Lofgiørdar Bik
ar/ fyrer þañ skulld/ Ad a medañ hann
gieck j kring fyrer Bordum/ þa var sung
iñ eiñ af Psalmum Davids/ sem byriast
af þui Orde/ Halleluja/ Þad er/ Lofed
Gud/ Hvørs háttar ad eru flest aller Da
vids Psalmar/ fra þeim Hundradasta og
þridia j Psalmatøluñe/ og til þess 119.
Og aptur fra þeim 145. og a enda Psa
lltarañ. Eñ þad sem hier seigest/ af
Herranum Christo/ ad hañ hafe giørt/ sem
er/ ad hañ hafe sunged Lofsaungiñ med sij
num Læresueinum/ ad endadre Kuølltmál
týdiñe/ Þad sama bijdur og befalar oss

þess

ad giöra Postulin̄ Pall/Eph. 5. Ad vijer uppfylltumst j Anda/ og huer tale vid an̄an̄/ags Psalmum/Lofsønguum/og and legum Kuædum/ syngiande og spilande Drottne j vorum Hiertum/giørande jafnan̄ Gude þacker fyrer alla Hlute/j Nafne Drottins vors Jesu Christi/ En̄ eink anlega fyrer og epter Mꝏltijd/ epter Guds Bepalningu/ Deut. 8. Þegar þu heftur Matar neitt/og ert Mettur/ þa skalltu lofa Drottin̄ Gud þin̄. Og þetta eigum vier ad giora fyrer þa Ordsok/sem Postulin̄ skijrer þar til/ 1 Tim. 4. seigiande/ Aull Guds Skiepna er good/ og eckert burtkastanlegt/þad med þackargiørd medtekid verdur/ þui þad helgast fyrer Guds Ord og Bænena.

Þad er skrifad vm Keysaran̄ Theodosium/ad han̄ hafe læted Vngmeñe syngia sier Psalma til Bords. En̄ huad vilium vier seigia vm Jardneskan̄ Keysara? Sialum til/ ꝛ skodum han̄ ypparsta Herra og Kong allra Konga/ og Drottinn allra Drottna/huørsu ad hn̄ poornar Høndum til Himens/ standande vid Bordid/

og

og syngur sijnum Himneska Fodur sætan Lofsaung.

Framar seiger Textenn. Gieck Jesus wt/ sem hann var vanur/ yfer vm Læk inn Cedron/ til Fiallsins Oliveti.
Cedron þydest suo myked sem suartur og dockur/og var sa Lækur so kalladur/ vegna þess sauruga Vatns/ sem þangad rann wr Stadnum Jerusalem.

Hier høfum vier eina ageæta andlega þyding. Jesus vor Endurlausnare/geingur nu yfer vm Lækinn/Et hann ætte nu ad drecka af Læk Guds Reide og Bræde/ a Veigenum/ Psalm. 110. Yfer Lækinn Cedron gieck forðum David/þegar hann var wt rekinn wr Rykenu/af sijnum Syne Absalon/ og forrædinn af Achitophel/2 Sam.15. Jesus Christur/ sem var Sonur Davids epter Holldenu/ hann nidur stie af sijnu Næsæte/fyrer oss Meñena z vorar Heil su saker/z ætte nu suikinn ad verda af Juda/og ofurseliast/ til þessþeyska Krossens Dauda/ so ad hann gierde oss/sem wtlager og wtflæmder vorum/ Erfingia sijns Himneska

nefska Rýkis. J þeñañ Læk Cedron lie
tu fordum þeir fromu Kongar/Assa/ Eze
chias og Josias/kasta og snara Saurind
um Skurgodadyrkunariñar/og þar voru
brend til Ösku/ epter þeirra skipun/ oll
Verkfære/ sem þienad hofdu til Skur
goda Þionustuñar/so sem lesa ma/1.Reg.
19. og 2. Paral.29. Christur sem er
Kongur Nadariñar/Dyrdariñar z Velld
esins/geingr nu yfer vm þeñañ sãa Læk/
Avijsande hier med j hlioode/ad hañ vill
ðe med siñe Pijnu og Dauda/ Huar til
hañ sig nu reidde/ burtkasta vorum Synda
saur og Oklærendum/j Siafarins Diup
og ad hañ villde frelsa oss/ fra eilijfum
Helvijtis Ellde.

Fiallsins Oliveti/ verdur hier og suo
gieted/ad Drottiñ hafe þangad geingid/
huar ad fordum plagsidur var ad brenna
þa raudu Kw til Ausku/suo sem Menn
kallda Almeñelega/af huorre Ausku gio
rt var Adreifingar Vatned/til ad hrein
sa med/ epter Guds Logmals Hliodan/
Num. 19. Eñ huad er þetta añad enn
so sem nockurskonar þeigiande Aminiing/

um Krapt og Verkan Bloodsins Christi/ huoriu hn̄ villde nu sn̄an skams tijma wt hella j þm sama stad. En̄ huor er sa Krapt ur og Verkan? Þad er Kraptr ꝛ Verkan til ad hreinsa oss af Syndunum/ þui so seiger hin̄ heilage Joh. 1. Pist. 1. Cap. Bloded Jesu Christi Guds Sonar/ hreinsar oss af allre Synd. Og j Pistlenum til Hebreos 9 Cap. stendur skrifad/ Nu ... mykiu framar mun þa Blooded Ch... isti/ hreinsa vorar Samvitskur/ af Dauð legum Verkum.

Þa sagde Jesus til sijna Lærisueina/ A þessare Nootti munu þier aller hne yxlast a mier/ þuiad skrifad er/ Hyrder en̄ mun eg sla/ og Sauder Hiardarinn ar munu j sundur tuistrast/ En̄ nær eg ris vpp aptur/ þa mun eg ganga/ ꝛ cet. J þessum Ordum er fooigin̄ tuofalldur Spadomur/ Sa fyrre er dreigin̄ wt af Spadomsbook Zach. 13. sem hliodar vm Flootta og sundurtuistran Lærisuein an̄a/ þegar þeir feinge ad sia/ad Hyrder en̄ Christur være sleigin̄/ Huer sundurtuist

kan

kan ecke skyllde verda oss þui/ þegar Sauda skiepnur sundurdreißast/ þa þeirra Hyrder er sleigen.

Hier skulum vier minnast a Christi Embætte/ sem er/ ad hann er vor einka Hyrder og huort ad sie vort hans Sauda/Embætte. Hans Embætte var þad/ ad Endurleysa med dyru Verde/ad Foodra/ fremm knija og leida j gooda Grashaga. Enn hans Sauda Embætte er þetta þrent/ so sem hann Hyrderenn vorra Sälna/ hefur oss kient/ hia Joh. 10. Sem er/ 1. Ad heyra Rodd Hyrdersins/ 2. Ad þeckia hann/ 3. Ad epterfylgia honum og hans Raustu.

Sa annar Spaadoomurinn/ hlioodar um Christi Upprisu fra Daudum/og ad hann villde strax epter hana/ ganga fyrer Lærisueinunum j Galilea/ A huer Spaadooms Ord Christi/ hans blessadur Eingill m nie Kuinnunar/ epter þad hann var af Dauda upprisenn/ Matth.28. Og þann enn hefur nu Endurlausnarinn/ hoogværlega viliad sijna Pijslar predikun mykia/ med annare Huggunar predikun/ ut af sine

Upp

Vpprisu/ huørre ad hañ strax hnijter vid hina/giefande þar med einiñ af sier Epterdæmie Gudhræddum Kieñemoñum j Kristneñe/ ad þeir tempre Logmals predikaner/med Fyrerheitum heilags Evangelij.

Petur suarade og sagde til hans/ þo aller hneyxle sig a þier/ þa skal eg þo alldrei hneyxlast/Jesus sagde til hans Sañlega seige eg þier/ad j Dag/ædur eñ Haneñ galar tuisuar/muntu afneyta mier þrisvar/ hañ talade þa eñ fra mar/Jæ/þo eg ætte ad deya med þier/ þa skal eg þo ecke afneyta þier/ slijkt hid sama/ z c.

Þad sem sa Guds Madur David talar um sig/ Psalm. 30. Eg sagda þa mier giek vel/ad eg skyllde ecke skeyka ad eilijfu/ þad sama mæ hneygiast hier til Peturs/og aňara Postulaña/huørier voga ad seigia hier j siñe Velgeingne/ þad er/ Ad medan þeir koma ecke j Naska med Christo/þo ad þeir ætte ad deya med honū/þa skyllde þeir ecke hneyxla sig/eda afneyta honum. Eñ Ræda Peturs er full Ofdyrf

 skw

sku/ þuiad þo Christur sem er Hiartanna Ransakare/ segde hønum fyrer/ad hā mu̅nde þrisvar afneyta sier/þa aptrar þad ecke hans Ofdyrfd/helldur tuofalldar hān hana af þessu tilefne/og kuedst vera reidu bwen̄ ad ganga j Daudan̄ med Christo/ og þetta læra hiner adrer Læresueinarner af vondu Epterdæme Petri. Þan̄en er vort Holld hneygt/til ad vera Vgglaust/ og fullt Ofdyrfsku. En̄ mocte þessum skadlega Brest/ eigum vier ad festa oss j min̄e/Amin̄ingar og Widvaraner heilags Anda trulega/sem eru þessar og þuilijkar Matth.26. Vaked og bidied/so þier fa lled ecke j Freistne/ I Cor.10. Sa sem þikest standa/ siae til hān falle ecke/ Og I Cor. 16. Vaked og standed j Trun̄e/ berid ydur Kallman̄lega ad/og vered styrker. Og þetta er nu talad vm þad sem giørdest/ ædur en̄ christur gieck til Grasgardsins/og a Veigenum sialfum.

Nu epterfylger ad tala vm þad sem skiede j sialfum Grasgardenum/ Huar vm Texten er so hliodande.

Þa

Þa kom Jesus med þeim/ j þad Ak urgierde/ sem hiet Gethsemane/ þar var eitt Grasgardur/ þar gieck Jesus jñ og hans Lærefueinar/ Eñ Judas sa ed hañ fuerk visse og þeñañ stad/ þuiad Jesus safnadest opt þangad/ med sijna Lærefueina.

Gethsemane er eitt Hebreskt Ord/og þijd er so myked sem Vidsmiors Pressa/og var þetta Akurgierde þui so kallad/ ad Vid smiørs trien sem vxu a Fiallenu Oliveti voru boriñ þar til samans/ og var Vid smiøred þar w: aß þeim pressad. Eñ þar hier seigest/ ad Judas haþe vitad aß þess um stad/ med þui ad Jesus haþde opt sarnast þangad med sijna Lærefueina. Þar aß lærum vier/ ad þeck'ia Christi Nádne/vid siñ Himneska Fødur/huørsu ko.s hañ haþe vsred/ ad þrañkuæma vort Endurlausnarverk/so sem þar vm var ad ur fyrer spad og sagt aß Davids/ Psal. 40. J Bookiñe er skrifad vm mig/ þiñ Vilia miñ Gud giore eg giarnañ/ Item Esa. 50. Eg em ei Oþlyduguri/ og gei

ng ecke til Baka aptur/ Eg snere mynu Bake til þeirra sem mig sloou/ og mijna Kinvanga ad þeim sem mig reittu/mijna Asionu byrgda eg ecke þyrer Forsmaan og Hrakum. Og Post+Pall+seiger/Phil+2+ Hañ var hlyden allt til Dauda+ Eñ æ huortueggiu þssu Akurgierdenu/Gethsema ne ꝛ Grasgardenū/sem þar læ j grend vid meigum vier taka oss sierdeilis Aminning+ Orded Gethsemane/ sem þyder Vidsmio rs pressu/Þad miñer oss a/ad Christur sie su Osigranlega Guds Kiempa/sem allei na heþur troded Vijnþrwgu Gudlegrar Reide+ Esa+63+ Hañ heþur þueigid siñ Kyrtel j Vijnberia Bloode+Gen+49+
Komum nu til sialþra vor/og miñunst þess/ sem Lausnarenn seiger oss hia Joh+16+ J Heimenum hafe þier Hrygd/ Eiñ og sierhuor hefur sijna Piiming/Hrygd/og sij na Pressu+ Christur og Pijslarvottarner hofdu sijna Bloodpressu/Fatæker sem La zarus hapa sijna Krosspressu+ Luc+ 16+ Þeir sem Freistader eru ap Dieplenum/ haþa sijna siñisvecke/plagu ꝛ pressu+Eñ þui mun þa Drottiñ leggia sijna under

þessa Krossþreſtunar? Þad ſkiedur þeſſ veg na/ med einu Orde ad ſeigia/ So þeir vardveite Kier ſyns Hiarta hreint/ fyrer ollum Saurugleika/ Synda og Glæpa/ og ad þeir fordeſt Synderner epter Chr iſti Aminingu/ Luc. 21. Vareſt ad ydar Hjørtu þyngeſt ecke. etc.

Grasgardurinn minner oſſ a Fall vorra fyrſtu Forelldra/ſem j Alldengarde ſkiede Og a vora Endurlauſn/ſem ſkiede fyrer þann annan Adam Jeſum/og byriadeſt j þeſ ſum Grasgarde Gethſemane/ Huar vm hinn Heilage Auguſtinus talar merkelega/ ſeig iande. Þar hæfde ad fyrſt yrde vthellt Bloode Læknarans/ ſem byriadeſt Krank dæme hins Siuka.

Huortueggia þetta/eigum vier ad læra oſſ til Hugar koma/þegar vier gongum vm Jordena/edur græna Graſed/ad Blooded Jeſu Chriſti hafe vthellſt fyrer oſſ/ j Gr asgardenum/og ad Fall vorra fyrſtu For elldra/hafe einnenn ſkied j Graſgardenum og þar af ſie komed Syndarennar Krank dæmet. Þackum Drottne fyrer þad fyrra. Enn þad ſeinna ſkulum vier læta erva oſs

 til

til saññrar Jdranar/og ad vier so opt sem vier huxum þar vm/ hvørum Synder og Glæpe.

Og hañ took til sijn Petrum/ Jacob um og Johañem/ þa tuo Sonu Zebedei/og took til ad hryggiast/skialfa/ & Harmþrungin ad verda.

Þesse þriu Ordiñ/ Ad hryggiast/skialfa og Harmþrungiñ ad vera/ Giefa oss ad skilia/ad yþer Herrañ Christum hafe falled skiootleg og akafleg Hrygd/so ad allur hans Blessade Lijkame hafe skolfed/og hans Hiarta hafe so miøg Harm þrunged og Sorgfullt vered/og af Angist og Kuol miøg þuijngast/Huør Angist ret af hønum hafe komed þessum Ordū. Mijn Saala er hrygg allt j Daudañ. Þad er ad skilia/ sem hañ segde/ad þesse Hrygd sinar Saalar/ munde vara allt til Dauda/og lijka þar med/ ad su Hrygd og Angist/til huørrar hañ finde/være so mykel/ad hun munde ecke frekare verda j sialfum Daudanum. Eñ huad giører vor liufe Lausnare til/j þessare sinne Sorg og

Varæktu? Hañ hafde ad ſoñu med ſier
tekeð j Graſgardeñ/ þria af ſijnum Lære
ſueinum/ þa hellſtu/ og þa ſem hañ hafde
kiæraſta/ vm fram̄ adra/ Petrum/ Jacob
um og Johañem/ ſo þeir være a adra Sij
du hia hønum/ vekte og være hønum til
ſtyrktar/ þui hañ viſſe vel huad ſkrifad
var Predikun Salom. 4. Cap. Ad mykłu
betra ſie tueir eñ eiñ/ þui þeir munu vel
nioota ſijns Erfidis/ þuiad raſe eda fal
le eiñ/ þa hialpar hønum hiñ añar a Fæ
tur aptur/ Vei þeim ſem eiñ er/ þui nær
hañ dettur/ þa er eingiñ til ad reyſa hañ
vpp/ Eiñ maa yfervinaſt/ eñ tueir kuña j
móte ad ſtanda/ þuiad eitt þrefallt Snæ
re ſlitſt ecke auduelldlega j ſundur.

Nu ſem þeir voru ſem naumaſt komner
iñ j Graſgardiñ/ þa koſta þeir ſier ſtrax a
Jord/ ſofa og hujlaſt Andvaralauſt/ og
þo ad Drottiñ Jeſus vekte þa j þrial ar
ſinar Reiſur af Suefnenum/ og beidde
þa med grætlegre Roddu/ ad þeir villde
ad eins eina ſtund vaka med hønum og bi
dia/ Þa hefur þad þo ecke ert vppa ſig/ og
ønguañ ſtad hia þeim. Þeir meta meir

Suepniñ eñ Drottiñ/hañ er eiñ epterskil
eñ/eiñ vaker hañ/ eiñ tredur hañ Reidiñ
ar Wijnþrwgu.

Huad giører þa til vor Drottiñ Jesus?
Nñ þelle þram a sijn Kne/z a sijna bless
ada Asionu/Og med þui hñ var yþergieþ
iñ aþ øllum Mañum a Jardune/þa snijr
hañ sier þra Jørdu til Himens/þra Mañ
um til Guds/þra Læresueinunum/til sij
ns Himneska Fødurs/ med þessare aud
miukleqre Bæn/ suo seigiande.

Abba miñ Fader/ allt er þier møgule
gt/Tak burt þenañ Kaleck fra mier/
þo ei huad eg vil/ helldr huad þu villt.
Og þetta Bænarþorm Jþrekar hañ j þri
ar Reisur/og þo med sargrætelegum hæ
tte/ so þad heþde matt ganga til Hiarta
aumkunarlitlum Mañe/og ad jaþnvel St
einarner heþde hønum matt samharma.

Eñ huad giører sa Himneske Faderen
hier til? hañ snyer sig burtañ og reidañ/hñ
byrger sitt Andlit og sijn Eyru/hañ þeig
er/og virder ecke Soniñ siñ nockurs And
suars/sem þo la platur a Jørdu/ þrañ
a sijna

a ſijna bleſſada Aſionu/ ſuo ſem aumaſte Madkur/og andvarpade þar med ſærgræ kelegre Roddu. O huad þæheyrdur Hluk ur er þetta? Ja/þurdanlegur/og Aumku nar verdur/ſo ad Einglarner um ſijder yr ærduſt af Medaumkan yper honum/ ſuo ad eiñ af þeim kom af Himnum ofan/ & ſtyrkte hañ. Og hañeñ vard nu Skaparin̄ af Skiepnuñe/ Herrañ af Þienarunum/ Gud allrar Huggunar/ og ſa ſem kallaſt ſterkur Gud/ ad þiggia Huggun og Hug ſijolun af Einglenum. O huorſu þurdan legt Sætelæte er þetta? Þetta er nu viſſe lega þad/ ſem ſa 8. Pſalmur Davids a ſijngur/ þar ſo ſtendur ſkrifad/ Um lijt eñ Tijma munku lata hañ af Gude yper gieþin̄ verda.

Eñ huoria Verkan heþur þeſſe Eing elſins Huggun? Kienar nockud Hrygd og Harmur Chriſti þar vid? Eige er þad ad þormerkia/þui ſtrax þar epter þylger þad? ad Chriſtur hafe ſtreitt vid Daudañ/ J huorre Daudans Baraattu/ad Droſtiñ Je ſus heþur holad/ alla Kuøl og Pijſl/ ba de þeſſ Tijmanlega og Eilijfa Dauda/

Og

Og þui kiemur nu strax a epter/ AD hans Sueite hafe orded sem Blood dropar/ þeir ed fiellu a Jordena. Þad er/ sem añad Lifrad Blood/ Blood hnetter/eda Bloodhnodrar.

Nu/so myked sem viduykur Gagne og Nytseme þessarar Historiu/ Þa hofum vi er hier j fyrstu Lærdoom af ad taka/ vm Christi Persõnu/ sem samteingd er af ha ns Gudddomlegre og Mañdoomlegre Na ttuiu/ Þad vottar ad Christur sie sañur Gud/ ad hañ giekur lided þa Hrygd og Angist/sem j Daudans Barattu yfer hñ kom/og ad hañ gafst ecke vpp vnder þeir re Byrde/helldur gat hañ þetta yferstad ed/og Sigrad so sialfañ Daudañ/so ad þad er vel og Gudlega sagt/af þeim gom lu/So sem Madur ottadest hañ Daudañ/ so sem Gud sigrade hañ hañ.

Ad Christur epter sijnum Mañdoome/ hafe bæde Sal og Lijkama/Þad votta þe sse Ordiñ Christi/ Mijn Sala er hrygg allt j Daudañ/So sem eiñeñ anglíost er þar af/Ad Christur hryggiest/skielfur/ve rdur Harmþrungiñ/og sueitest Bloodenu/ sem

sem ecke hefde Christo kuñad til ad falla nema þui ad eins/hañ hefde vered sañar legur Madur/sem hñ er eiñ sañur Gud.

Þar næst skal oss þetta þiena til Leid riettingar/ so vier fordustum Syndena/ Þegar vier yferuegum med oss/af þessu til efne/Huørsu hryggelega Drottiñ hefur ht alest j Gräsgardenum/ huad hrædeleg og skadleg hun sie.

Huørneñ kiemur þad til/ ad vor Lausn are verdur hryggur/ad hñ skielfur/ad hñ frampellur til Jardar? Ad hañ berst vid Daudañ/ad hañ sueitest Bloodenu? Huad an kom þetta nema af Syndeñe/huørrar vegna/ Guds Syne byriade allt þetta ad lijda. Fordustum þar fyrer Syndena/ og flyium hana sem añañ Høggorm/ Og hefum þad af Radum Jesu Syrach/sem so kieñer 21. Cap. Fordastu Syndena so sem añan Høggorm/þuiad ef þu kiem ur nærre heñe/þa styngur hun þig/heñar Teñur eru sem Leons Teñur/ og drepa Mañeñ.

J þridia mæta skal oss þetta þiena til vnd ervyssunar/so vier lærum riettañ hatt og

Adferd til ad bidia/Huer Nattür og nätte boolgiñ er j þessum epterfylgiande þre mur Lijfsreglum. Fyrst skulum vier bidia Lijtelætlega/suo vier vidurkieñum og keñustum vid vorn Overdugleika.

Þar næst/trulega/og þad med stødugu og oefudu Truonadartrausste/Skiliande oss vid Christi Betalningu/og reidande oss uppa hans Forþienustu/Fyrerboon og Fr amñsiodu/sem er so ypparste Hyrder z By skup verra Sælug. Vier skulum enn þa bidia ækapléga/so sem oss verdur bod ed hia Lucam Gudspiallamañe/ 18. Og 1.Tess. 5. Þar Postuliñ skipar og bydur ad bidia oaplætanlega.

Ad sijdustu eigum vier ad bidia Skyn samlega/suo ad vier giørum Greinarmun mille andlegra og Lijkamlegra Giæda.

Þeirra andlegu Giædaña eigum vier ad bidia æn Forords/Eñ þeirra Lijkamlegu med Fororde/so framt sem þad er Guds Vilie/oss þeu ad veita/ Huoria Bænar Adferd oss kiener Herrañ Christur/sem er Meistare til ad bidia/ j þessum uppplesnū Texta/huar ad hñ bidur/1.Lijtelætlega/

þall

ꝥallande a Knie/og jafnvel a ſijna bleſ ſada Aſionu. 2. Bidur hn̄ trwlega/þar hn̄ talar ſo til Guds/ſeigiande/Abba min̄ Fader. 3. Bidur han̄ akaflega/ þuiad heſſ meir ſem Nermungin̄ eykur ſig/ þeſs heytare og akaflegre verdur hans Bæn/. 4. Bidur han̄ ſkynſamlega/þar han̄ gie fur ſig vndergiefen̄ Guds Vilia/og bid ur ad ſa Kaleikur verde fra ſier tekenn/ ſem han̄ ſkyllde drecka/ſo framt ſem þad være Guds Vilie.

J fiorda mata ſkal þeſſe Partur Pijn ingar hiſtoriunnar Drottins vors Jeſu Ch riſti/þiena oſs til Nyggunar. 1. A mo te Syndenn̄e/huoria Drottin̄ hefur burttek ed og hreinſad/ med ſin̄e ſtraungu Barat tu vid Daudan̄. 2. A mote Guds Rei de/þuiad hn̄ hefur einſamall Wijnþrungu na trodeð/i Graſgardenum Gethſemane. 3. A moote Daudans Beyſkleika/huorn han̄ ſmackade ſialfur i ſin̄e Barattu vid Daudan̄/og frelſte oſs þar med fra þeim eilijfa Dauda/og hefur þar med afrekad/ Ad ſo ſem han̄ er inngeingin̄ fyrer Daud an̄ til Lijfſins/So verdur oſs vor Daude

eckert añad eñ jñgangur pra Daudanum til Lýpsins/Fra Erpide til Nuýldar/pra Prældome til Frelsis/pra Hrygd og Hør mungu/til eilýprar Dyrdar. Og pett hepur nu vered talad/vm pad sem giørd ist ædur eñ Christur gieck til Grasgardsins/Sømuleidis huad a sialpum Beigen um frampoort/Og pad s̄ j Grasgardenum skiede/ ædur enn Judas kom med Skar anum. Eñ huad par epter hefur giørst/bijdur til epterkomande Predikunar/ Endan de puj pessa Predikun/ med ægiætlegre Bæn hins sæla Bernhardi. Vier bipiol um oss pier/Herra Jesu christe/ Huøria pu hepur pueiged ⁊ laugad/med pijnu blessudu Bloode/ Pijnar Heilagar Hendur hlýpe oss/Vernde og geyme j ollum Haskasemdum/einkum a vorre sijdustu Daudastundu/Amen.

Auñur Predikun.

Vt af Pijningar historiunne

Og

Og jafnsnart sem han var nu eñ ad tala vm þetta/ Sia þu Judas einn af þeim tolf/ þa er han hafde nu til sijn tekeð Flock Mana/ og eirneñ Þionustumeñ Byskupana/ Phariseana/ Olldungann na og Skriptlærdra/ Gieck han vndañ Mañþlockenum/ og kom þangad/ med Logbrondum/ Lompum/ med Suerd um og Staungum.

Eñ Suikariñ hafde gieped þeim þ til Merkis/ og sagt/ Huorn eg kysse/ sa er þad/ gryped hañ sama/ z leided vat lega. Sem Jesus visse nu allt huad yþer hañ ætte ad koma/ gieck hañ þr añ/ og sagde til þeirra/ Ad huorium le ited þier? Þeir suorudu honum/ Ad Jesu af Nazareth. Jesus sagde til þeir ra Eg em hañ.

Eñ Judas sa ed sueik hañ/ stood eiñ iñ hia honum. Eñ sem Jesus sagde til þeirra. Eg em hañ/ horfudu þeir a Bak aptur og duttu til Jardar. Hann

 spurde

spurde þa eñ einuśiñe/ Ad huørium lei ted þier? Eñ þeir søgdu/ Ad Jesu aþ Nazareth. Jesus suarade/ Eg sagda ydur þad/ Eg em hañ. Leited þier ad mier/ þa læted þessa j burtu fara/ So vppfyllteſt þad Ord huad hañ hafde ſa gt/ enguum glatade eg/ af þeim ſem þu gaþſt mier. (Joh.17.)

Enn Judas veit ſier ad Jeſu til ad kyſſa hañ. Og jafnſnart veik hñ ad hønum/ og ſagde/ Sæll vertu Rabbi/ z kyſte hañ. Eñ Jeſus ſagde til hans/ Vinur/ huar til komſtu hingad? O þu Juda/ ſuikur þu Mañſins Son med Koſſe? Þa geingu þeir þangad/ z løg du Hendur a Jeſum og gripu hañ.

Eñ þa er þeir ſem hia hønum voru ſau huad verda villde/ ſøgdu þeir til hans/ Herra/ ſkulum vier ecke ſlaa med Suerde? Þa hafde Simon Petrus eitt Suerd/ og droo þad wt/ og ſloo til Preſtahøfdingians Þienara/ og hioo aþ hønum hans hid hægra Eyra. Og

ſa

ſa Þienare hiet Malchus.

Eñ Jeſus ſuarade og ſagde/ Leyfed þeim ad giora allt hid frekaſta/ Og ſa gde til Peturs/ Stiktu þijnu Suerde j Slijdrer/ þuiad huør Suerded tekur/ ſa ſkal fyrer Suerde faraſt.

Eda meinar þu ad eg kuñe ecke ad bidia miñ Fodur/ pad hañ ſende mier meir eñ tolf Legion Einglaꝛ Skal eg ecke drecka þañ Kaleik/ huørn ad miñ Fader hefur mier giefedꝛ Eñ huørneñ ſkylldu þa Ritningarnar vppfylldar verdaꝛ Pad hlijtur ſo ad ſkie/ Og hñ ahrærde hans Eyra/ og læknade hñ.

A þeim tijma/ ſagde Jeſus til Preſ tahofdingiañã/ og Hofudsmañã Mu ſteriſins/ zØlldungañã/ ſem yfer hañ voru komner. Pier erud ſo ſem til ani ars Mordingia wtgeingner/ med Sue rdum og Stongū ad grijpa mig/ Dag lega hef eg þo hiá ydur vered/og hepe kient j Muſterenu/ og þier hafed ong uar Hendur a mig lagt/ Eñ þetta er

ydar tijme og Magt Myrkranã/ ſo ad Ritningiñ vppþylleſt. Eñ allt þetta er ſked/ ſuo ad vppfylleſt Ritningar Spamañaña. Þa porlietu hañ aller Læreſueinarner og ſlydu. Og þar var eiñ vngur Mañ/ ſa ed honum epter fylgde/ hañ var med Lijne klæddur yber bert Hørund/ og hin ønnur Vngmeñe gripu hañ/ Eñ hañ ſnarade Lijnklæd enu/ og flyde naktiñ j burt fra þeim.

Eñ Flockuriñ og ſa Yferhøþdingiñ og Þienarar Gydingaña/ toku Jeſum/ og bundu hañ/ og leiddu hañ j fyrſtu burt til Hañas/ ſa var Mæagur Caiphæ/ Huør ed var þa þeſſ Aars Byſk vp. Eñ Caiphas var ſa ſem Gyding unum gaf þad Rad/ ad betur være ad eiñ Madur dæe fyrer Folked.

Og þeir leiddu hañ til hins ædſta Ki ēñemans Caiphas/ þad er til Yferhøf dingia Preſtaña/ þar ed aller Kienne mañahøfdingiar/ Skriptlærder z Øll dungar voru ſaman komner. Enn Si

mon

mon Petrus fylgde Jesu epter æleing
dar/og eitt annar Læresueinn/ allt jnn j
Forstofu Kiennemanna Hofdingians.
Sa same Læresueinn var kunnugur Kie
nnemanna hofdingianum/og gieck jnn m/
Jesu j Byskups Herbergid. Enn Pet
ur stood þar wte ꝑ Dyrunum. Þa gieck
wt sa annar Læresueinn/ sem Byskunen
um var kunnugur/og talade vid hana s
dyrnar geymde/ z leidde Petrum þar jnn.
Enn Þionustufolked og Þienararner
stoodu og hofdu Kola elld giordann þar
nidre/midt j Forstofunne/ þuiad Kullde
var. Og þeir vermdu sig. Enn Petur
stood hia þeim og vermde sig einninn/so
hann sæe huor Ending þar villde a ver
da. Enn Ambættinn Kiennemannahofd
ingians/su er Dyrnar geymde/ sa Pet
rum vid Logann/sem hann vermde sig/og
hun horfde beint a hann/ z sagde/ Og
þu varst eirn med Jesu af Galilea/ Er
tu ecke eirn af þess Mans Læresueinum?
Enn hann aftnmtade þui fyrer ollum/

z sagde/ Þu Kuiñā/ eige er eg þad/ Eg þecke hañ ecke/ Eg veit og eirniñ ecke huad þu sciger.

Eñ Kieñemaña hoꝛdingh spurde Jesum ad hans Læresueinum/ z ad hñs Kieñingu/ z Jesus suarade honū/ Eg hefe openberlega talad j Heimenū/ Eg hefe z med jafnade kient j Samkunduꝛ hwsū/ z j Musterenu þar ed aller Gyd ingar koma til samans/ z eckert hef eg j Afkymum talad/ huad spyr þu mig ad þessu? Spyr þu þa þar ad/ sem hey rt hafa huad eg hefe talad til þeirra/ Sia þu/ þeir hiner somu vita huad eg hefe sagt. Eñ sem hañ talade þetta/ þa gaf eiñ Þienaraña sem þar stodu hia/ Jesu eitt Hnefa Hogg/ og sagde/ Skalltu so suara Byskupenum? Jesus suarade/ Hafe eg jlla talad þa beuijsse ad þad sie oriett/ Eñ hafe eg ratt sagt Huar fyrer slær þu mig? Og Hannas hafde sendt hañ bundeñ til Caiphas Kieñemaña Hofdingia.

Simon

Simon Petrus stood og vermde sig.
Og snan lytels tima/ epter hina byr stu Asaeitingenar3 han gieck wt epter Forsalnum/ pa gool Haniñ/ Og ein eñ ur Ambatt sa hn/ z took aptur til ad seigia til Pra sem stoodu par hia/ Pes se var z eirnñ med Jesu af Nazareth/ Pa sogdu peir til hans/ Ertu ecke eiñ hans Lærisueiñ? Og eiñ añar sagde/ vissilega ertu eiñ ap peim. Og Pet ur apneytade pui eiñusiñe/ og soor sig par vppa/og sagde/ Pu Madur/ ecke er eg pad/og ei pecke eg pañ hiñ sama Mañ.

Og snann skams tyma/ nære eiñe Stundu/ styrkte pad eiñ annar med peim er par stoodu/og sagde/ Sañlega pu ert eiñ ap peim/ puiad pu ert eiñn Galileare/og pitt Tungumal openbe rar pig. Og eiñ ap Byskups Pienar unum/ Frænde pess sem Petur hioo ap Eyrad/ sagde/ Sa eg pig ecke j Gras Gardenum med honum? Pa toot Pet

ur til ad formæla sier/og sueria sig/ ad ecke þeckte hañ þañ Mañ sem þeir tøl udu vm.

Og jafnsnart þa ed hañ suo talade/ gool Haneñ j añad siñ. Og DROtt eñ snere sier vid/og leit til Peturs. Þa minteß Petur a þ Orded Jesu er hañ hafde sagt til hñs. Adur eñ þ Haneñ galar tuisuar/muntu afneyta mier þrisuar/ Og hñ gieck wt z griet beyßklega.

Vtleggingiñ.

Her lesum Genes. 37. Ad Joseph haße dreigiñ verid aþ Gryfiuñe/ j huoria hañ var nidur sockttur/epter Rædum syns Br oodurs Judæ/og haße so selldur vered þe im Jsmaelitis fyrer listed Verd/ huorier jaþnskiott flutktu hañ j Egyptaland j hr yggelegañ Þrælldoom.

Ningad til heßur nu sa Nimneske Joseph/Jesus Christur/ leiged j Grasgard

emum/ j Grypin Gudlegrar Reide og eiki
frar Fordæmingar/ hvar vm talad verdur
hia Spamanenum Zach. 9. Cap. Nu
ar ad han ekke Barnkku vid Daudann.
En vnder eins sem han var vppdreiginn
vr þeirre Grifin/ og han gieck vt vr Gr:
asgardenum/ sia/ þa er strags nælægur/ sa
sem sa anar Judas/ hans Læresuein/ og
so sem hans Brooder/ huor ad j sama ma
ta opurselur han Gydingum/ þeim Blood
þyrstu Jsmaelitis/ Psalm. 41. og 55.
Huorier ad leida hn bundenn og þangenn/
med sier heim j Borgena/ j hryggelegann
Þrældoom/ j huorium han hlaut ad þiona
vegna Syndaña Mañkynsins/ so sem hn
medkienner/ fyrer Munn Esa. 43. Du hef
ur giört mier Erfidismune j þinum Sy
ndum/ og hefur giort mier Mædu j þin
um Misgiordum.

Og hier vm hlioodar þesse vpplesenn
Texte Opphaflega/ huorium vier viliu
j þiorar Greiner sundurskipta.

Fyrst verdur hier talad vm Suik For
rædarans Judæ Jscharioths/ sem forried
sin Herra med Kosse.

Þar næst vm Oƒdyrpƒku Petri/ þar hn̄ tekur til Vopna/ og vill slaꝏ a mote þeƒ ƒum Mañ plockenum/ ƒem ƒylger Judas epter.

Og j þridia mꝏla vm þær Nꝏdung ar og Orett/ ƒem Chriƒtur vard ad lijda þegar hañ var þꝏngadur.

J þiordu Greineñe ƒkulum vier tala vm þad hryggelega Fall og Afneyting S. Petri/ Sꝏmuleidis vm hn̄s Hiartanlega Jdran/ ƒem hañ auglyƒte þar hn̄ gieck vt og griet beyƒklega.

Ande Drottins ƒtyrke oƒƒ/ bꝏde nu og all tijd/ ƒo ad hier vm kyñe verduglega ad tal aƒt/ og Gudrꝏkelega epter ad takaƒt j Jeƒu Nafne/ Amen.

Þegar Chriƒtur hafde afƒladed ƒijna Ba tꝏƒku vid Daudañ/ þa þiñur hañ aptur ƒijna Lꝏreƒueina/ ƒem þa voru eñ nu hall bner af þungum Suefne/ og ꝏminer þa j þridia ƒiñ til ad vaka og bidia/ og þar med geingur hañ vt af Graƒgardenum/ En huar er hier fyrer vtan Graƒgardeñ? Judas er had/ ƒem fyrer ƒkom̄u hafde ve ted hans Lꝏreƒueiñ/ og Medbrooder/ enn

er nu vorden̄ Bødull og Forrædare. Þen̄ an̄ vilium vier alltijd vm stundarsaker/og tala. 1. Vm hans Fylgd og Foruneyte/og hvada Vopn og Verjur þeir hafa sem honum fylgia. 2. Svikarans Teikn. 3. Sialft Svikræded.

Vm þad fyrsta hlioodar suo Textenn/ Og jafnsnart sem han̄ var en̄ ad tala vm þetta/ Sia þu/ Judas ein̄ af þeim tolf/ Þa er han̄ hafde nu til sijn tekeд Flock Man̄a/og einn̄ Þienustumenn Byskupan̄a/ Phariseis/ Ølldungan̄a ꝛ Skriftlærdra/ gieck h̄n vndan̄ Man̄flockenum/og kom þangad med Lyktum/ Logbrondum/Sverdum ꝛ Stongum.

1. Selskapur Svikarans Judæ/hefur næsta fiolmen̄ur vered/og fiolslags Folk j honum. Fyrst Hernadar folk/eda Flockur man̄a/ sem voru Romverske Stridsmen̄/sender af þeim Romverska Keysara j Jerusalem/til ad hallda Gydinga Folkenu j taume/ sem var næsta hneygt til Vppsaturs/Sa Skare eda Flockur/hefur vered Þusund Stridsman̄a/vnder ein

um Nobdingia. Þar næst voru j þessu Forunevte/Hovudsmañ Musterisins/ sem vardveittu med tilsettum Stridsmoñum Musterid/og þa Fiesioodu sem þar voru jñe geymder/Luc. 22. J þridia mata voru hier med/ nockrer af þeim yppurstu Kieñemoñum/ af Kieñevalldenu til/ Jbidem. J fiorda lage/nockrer Ylldung ar af Radenu/og þui Veralldlega Vall de/huorier ad vær hafa geinged med Flock enum/þess vegna/ so ad hañ fyrer þeirra næverit/ hefde þess meira Alit og Mynd ugleika. J fimta mata/hafa og þar med vered/Þienarar Byskupaña/Phariseis og Ylldungaña/ sem heyrdu til Rads stietteñe/suo vel sem adrer Þienarar Gyd ingaña/ og Jñbyggiara til Jerusalem/ Joh. 18. Eñ allra þessara Fyrerlide/ og Flockforinge/var Judas/Hañ gieck vn dañ Mañflocknum/seiger Textēn. Hañ var þeirra Hofud og Hertoge/og þetta er nu talad vm sialft Forunevted.

Huad þeirra Vopnum og Verium vidvijkur/ þa eru þau greind og vpp talen þreñslags j Textanum. Fyrst eru

Lykter og Logbrandar eda Blys/sem Pio nustumeñ Byskupaña/Phariseis og Aul dungaña haþa (kañskie) bored vndan sijnum Nerrum og Nasbændum/ edur haþt þau vt med sier/ þyrer þañ tilgang/ ad þeim yrde þessgreidara ad piña og vppleita Je sum/ eþ hañ kyñe ad výkia sier til Myrk raña. J añañ mæta haþa þeir haþt vt med sier Suerd og Vopn/a huerium St ridemeñerner haþa hellst halldeð. J þri dia mæta hoþdu þeir j Hondum Steing ur/edur Trie sem Griske Textiñ vtvijsar Huer Trie ad Pionustumeñ Gydingaña/ munu haþa griped sier j Hendur/ad oþyr er sonin/og j þlyternum þa þeir þooru vt af Borgeñe.

Hier meigum vier nu sia so sem liþan de Mynd og vtmalan christelegrar Kyrk iu Ovina/ sem med þreþelldu mote etu a sig komner. 1. Výkingar. 2. Villumeñ 3. Falsker Brædur/ þessa þreñslags meñ siaum vier j þessum blocke. Výkingana siaum vier j þui bryniaba Nerlidenu. Vi llumeñena/ þar Kieñemañahoþdingiar og Byskupar eiga Hlut ad. Enn þa þolsku

Brædur á Suikaranũ Juda/ ẽ villde for
rada siñ Drottiñ med svikulum Kosse.
En huad seiger eda tilgiorer sialft Me
inleysed og Heilagleikiñ/ Herran Christur
hier til/ þar hañ sier slijkañ Skara og fo
lkspiollda kryngum sig? Hañ flyr ecke j
burtu/ eda fordást ad sia þa/ eda felur sig
a bake vid Trien j Grasgardenum/ so sem
ad giordu Adam & Eva epter Falled/ Ge.
3. Eda so sem hañ giorde/ þegar hũ ford
ade sier og gieck wt af Musterenu/ þa Gy
dingar villdu hafa grytt hañ med Stein
um/ Joh. 8. Nellde lesũ vier j Textanũ/
þim sierdeilis minnisstæda Adburde vm
hañ. 1. Ad hañ hafe vitad allt þad yf
er hañ atte ad koma/ þt hañ er Hiartana
Ransakare/ og veit huad med Mañenum
er/ Joh. 2. Þar fyrer veit hañ og eirnen
vorar Heimugleгar Freistingar/ vid huør
iar vier hofum ad beriast. Hañ veit eiñ
iñ af Rádagiordum vorra Ovina/ fyrer
hueriũm hañ verndar oss dasamlegá med
siñe Nalægd/ sem David seiger/ Psalm.
125. Drottiñ er j kringum sitt Folk/ nu
hiedan j fra og ad eilijfu. Og Ps. 124.
seig

seiger hañ/Eg Drottiñ vare ecke hia oß
nær Meñerner setia sig vpp j mote oß/þa
vppsuelgde þeir oß. 2, Seingur hañ
fram a mote Ovinunum/ Nuar aß eñ nu
augliost er/ad hañ hafe gieñd sig fraa e
veldiliugur/til ad lijda og vtstanda syna
Pijnu/ Psalm. 40. 3. Spyr hañ þa
ad/og seiger til þeirra. Ad Huorium lee
ted þier? Og strags suarar hañ þeim/
EG Em Hañ/ fyrer huetiu hans einu
Orde/þeir palla strags til Jardar/so sem
fyrer odru Reidarslage edur Elldingu/
Og þañeñ hefur nu Herrañ Christur j sin
ne Lægingu/ og sialfre tilfor Pijnunnar/
lated sia Geysla siñar Guddomlegrar Dy
rdar/Suo ad ecke alleinasta openberadest
Kraptur og Verkan hans heilaga Ords/
sem þo er næsta nyfell/þar hañ sundurski
lur Saalena og Andañ/Merg og Bein/
Heb. 4. Helldur ad eirneñ skiliast mætte
ad þad være ecke sliettur Madur/sem lide
helldur þuilijkur Madur/sem ad er eiñeñ
sañur eiliisur Guds Sonur/j eiñe oadskil
anlegre Personu. 4. Eñ nu aptur j
añad siñ/seiger Jesus til þeirra/þegar Eyd
ingar

ingar sýgiast leita ad Jesu af Nazareth þa suarar hann/ Eg sagda ydur þad/ Eg em Hann. Þetta Orded/ Eg Em Hann/ styrker vora Triu/ ad ecke sie eirn af Christi Lærisueinum Pijndur fyrer oss/ helldur hann sialfur/ sem þar til var skickadur/ og fyrerhugadur til slijks dyrdlegs Verks/ fra allre Eilijfd/ og j heimuglegu Rade Heilagrar Þrenningar. Sa Nadversle Jesus hefur þad vered/ sem vier medkiennum j annare Grein vorrar Christelegrar Truar/ sa sem er sannur Gud af Fodurnum gieten/ fyrer allar Allder/ Og j Tijmans Uppfyllingu/ fæddur af Mariu Meyu/ Þar fyrer/ vnder eins og hann heyrer j þessum vorum Texta/ ad leitad er ad Jesu af Nazareth/ þa giefur hn sig sialfur frasa fram/ og skipar ad lata Lærisueinana j burtu fara. A þennan Jesum Nazarenum skulum vier trwa/ sem fyrer oss er pijndur og dæen/ Laatum þessa Rødd Dagléga hlioma fyrer vorum Eyrum/ EG Em Hann/ So ad þesse Rødd verde oss ecke sem ennur Elldingar/ edur Reidarslag a þeim sijdasta Deige/ a huorium Christ
ur

ur mun so tala til allra Bankruadra/Eg
Em/Eg em hañ/sem þyrer þig var þean
gadur/Eg em hañ/sem þyrer þig var pij
ndur/Eg em hañ sem þyrer þig er Kross
þestur/Eg er hañ sem þyrer þig er dæmeñ
Huar þyrer treder þu ecke a mig? Og
med þui þu treder ecke/þa er eg nu ordiñ
þier eiñ strangur Domare/sem añars hefþ
de vered þier eiñ blijdur Frelsare.
5. Talar Lausnarenn til Judam/ sem
Suiksamlega þorried hañ/med þessu ordū
Vinur/Huar til kowstu hingad? Og
þetta talar hañ þessvegna/ og j þeirre me
iningu/ ad hañ hafe hañ auma Judam
apftur/af siñe herþelegu Synd/edur kome
honum til riettrar Leidar/þar þ kallor hñ
hñ VJn/Huort Ord ad tekst bæde j good
te og vondre Meiningu/þar fyrer heþur
nu vor goodgiarne Endurlausnare/viliad
aminña Judam/bæde a þad/ huer og hui
likur Vinur hñ ætte ad vera/sem ad er hr
eiñ trúr og Falslaus/ Lijka eiñeñ á þad
huor Vinur hñ sie nu vordeñ/sem er falsk
ur Vinur og Forrædare. Hier af er

þad auglioſt/ ad Gud hefur ecke nockra þocknan a Syndugs mans Dauda/ Ezech 18. 33. Nelldur er Jeſus ſuo næſta good giarn/ ad hañ munde hafa gefed Judas til þeñañ Glæp/ hefde hann vænt og von ad epter Chriſti Myſkunſeme/ ſo ſem Lærefaderen Ambroſius ad Orde kiemſt. Og hefur þetta nu ſo talad vered/ vm Fylgd og Føruneyte Judaſar.

Skodum nu eiñeñ þad Merke/ ſem Su ikaren hafde giefed Sydingum/ ſem var Koſſenn/ þui ſuo ſtendur j Textanum/ Nuern eg kyſſe/ ſa er þad/ grijped hañ ſama og leided varlega. Eñ þui ſkyll de þetta?/ kañſkie þeſſ vegna/ ad hañ otta deſt/ ad hañ munde vmmyndaſt/ ſo ſem hñ viſſe ad ſkied hafde a Fiallenu Thabor/ Matth. 17. Þañiñ eru nu Syner þeſſar ar Verallðar kiener og forſiæler j ſinne Kynſlod/ Eñ Sonum Lioſſens hæfer ad vera forſiælum/ ecke j Verkum vondſkuñ ar/ helldur j Jdkun Gudhradſlunar/ og j þeim Nlutum/ ſem til eilijfrar Sæluhia ſpar þiena/ epter þui ſ Lauſnareñ befalar Matth. 10.

10. 3. Nu epter fylger Sialft Fott ad ára Verked/huad Historiañ seiger skled hä þe/mz eiñe suikfamlegre Heilsan og Kosse/ Gott være ad soddañ Suikarar være ecke framar ad þiña j Heimenum. Eñ Gud náde/ad þeir þiñast eñ nu allmarger j öllum Stiettum/eñ nu j Dag/ huorier ad eru uppalöer j Skoóla Diöfulsins/ lýka sem Judas/Eñ vid þuilýkum/Drottiñ fyrerþer þeim Lygemælendum/ Drottiñ heftur andstygd á þeim Bloodgyrugu og fölsku Folke/seiger David Psalm.5.
Nu epterfylger vm ódyrfsku Petri/ Huar vm Textiñ so hlioodar. Eñ þa er þeir sem hia hönum voru/sau huad verda villde/ sögdu þeir til hans/ Herra/skulum vier ecke slaa med Suerde? Þa hafde Simon Petrus eitt Suerd/ og droo þad wt/og sloo til Prestahöfdingians Þienara/ og hioo af hönum hans hægra Eyra/og sa Þienare hiet Malchus. Þesse Postulaña Ræda/ ad þeir spyria Drottiñ ad/ huad þeir skule giora/ Nu er löfleg j þañ máta/ad þeir

vilia eckert taka sier fyrer Hendur/enn vil
ia og Vilundar sijns Herra/ Eñ þad er
ecke loþs verk/ad þeir eru so oþurdiarþer
ad þeir vilia slæst med Suerde/a moote
so myklum Skara/huxande ecke fyrre med
sier/ad hier er ojafnt akomed a allar sijd
ur/þuiad Strijdemeñerner vóru pleyre eñ
Þusund/eñ þeir ecke nema ellefu. Strij
dsmeñerner voru aller Hertygader/Læresu
einarner hofdu valla tuo Suerd til reidu/
Þeir sem a mote voru/ ad mestu allt aller
Strijdsmeñ/ eñ þeir þacklœner Fiskarar.
Petur bijdur ecke epter andsuare Drottins
heþur sig strax med brugdnu Suerde j bla
nd Ovinaña/ og skundar ad einum Pres
tahofdingians Þienara/ sem var eiñ med
þeim fremstu j Fylkinguñe/ sem Malch
us hiet/huad ed þijdest Kongur/og heþur
(kañskie)vered Taiphæ Þienare. Eñ med
þui ad hañ sa fyrer Hogged/og veyk vn
dan Hofdenu/þa hiod hañ af hönum hid
hægra Eyrad/ Og þesse vogunar giernin
gur Peturs/er ecke helldur loþs verdur/og
þañeñ stendur nu Petur med wtdregnu
Suerde/Eñ Eyra Malchi liggur a adra
sijdu

sijdu afhøggned a Jordu. Huert ossgiefs ur tilefsne ad hugleida Vanbrukan Eyrn aña/ og þeirra riettta jdkun þar j giegn.
Epterdæme þar til/huørneñ Eyrun ve rda vanbrukud/giefur off Malchus/ sem enn alls efa hefur vered vondur Tilheyr are/ þegar hañ hefur þo godfuslega att ad hlijda Predikun Christi/ þarandeckañ skie)a verra veg/þad sem Christur hefur þo talad j goodre Meiningu/sm Pharisei giordu/Matth.22. Maklega verdur ho num hier þui endurgollded/ epter þeirre Reglu Reikningareñar/ Med huoriu sem þad eiñ Syndgar/ med þui sama verdur hañ strafsadur/ Sap.11. Huoria Nefnd eineñ hafa hloted/ Absalon/Jessabel/Ni chanor og adrer fleyre/ 2.Sam.18. 2. Reg.2. 2. Macch. 14. Riettelег Ey maña brukun vijkur nockurn part Gude vid/ nockurn part Naunganum. Vier eigum so ad bruka Eyrun Gude til þeg bar/ ad vier heyrum hans Ord/ suo sem Christur amiñer alvarlega hia/ Luc.8. Apoc.3. Sa sem Eyru hefur ad heyra/ sa heyre/þui fyrer Heyrn Guds Orda ki

einnur Truen/Rom.10. En Naunganū eigum vier so ad brwka þau til gagns/ad vier heyrum Spekena/og einen Kueinsta þe vors Naunga/ Prov.2. En giorum vier añars/ þa munū vier þa ad reyna þad sem skrifad er/Prov.21. Sa sem byrger sitt [illegible]a þyrer kalle hins fatæka/ han mun einen kalla/ og ecke heyrdur ver da /Og þetta er so talad vm Dþdyrþ Petri.

Framveigis seiger suo Textenn/En Jesus suarade og sagde/ leifed þeim ad giora allt hid frekasta. Og þetta talar Christur til allra sina Lærisueina/og byd ur þeim/ad þeir leife og lijde/ ad hann se fangen og bunden. Og han sagde til Peturs/stijktu þinu Suerde j Slyd rer/þui huor ed Suerded tekur/ sa mun fyrer Suerde farast. þesse Ord talar han til Peturs sier j lage/ sem bræen var til framveigis/ ad sla til Ovinana med Suerde. Og kiener nu Lausnaren hier med ad Guds Ords Pienurum/ hæfe ecke ad beriast med ødru Suerde/en Suerde Gu

ds Ords/a mote Ovinum Christi og Evangelij/so sem Postulana Giorningar vt vijsa/ og Post. Pall Rom. 14. kiener/ Latum oss stunda epter þui sem til Fridar ens heyrer/og vardveitum þad sem til bet tunar er vor a medal. Þetta hid sama byr iar oss eñ nu j Dag ad giøra/ og seigia med David/ Psalm. 20. Þeir treysta a sijna Vagna og Vijghesta/ Eñ vier von um a Nafned Drottins. Eñ þeir taka aller Suerded/ sem hefna sijn sialfer/ af eigenlegre Hefndargyrnd/og heyptugre Reide/eñ vilia ecke giefa Gude og Yfervall denu Hefndena/ huorin Gud hefur þo Suerdid j Hendur feinged/ so sem sijnum Embættismañe til ad hefna/ Rom. 13. Þar fyrer huør sem Suerded tekur/mote þessu Christi Bodorde/-hañ mun fyrer Suerde farast.

Lære nu hier af/bæde Yfervalldsmeñ erner og vndergiefner. Yfervallded/ ad þad late Suerded ganga yfer þa/ sem Suerded tooku/og framed hafa Mord eda Mañdrap/ og siæe til þeir meige fyrer Suerde farast/epter þui sem Lausnarenn

hier seiger og talar. Og þuilijkar Guds Befalningar finnast vijda j heilagre Ritningu/ ad sa sem vthellir Mannsins Bloode/ hans Blood skal og einnen fyrer Mannin vthellt verda/ Gen. 9. c. Num. 35. Mann draparenn/ sem er Bloods sekur/ hann skal strags deya/ og hingad heyrer þad merkelega Epterdæme/ huar vm lesa maa 2. Sam 1. c. Þeir Vndergiefnu eiga og so hier ad læra/ ad þeir take ecke Suerded med þeim Hug/ ad hefna sijn sialfer/ enn þo þeir verde eda sie tilmanader/ þuiad þo Veralldlegur Lagariettur frelse þa þar fra/ ad þeir lijde ecke Lijfsted/ med þui þad er Naudvern/ þa fara þeir þo ecke osekr hier af fyrer Guds Doome/ med þui þeir briota a mote þessu Guds Bodorde/ Einkum med þui/ þar eru onnur Logleg Medøl til ad hefna slijks Oriettar/ þo Menn hlaupe ecke strax til Vopna.

Eda meinar þu ecke/ ad eg kunne ad bidia minn Fødur/ ad hann sende mier meir enn tolf Legion Engla? Hier med auijsar hann sinn liufann Vilia/ til ad ganga

j Pijnu og Dauda/ þui añars þa skylldu
hañ bidia siñ Fodur/ad hañ sende sier me
ir eñ tolf Legion Eingla. Og hofum vi
er hier nu þrent ad athuga. 1. Ad þar
sie mykell Fiølde til af heiløgū Einglū.
Nia þeim gomlu voru taleñ 6000 Strij
dsmeñ j eiñe Legione/og epter þeim Reik
ninge þa giora tolf Legiones/ 72000.
Um þeñañ margfiølda Englañas/ talar
eiñeñ Daniel 7. Cap. Ad þeim myckla
Olldunge hafe þionad Þusundsiñum þu
sund/ og tiusiñum Hundrad Þusund ha
fe staded frañe fyrer honum. 2. Þa
verdur Einglunum sundurskipt sierdeilis
j Chora edur Fylkingar/ælijka og so sem
þa Herskara verdur sundurskipt/j Lid og
Flocka/ so sem lesa ma/ Eph. 1. Col. 1.
3. Einglarner eru Herskare og Fylking
ar Drottins/og þessvegna kallast Gud sia
ilfur Drottinn Allsheriar/ med huerium
Herskara christeleg Kyrkia/ og þeir Gud
hræddu verda vmgyrder a allar sijdur/ad
þeir sieu þeim til verndar og forsuars/
Psalm. 34. Zach. 2.
Skal eg ecke drecka þañ Kaleik/ sem

Fader hefur mier giefed? Nier med vill Drottinn avijsa/ad pad sie so æsett af Gude/og so fyrer spád og sagt j Ritningunne/fyrer løngum tijma/ad honum byriade ad lijda Pijnu og Dauda/Enn þetta hind radest þa/ef hann villde veria sig fyrer Ovinunum/edur þeim j mote standa/ Hann kallar sijna Pijnu hier Kaleik. Drottenn hefur Bikar sier j Hende/fleytefullann af sterku Vijne/seiger David/ Psalm. 75. Item Psalm. 80. Þu byrlar þeim Dryck med stoorum Mæler nogra Tara falla. Og þannenn samsafnar vor Endurlausnare hier Krossburde Gudbræddra vid einn Neilsudr yck edur Kaleik/huar sinne ad giefenn verd ur beyskur Dryckur/enn þo næsta Neilsu samlegur. Sie nu sijo/þu Guds Barn/ hier verde eins skeinkt a þuilijkann Kaleik af þeim Nimneska Skeinkiara/ Nerranum Christo/þa taktu liuflega vid honum/ og seig med David/af Psalm. 116. Þann Nialpræde sins Kaleik vil eg medtaka/e minst vnder eins þar a/ad Christur þinn Endurlausnare hefur hann eirnenn afdruckid j sinne Pijsl/og hafe vijgt og helgad hann
fyrer

þyter þig/og mune eñ nu blessa hañ þier
til handa/so ad þiñ Kross Kaleikur verde
þier Nægdunar Kaleikur.
Og hañ mÿrærde hans Eyra og læken
ade hañ. Hier med audsÿner Drottiñ eñ
nu siñ Gudsomlega Krapt/þar hañ lækn
ar og græder hañ alleinasta/med þui hañ
mÿrærer hans Sar. Kieñande oss so med
sÿnu Dæme/ad giora gott vorum Ovin
um/epter Christi Aminingu/Matth.5.
Rom. 12.

Nu epterfylger þad þridia/vm þa Hæ
dung og Ariett/sem Lausnareñ vard ad lij
da/epter þad hañ var bundeñ/ Huar vm
Texteñ so hlioodar. A þeim tijma sag
de Jesus til Prestahöfdingia og Hof
udsmaña Musterestns/ og Olldung
aña/sem til hans voru komner/Hier er
ud so sem til aññars Spillvirkia wtgein
gner med Suerdum og Staungum ad
grijpa mig/Daglega hef eg þo hia yd
ur vered/og kient j Musterenu/og hier
hafed ongvar Hendur a mig lagt/ hell
dur er þetta ydar tijme og Magt Myrk

kaña/ſuo ad Ritningeñ uppfylleſt.
Nier med mǫijſar Drottiñ kuent/Sem er
j fyrſtu þañ Orett/ ſem honum var giøꝛ
dur/þar þeir handludu vid hañ ſem añañ
Spillvirkia/gangande til hans Alvopna
der/vær Stadnum a Nætur tijma/Eñ log
du ecke helldur Hendur a Hañ j Muſter
enu/þar hañ kiende þo Daglega/huar þe
im var bæde hægra ad grijpa hañ/og þad
hefde eiñeñ kuñad ad ſkie med miñe Nad
ung. Þar næſt Avijſar hañ med þeſſum
Ordū/ad þ ſie þeirra Tijme og Magt
Myrkraña/ Ad Gydingar hafe ſtiornader
vered af Anda Myrkraña Diøflenum/
huør ad nu lokſins hafe j framme og brw
ke þa frekuſtu Myrkraña Magt/ſo ad hñ
pære dendt ſig og af Døgum raded. Nuar
med oſſ verdur kient/ad vier eigum ecke all
einaſta j Pijningarhiſtoriuñe/giætur gie
fa ad Gydingum/ſem voru Sathans We
rkfærre/helldur og eiñeñ ad ſialfum Diøf
lenū/ſ̄ tilkꝛwde þa og ahuatte a þær Nꝛ
dungar og Orett/ſ̄ þeir giørdu Chriſto.
Þa forlietu hañ aller Læreſueinarn

er og flyðu. Hier af siaum vier eñ nu Eg
ind og Driett/sem Christur atte ad lijda/
ad aller hans Læresueinar flyi a/og yfer
giefa hañ/og einkum eiñ þeirra/sem sua
rade af sier Synklædenu/og flyde nakeñ j
burtu/suo sem hier stendur j Textanum.
Og hier ma nu sia Mañaña stadfeste x
stodugleika/ Athuge þui eiñ og sierhuer
Heilræde S.Pals/Ad sa sem þikest sta
da/giæte sa ad so hañ falle ecke/1.Cor.10.
Og heilagur David seiger suo Psalm.
118. Gott er ad treysta vppa Drottiñ/og
forlaata sig ecke vppa Meñena.

Eñ Flockureñ og sa Yferhøfdingiñ
Lyñ sins/og Þienarar Gydingaña/ too
ku Jesum/og bundu hañ/og leiddu hñ
j fyrstu burt til Hañam/sem var Mag
gur Caiphe/huer þa var þess aars By
skup. O huørsu aumkunarleg og Hør
muleg Sion hefur þetta mætt vera/ ad
Christur var fangeñ og Fiotradur/jñleidd
ur j Borgena/af Flecknum/huert ad fyr
eimyndad var fordum/j gamla Testamen
tenu/a Isaac sem bundeñ vard af sijnum

Fodur

Födur/og a Joseph/hvorium kastad var i Myrkuastofu/ Gen. 22. og 39.
Figura og Fyrermyndan hier vppa/var lijka Sattmaals Aurk Drottins/sem var Herteken̄ af Philisteis/1. Sam. 4. Sia/ hier hafa Philistei bangad þa adra Aurke na/þa sömu Sattmaals Aurk/þann eina Sattmaalans Eingel og Förlijkunar man̄ Frelsaran̄ Jesum Christum/ Þen̄an leida þeir bangen̄ i burt med Fognude/ og leida han̄ fram̄ fyrer sijn Skurgod/Hanam & Caipham/so sem Philistei/1. Sam. 5. fordum/settu Sattmaals Aurk Drottins hia sijnu Skurgode Dagon. So var þa Jesus Christur vor Endurlausnare sökū vorra Synda/ saklaus bunden̄ og Fiotra dur/ so ad han̄ leysste oss fra þeim eilijfu Fiotrum/ sem viet med Syndum vorum hofdum forþient ad lijda i Helvijte/ hu at fyrer han̄ sie blessadur og lofadur vm alla Eilijfd. Hier med hefur og Hert an̄ christur/helgad Bond og Fiotur sin̄a heilagra Postlavotta/ Peturs og Pals/ og an̄ara fleyre/Act. 12. Eph. 4. Og þ fyrer hans sialfs helgustu Bond og Fiot

taner/so ad þau ſida ecke ſim til Nædungar
helldr Gude til Dyrdar/ ⁊ þau þiena þar
til ad Evangelium verde þar mz forſuarad
og ſtadfeſt/ Gude Dyrd og Sañleikuriñ
auglyſtr/ſo ſ̃ ſiaſt ma af S. Pals Piſtle/
Phil. 1. Þar med hefur Drottiñ Jeſus
med ſijnu Fangelſe og Fiotrum/ Afrekad
þeim Frelſe Andans/ ſem j hans Nafne
lijda Fiotur og Fangelſe/ huar vm Lære
faderen Tertullianus ſo ſkrifar til Pijſl
vottaña. Þar vardar ecke vm/ad þier ſie
ud j Heimenum/þuiad þier erud fyrer vt
an Heimiñ/þuiad enn þo ad Lijkameñ ſie
jñeluctur/þo Hollded ſie haft j Vardhall
de/ þa verdur þo allt ad ſtanda oped fyrer
Andanum. Item/ecke þiñ ſa til Fiotran
na/huers Hiarta er a Himnum. Og þa
neñ hofum vier nu yfervegad Chriſti La
takku jñ j Grasgardenum /og hans Bond
og Fiotur fyrer vtan Grasgardeñ. Nu le
ider Flockuriñ Chriſtum fangeñ med ſier
jñ j Stadeñ til Hofudpreſtaña/og j fyrſ
tu til Hañam/ ſijdan til Caiphem. Pet
ur fylger honum epter alleingdar/ Vier
viliu̅m og ſo epterfylgia Chriſto jñ hang
ad

ad og Petre/og gaumgiæfa huad framkö
med hefur/vid bæda fa j Høll Caiphæ/
Eñ j þessare Predikun vilium vier ad ei
ns tala vm þad sem Petro vidvykur/sem
er/ 1. Vm hans hryggelega Fall og Af
neytan/2. Vm hans Idran og Yferbot.
Fundest hafa þeir sem hafa bored sig vid
ad afsaka Fall og Hrøsun Petri/Eñ huor
neñ sem þeir vilia læta þad heita/þa hè
fur þesse Hrasan ecke vered lytel Synd/
edur eiñ lijtell Breyskleike og Avirding
so sem eñ j Dag og Daglega med sier fin
na/heilager og Gudhræddir/ helldur hef
ur þetta vered ad sønu ein dauðleg Synd
Ja/Synd a mote Guds Syne/Og ef ad
Petur hefde ei giort Boot og betran/ þa
hefde þar audvelldlega maatt af verda sy
nd a mote Heiløgum Anda/ vm huersko
nar synd Lausnareñ talar med þessum Ot
dum. Sa sem syndgar a mote heilogum
Anda/honum mun ecke fyrergiefast/huor
ke j þessum Heime nie ødrum/Math.12.
Eñ hüsu herfeleg þesse synd Petri hafe ver
id/þad kuñum vier ad sia og virda/af fi
ørum adhnygande & epterfylgiande Grein
um

un. 1. Af Stadnum og Tijmanum/ nær hann syndgade/ Ecke skiede þad j hins eigenn Hwsum/ edur nockrum afkiolmennum stad/ þar sem þeckt eda ongver aheyrdu/ helldur skiede þad j eigenn Hollu Caiphas j Nalægd so margra Tilheyrenda/ j Augsyn hans Herra og Meystara/ huør ed sa og heyrde/ huad þar giordest og taladest af Petre. Enn huonær eda a huerium tijma Petur hafe falled/ þa skulum vier vita/ þad hefe skied j þann sama tijma/ þegar Kiennemannahøfdinginn spurde Jesum ad hans Lærésueinum/ a þeim tijma þegar Drottinn suarade so Byskupenum. Spyr þu þa þar ad/ sem heyrt hafa huad eg hefe talad til þra/ Sia þu þeir hinu sømu vita huad eg hefe sagt. Þui var nu tijme til ad medkienna og jata/ enn ecke ad afneyta/

2. Þa siaum vier þar af/ huersu hrygelegt Fall Peturs hafe vered/ af þeirre Ordsøk/ sem hann knude þar til/ þuiad huør nøydde Petrum til ad afneyta Christo? Var þad nockud Byskupinn Caiphas: Herodes Kongur edur Pontius Pilatus?

 mund

munde nockur þeirra þreyngia hønum til
þessarar afneytunar/med nockrum Pintin
gum? Nei ecke/helldur var þetta audvir
deleg Ambatt/ sem hønum þar til kom/
huor ad talade hønum til/med hægum en
ecke hørdum Ordum/ so sem af nockurs
konar medaumkan/ so seigiande. Og þu
varst eininn med Jesu af Galilea/ ertu
ecke eirn af hans Lærisueinum.

3 Sieum vier þar af ad sia/huad mi
ked Fall Petri hafe vered/ad han afneyt
ade Christo þrisvar/ Fyrst þegar han hei
yrde Spurning Ambattarennar/sem geym
de Dyrnar/þar han stood vid Logan og ve
rmde sig. Þar næst/ þegar han gieck ut i
Fordyrnar/Þa en framar/ þa nockrer fle
yre stoodu kringum hn/einkum þegar Bi
skups Þienaren/ Frænde þess sem Petur
hioo af Eyrad/sagdest hafa sied han med
Christo i Grasgardenum.

4. Og i sijdasta mata/ þa siaum vier
huorsu myked Fall S. Petri hafe vered
af hans afneytunar Ordum þuiad hn sei
ger ecke ad eins einfalldlega/ Þu Kuinna
eige

ige er eg pad/ eg veit ecke huad þu seig
er/ Helldur apneytar hañ Drottne klarle
ga/og seiger/Eg þecke ecke þañ Mañ/ z
þad var eñ ecke nog/ helldur þer hñ eñ nu
aþram/og stadþester sijna Aþneytan med
Eyde/og so sem allt þetta være ecke nog
þa tekur Petur til ad þormæla sier/ og su
eria sig/suo sem Textenn hier lioslega vt
vijsar+ Þetta er nu einþolld Yþerþerd/vm
Fall Petri aþ Textanum+
Hier aþ meigum vier einkum þreþalld
añ Lærdom taka+ I+ Siaum vier/ huer
su obrygdanlega satt þad sie/sem Ande Dr
ottins talar/þyrer Muñ Davids/ Psal+
62+ Mañaña Syner eru eckert/Mykelme
ñeñ þau bregdast eiñeñ/ þeir vega miña
eñ ecke par/huorsu marger sem þeir eru/
Þad sañar Petur med sijnu Epterdæme/
sem sied hapde Christi Dasemdarverk/ og
einkum þegar hañ vakte aþ Dauda Doott
er Hoþdingians Jairt/ Matth+9+ Hañ
var vid/þa Christur vmmyndadest a Fial
leñu Tabor/ Matth+ 17+ Hañ hapde eg
giort eina Jatning vm Christum/Ja/so
edañ eina merkelega Jatning/ ad Jesus
 være

være Chriſtus Sonur lifanda Guds/huøk
iñ Chriſtur þa ſuarade/ad hañ villde byg
gia yþer heñe ſijna Chriſtelega Kyrkiu/
Matth.16. Eñ hier verdur hañ ſtrax ſig
radur aþ einu Orde/eiñrar lijtilmotlegrar
Ambættar/ſo ad hañ hraſar og þellur her
þelega. Þar fyrer/ſa ſem ſtendr/ſiee til hñ
þalle ecke/ þuiad ſo er Mañſins Lijþ þall
vallt/ſo er þui hætt til þalls/ad þu kann
ſkie hrapar þa hellſt þegar þu meinar þig
ſtanda ſem þaſtaſt.
2. Lærum vier hier aþ/ad illt ſamtal ſp
iller goodum Sidum. Epterdæme heþum
vier hier af Petre/huor vnder eins og hñ
gieck iñ j Byſkups Hollena/þa geingur
hañ wt þra Chriſto/og þegar hañ ſamla
gar ſig Byſkupſins Heimkyñe til ad verma
ſig/iaþnſkiott þa wtflockuar j hans Hiar
ta/ Truareñar og Kiærleikans Elldur/
Þar þyrer læfum vier off hlyda þeim Aminin
gum/ſem vier þiñum j Guds Orde/og hi
er vpþa blooda. Vertu ei arnañ hia hygg
num Moñum/og huar eiñ hyggeñ Madur
er/ hallt þig til hans/ ſeiger Syrch. 6.
Item/ ſkicka ollu þijnu Efne epter Guds

Orde/Samlaga þig vid gooda Menn/og
vert gladur/þo med Gudhrædslu/ Syr.
9. Þui huør a Tiørunne tekur/hann saurg
ar sig þar med/Og huør sem samlagar sig
Drambłatum/hann lærer drambseme/Syr. 13.
3. Lærum vier/huørnenn hattad eige ad
vera sanne Tru/og riettre Jatningu/m3
Hiartanu verdur trwad til Riettlætis/enn
med Munnenum vidurkient til Saluhial
parennar. Þuiad suo sem Natturann heþur
samteingdt Tungunna og Hiartad/med o-
slijtanlegu Bande/So þæfer einnenn/ad tru
enn Hiartans og Jatning Munnsins/ sie
innelega samteingdt/so ad Munnurinn og Hi
artad sie samhlioda. Hingad til heþr Petr.
trulega æshnt þetta huørutueggia/enn j þe
ssu vorum upplesna Texta/þa tapar hann þe
ssu huørutueggia vnder eins/ þuiad med
Munnenum aþneytar hann Christo/og þar
med vnder eins verdur hann Truarlaus j
Hiartanu/So ad/hefde hann bliþed j þessare
Vantru/og ecke aptur snwed/þa heþde hann
vnderworpenn vered þui stranga christi doms
Atkuæde/Sa sem aþneytar mier þ Monn
um/ þeim mun eg aþneyta þyrer mijnum

Himneska Fodur/ Matth. 10. Þar fyrer skulum vier hier af læra/ Ad vier erum skyllduger vorum Herra Christo/ um trw na j Hiartanu/ og um Jatningena med Muñenum/ og um pijsl og Dauda a Lijka manum/ef Þorf krefur/ Þar fyrer seiger so vor goode Lutherus merkelega/þad mykla Verk/sem kiemur af Truñe/þad er þetta/ad eg medkieñe Christum med Muñenum/og þar ad auke/ stadfeste þad og jnnsigle med mijnu Bloode/ og læte Lijfed þar ofan a/skule þad so vera/og þetta sie talad um Fall og Hrasun S. Peturs.

NB eptirfylger um hans Jdran og Apturhuarf/huar jñe vier eigum fierdeilis tuent ad athuga.

1. Um þær Ordsaker og Medøl/ sem leiddu hañ til Jdrunar.

2. Um þañ hatt & Adferd/med hüre hañ voltade sijna hreina Jdran og sañarlegt apturhuarf.

So myked sem vidvijkur þui fyrra/þa leiddest hañ til Jdranar/nockurnpart fyrer Hanagaled/þuiad þegar Hanen gool i eyrad sui/þa muntest hañ a þad Orded Jesu

su/sem han hapde sagt til hans/ Adur enn
pad ad Hanenn galar tuisvar/ muntu ap
neyta mier þrisuar. Ad nockru leite þa
leiddest han til Jordanar/ ap Christi blijda
Tillite/sem ad skiede ecke alleinasta vt
vortis med Lijkamans Augum/helldur og
einenn innvortis/ med Augum Nadarennar
og Myskunarennar/ huerium Drottinn ren
de til hans/sem David oskar sier einenn/
Psalm.25. seigiande/ Lijttu a mijna Ey
md og Armædu/ og pyrergiepdu mier all
ar mijnar Synder/ Og þeir Gudhræddu
gomlu Menn hafa hapt þuilijkt Bænarso
rm. O goode Jesu/virdstu ad lijta til mijn
þijnum Myskunar Augum/so sem þu le
itst til Peturs j Byskups Hollunne.

Hingad skalltu og so flya Guds Ba
rn/Nende þig nockurn tijma/ad þu hras
er og faller med Petro/þa orvilnast ecke
Syndanna vegna/helldur vert j vissre von
þar vm/ad þo Syndenn ypergnæpe/þa yp
ergnæfe þo Nadenn mykklu framar/Rom.5
So myked sem þui odru vidvijkur/ þa
liet Petur j lioose sijna Jdran j þremur
perfum/ sem hlijda til sannre christelegre

Jdran. Nugarangred sitt liet hañ j liose þar ed seigest hañ hafe grated beysklega/ Trwna vottade hañ sig ad hafa/þegar hñ lytur aptur a mote til Christum/sem þy rre til hans leit/ecke ad eins med Lijkams Augum/ helldur vnder eins med Augum Truarññar. Nija hlijdne audsyndè hañ þar med/ad hañ gieck wt wr þui O gudlega Huse Byskupsins.

Þesse Jdran og Apturhuarp S. Peturs miñer oss a/ad þeckia z kañast vid Veykleika vors Frjvilia/j þui sem gott er/z vora Saluhialp ahrærer/ huar vm Spamadurinñ Jeremias so talar/13. Cap. Pier erud ecke gott ad giora/med þui þier erud vanare til þess vonda/ Og Postulinñ Paull seger/1. Cor. 2. Lijkamlegur Madur skilur ecke þad sem er af Guds Anda/Og j ödrum stad/Einginñ kar Drotteñ Jesum akallad/nema fyrer heilagañ Anda/1. Cor. 12. Hier ad hnijgur eiñiñ þad sem Ambrosius seiger/ Vilieñ er veykur til ad framkuæma/ audvelldur til ad Aræda og vona/ Eckert hefur hañ j sijnu Valde/añad eñ audvelldne til ad synoga

Og Lærefaderen̄ Taulerus seiger/ J Jdra-
nen̄e z Apturhuarfenu kan̄ eg eckert ad verk-
ad/ z sæ eckert þar til hialpad/ helldr a eg ad
lijda/ og lata Gud alleina verka/ og eg lijd
hans Verk og Vilia. Ecke þarf laungt
ad leita/ so þetta verde heimfært og bevij-
sad. Epterdæme hofum vier a Petre j þe-
ssum vorū Texta/ Sem af sialfum sier til
gat falled og hrasad/ en̄ af sialfū sier gat
han̄ ecke upp aptur staded/ þuiad hans Jd-
ran og Apturhuarf a alleinasta ad tilreikn-
ast Christi Nád og Myskunseme/ sem sn-
ere sier vid og leit til hans/ og uppvackte
han̄ med Hanagalenu/ Þar fyrer er Jdra-
nen og Apturhuarfed Man̄sins fra Syn-
den̄e/ ecke Verk vorra Krapta/ helldur nä-
darsamleg Guds Gafa/ so sem þar stend-
ur skrifad Jerem. 31. Mitt Hiarta hneyg-
est til Ephraim/ so eg hlijt honum Mysk-
unsamur ad vera/ seiger Drottin̄. Jtem se-
iger S. Pall/ 2. Tim. 2. Ef ad Drott-
in̄ giæfe þeim eitthuort sin̄ Yferbot San̄-
leikann ad medkien̄a.

J an̄an̄ mata lærum vier hier/ ad kan̄-
ast vid Krapt og Verkan Guds Ords/ sīn

vier ſiaum aþ Nanagalenu/ med huøriu Petur vard ſem være hañ aþ Sueþne Syndareñar uppvaktur og Amintur/ ad Jdrast þeſſa ſyns hrygge lega Falls/ Nuar til einen aller ſyndugir Meñ eiga Aminter ad vera eñ nu j Dag/ epter Ordum S. Pals/ Eph. 5. Vakna þu ſem ſeþur/ og rijs upp aþ Dauda/ ſo mun Christur uppliſa þig. Og er ecke nog ad þad ſie giørt einuſiñ (Þt ecke gool Naneñ einuſiñe/ helldur tuiſuar) helldur a þad ad giøraſt ydugleg/ epter Beþalningu ſama Poſtula/ 2. Tim. 4. Predika þu Orded/ halld þar ad/ huort þad ſkiedur j hagleganñ Tijma eda ohagleganñ/ ſtraffa/ ogna/ amiñ med allre Þolenmæde & Kieñingu.

Ad ſijduſtu lærum hier aþ/ huilijk ad ſie ſoñ Jdran og Yþerboot/ og huu haþe j ſier þria parta/ Nugar angred/ Truna/ og nya Hlijdne/ ſo ſem Spamadurin vijkur þar ad Ordum ſeigiande/ Mich. 6. Þu Mañ eſkia/ þad er þier ſagt/ huad gott er/ og huad Drottiñ heimter ad þier/ ſem er ad halda Guds Ord/ elſka Miſkuñſemena & lijtelæcka þig þyrer þijnum Gude/ huør

þria

ia þria parta þiña mæ j Jordan Petri/ sem adur heþur vered vmtalad. Nu vil tum vier ad alyktan snua oss til Guds/ sa er alleina kañ ad verka med oss sama Jordan/sem med Petre/og bidium hñ aud miuklega med þessare Bæn. O Drottiñ snu þu oss eiñeñ sem þu snerer Petre/þa munum vier snuast/þyrer þyna heilsusam lega Pyn og Pijnu/þyrer hueria þier sie Loþ og Heidur/vm allar Allder/ Amen.

Þridia Predikun

Historiañ.

NN Kieñemañahøfding Stiarner og Olldungarner/z allt Raaded leitudu Liugvi tna j giegn Jesu/so ad þeir giæte hønum j Hel komed/ og þundu ei ngiñ/þott ad marger Liugvottar geingu þar fram ad/ þuiad þeirra Vitnis burder voru ecke samhlioda. Ad siduft tu stoodu vpp og geingu þar fram /tue it

ir Falsvottar/og bæru Vitne mote Ho
num/og sogdu/ Vid hoꝛum heyrt pad
han sagde(Joh.2.)Eg kan z vil nid
urbriota pad Mustere Guds sem med
Hondum er giort/og a þremur Dogū
uppbyggia eitt annad/sem ei er med Ho
ndum giort. En þeirra Vitnisburd
der urdu ecke helldur samhlioda.
Og Kennemanna Hofdingin stood upp
medal þeirra/spurde Jesum ad og sag
de/Suarar þu onguu til þessa/ sem ad
þesser vitna a mote þier? Enn Jesus
þagde/og suarade onguu.
Þa spurde Kiennemannahofdingin hī
enn aptur ad/ og sagde til hans/ Ertu
Christur Sonur hins Blessada? Eg
sære þig vid lifanda Gud/ad þu seiger
oss/ef þu ert Christur Sonur Guds?
Jesus sagde/ Þu seiger pad/ Eg em
han. Þo seige eg ydur/ad hiedan ȷ fra
munud þier sia Mannsins Son sitian
da til Kraptarens hægre Handar/og
komanda ȷ Skyum Himens. En Kien
nemanna

nemañ Hoꝛdingiñ reif þa ſijn Klæde og ſagde/ Hañ hefur Gudlaſtad/ Hvad þurfum vier nu framar Vitnaña vidꝫ Staed/ þier heyrdud nu hans Gudlaſt an/ hvad virdeſt ydur? Eñ þeir ſordæ mdu hañ aller/ og ſøgdu. Hañ er Dau dans ſekur. Eñ þeir Meñ ſem hielldu Jeſu/ ſpottudu hañ/ og hræktu j hans Andlit/ og ſloou hañ med Knefum/ eñ ſumer byrgdu hañ og ſloou hañ j And lited/ ſierdeilis þienararner/ og ſøgdu/ ſpaa þu oſſ Chꝛiſte/ Hvor er ſa þig ſloꝛ Og margar adrar Hædungar tøludu þeir vid hañ.

Eñ ad Morgne ſamanſøfnuduſt allꝫ er Kieñemañahoꝛdingiar/ Skriptlærd er og Olldugar Lijdſins/ og allt Rad ed/ og hielldu þar eina Radſtefnu yfer Jeſu/ ſo ad þeir feinge Lijflated hañ. Og þeir leiddu hñ vpp fyrer ſitt Rad/ og ſøgdu/ Ertu Chꝛiſtur? Seig þu oſſ þad. Eñ hañ ſagde til þeirra/ þo eg ſe ige ydur þad/ þa trwe þier mier ecke/

Eñ

Enn ef eg spyr ydur/ þa suare þier mier ecke/ og læted mig ecke helldur lausann. Þar fyrer fra þessu/ mun Mannsins son sitia til Kraptarens hægre Handar. Þa sogdu þeir aller/ Ertu þa Guds son nur? Hann sagde til þeirra/ Þier seiged þad/ þuiad eg em hann/ Enn þeir sogdu/ Nuad þurfum vier nu framar Vitnann uid? Þuiad vier hofum heyrt þad af hans Munne. Og allur sa þeirra Søfnudur stood vpp og bundu Jesum/ og leiddu hann fra Caiphas/ burt fyrer þinghwsed/ og þeir ofurselldu hann Landsdoomaranum Pontio Pilato/ Og þ var snemma Morguns.

Þa Judas sa ed hann hafde suiked/ sa þad hann var til Dauda dæmdur/ iþ radest hann/ og færde Kiennemannahofþingiunum og Alldungum Lydsins/ þa þriatigu Silfurpeninga aptur og sagde/ Eg hefe jlla giort/ þad eg sueik saklaust Blood. Enn þeir sogdu/ huad kiemur þad vid oss? Sia þu fyrer þui. Og hann

han snarade þeim Silfurpeningum j Musterid/ og geck burt þadan/ og gieck vt og heyngde sialfan sig/ og er j midiu sundur j tuo Hlute brosten/ z hefur sijn um Jnnyflum wthellt/ Act. 1. Cap.

En Kiennemanna hofdingiarner tooku þa Silfurpeninga/ og sogdu/ þad hæfer ecke ad vier latum þa j Guds Kist una/ þuiad þad er Bloods Verd.

En þeir hielldu Raad/ og keyptu fyrer þa Silfurpeninga/ fyrer þa Rang lætis Verdaura eitt Leirpottasmids Akur/ Vegfarendum til Greptrunar/ Og þad sama er kunnugt ollum þeim sem til Jerusalem byggia/ so ad sa hinn same Akur verdur a þeirra Tungu kalladur Akeldama/ þad er Bloods Akur/ allt til þessa Dags/ Þa vppfylltest þad/ huad sagt er fyrer Jeremiam Spamann/ þar han seiger. Þeir tooku þa þriatijge Silfurpeninga/ þar ed hinn selldе var med betaladur/ han er þeir keyptu af Sonum Jsraels/ og þeir ha

ſa gieþeð þa þyrer Leirpoſtarans Ak ur/ ſo ſem þad DRottiñ hafðe mier beþalað.

Vtleggingeñ.

Pað verdur leſeð um nockurn þañ ein ſetumañ/ ſem het Bambo/ad hñ ha þe geingeð til þeſſ ſem Pſallteraŭ kiende/ſo hañ lærde nockra Davids Pſalma/ og þegar hañ hafðe heyrt þañ 39. Pſalm. leſeñ/ j huorium ſo ſtendur Vpphafleg a/ Eg ſagde/ Eg einſetta mier ad vardveita mig/ ſo þad eg ſyndgade ecke/ med miñe Tungu/ þa hafe hañ ecke vilj að heyra Pſalmeñ fram̃ epter leingra/ helldur hafe burt fareð z ſagt/ þeſſe fyrſtu Ord Pſalmſins nægia mier noog/ giete eg ad eins lært þañ vel og breitt þar ept er/ Eñ þegar ſa ſem hafde kient hönum þeſſe Ordeñ Pſalmſins/ aklaſade hönum ſïdar/ad hañ hefðe ecke komeð til ſyn apt ur j ſex Manude og lært nockud meira/ þa ſkyrde hañ ſuarad hafa/ ad hañ hefðe ecke eñ nu lært þau Pſalmſins Ord full kom

komlega/og þegar mörg Ar voru fra lidin̄ þar epter/þa skyllde nockur af hans Kun̄ingium/hafa spurt han̄ ad/huert han̄ heſ de nu lært Upphaf Psalmsins/þa skyllde han̄ ſuarad hafa/ad i nytian Ar hefde hn̄ varla gietad lært ad uppfylla þad med Verkenu/ſem kient være i Psalmenum.
En̄ huad giøra Tilheyrendurner a þeſſum Døgum? Olijka er þeim hattad og þeſſum Man̄e/bæde i þui/ad þad ſem þeir heyrá kient og framſett i Predikunum̄/þ ſtunda þeir ecke ad fæta ſier til gagns og Nytſemdar/i Lijfe og Framferde/og med ſialfu Verkenu ad læta þad æſiaſt. Somuleidis eiñen̄ i þui/ad þeir hafa enga koſtgiæfe lega Alwd/ad hura þar epter/ þuiad þe ir finaſt marger/ad þegar þeir hafa heyrt eina Predikun af Pijnune Christi/þa ko ma þeir ecke upp þadan til Kyrkiunar/og meina ad þad ſie ecke neitt nytt/ſem þar er um Rond haft og kient/helldur ad þeir ha fe heyrt þad optſin̄is. En̄ ydur elſkuleg er Viner er ei ſo vared/ ſem epter eina og adra predikun̄ vitied Kyrkiun̄ar/og girneſt

ad heyra þad sem epter er af Nistoriuñe.
J hyrerfarande Predikun var talad um Petri Fall og Ydran. Eñ i þessare skul um vier tala om þad/sem fram hafe kom ed vid Christum vorn Lausnara i Hyshu ps Hollene.
Drottiñ vor Jesus oppveke i oss Niart aulega astundan/ Nistoriu hans Blessudu Pijnu ad heyra og læra/og Gudrækelega oss til Nytsemdar ad færa/ fyrer sijns hei laga Nafns saker/Amen.
Fyrre var vm giefed/ad Kieñemaña No Oppingiñ hafe spurt Christum ad hans Læresueinum og hans Kieñingu/Eñ Je sus hafe aptur vijsad honum til siña Til heyrenda Læresueinaña/og añara sem hy ret hafa huad hañ hafe talad/huar af tuo falldañ Lærdom ma draga. I. Eiga hi er ad læra/ bæde Kieñefedurner og Til heyrendurner/ ad þeir kappkoste/so ad vm gangast og sier ad hegda/ad þeir hafe goo dañ Vitni sburd/ utvortist medal Mañ aña/þar med jnvortis hreina Sam vitsku/ med sialfum sier j Gude. Og so kuña þeir med goodu Giede/ þess heldur ad lyda ra

ugleġat Aflaganer/ og añad Motlæte/ sem til kañ ad falla. 2. Sier j lage eiga Kieñefedurner ad læra þad af Christi Epterdæme/ ad hafa fulla Einørd og Dirfung/ j sjnu Kieñemañlegu Embætte/ til ad straffa/ vmvanda og áminna/ vitna og tala epter Naudsynium/ og Guds Ords Befalningu/ Esa. 58. 2. Tim. 4.

Þar næst áviskur Texten/ Ad eiñ Þienarañ hafe giefed Christo Hnefa högg/ þegar hañ var ad forsuara siñ Lærdom fyrer Doomenum/ j Augsyn Byskupsins og allrar Samkundunar. Og þetta plagar ad vera Verdkaup Sañleiksins j Heimenum/ sem ecke alleinasta Christo var gollded fyrer þessum Doome/ Helldur og eiñen trwlyndum Guds Þienurum/ svo sem afk hafa ad reyna/ Spámadurinn Micheas/ 2. Chron. 18. Paall Postule/ Act. 23. og marger adrer. Kuñe nockud slikt vid þig fram ad koma/ Miñ Goode Kriste, þa mattu hugga þig þar vid/ ad slikur Aplir er eiñen skiedur þinum Lausnara/ ad hañ hefur sleigeñ vered fyrer saklause. Nu er med vorum Syndum hofdum vorþien

ad Sneypu og Vanvirdu fyrer Guds Do
me/ so vier maattum aller seigia/ Drottinn
þu ert Riettlatur/ enn vier meigum skamm
ast vor/ Dan. 9. Enn Christur leid fyrer
þessum Andlega Doome/ þa Sneypu sem
vier attum ad lijda/ So ad vier ecke ad
eilijfu skylldum skammast vor. Hann leid þu
stur og Hnefahogg/ a sijnu blessada Andli
te/ af fierdeilis Polenmæde/ So vier sky
lldum ecke sijdar meir j Helvijte eilijflega
af Dieflenum verda sneypter. Drottinn
forsuarar sig med þeim hætte/ sem segde
hann/ annadhuort hefe eg talad vel eda jlla
Hafe eg vel talad/ þui slær þu mig/ Enn
hafe eg jlla talad/ þa bevijsa þ sie oriett.

Hier af lærum vier/ ad oss er leyfelegt
ad forsuara oss/ ꝛ hefna vor epter Logmaal
enu/ med riettre adferd/ so sem christur gi
ører hier/ og einenn verdur lesed um S.
Pal/ Act. 24. Enn eigenleg Hefnd skal
edur af Reide/ an Loglegra Medala/ hun
verdur fyrboden af christo hia Matth. 5.

Nu er ad vijkia til Textans/ sem upp
var lesenn/ er so hliodar. Enn Kiettemann
na

na Hofdingiarner og Ølldungar Lyd sins/ og allt Raaded/ leitudu Liugvitna i giegn Jesu/ so ad þeir giæte honum j Hel komed/ z fundu eingiñ/ þott ad ma rger Liugvottar geinge þar fram ad/ þuiad þeirra Vitnisburder vrdu ecke samhliooda. Ad Hofdingar leita hier Li ugvitna i giegn Jesu/ þad giora þeir op enberlega i mote Guds Logmale/sem stendur skrifad i 5. Bokar Moyses 19. Cap. Þar seiger/ Ep Doomararner fiña epter suvirdelega Ransokun/ ad eiñ hafe bored falskañ Vitnisburd/i mote sijnum Broodur/þa skule þeir giora so vid hañ/ sem hañ hafe hugad ad giora vid siñ Broodur. Eñ þetta gioret hier ecke Rieñemaña Hofdingeñ/ helldur lætur Liugvottana Str afflausa/þo þeir gange hier marger fram ad/votte Lygena og verde ecke samhliooda. Ad sijdustu er giefed/ tueir Liugvottar ha fe framkomed og sagt/ad þeir hafe heyrt Jesum seigia/ ad hañ kyñe og villde nid urbriota þad Guds Mustere/sem med Ho ndū være giort/og a þremur Dogum vpp

byggia eitt añad. Eñ þesser Falsvottar/ þeir þerma ranglega vppa Kristum/ þui þia Joh.2. Cap. seigest/ ad christur þa þe talad þessum Ordum/ vm Mustere sijns Lykama/og haþe ecke sagt so sem hier er. hermt j hans Orda stad. Eg vil edur kañ nidurbriota/helldur haþe hñ so sagt til Gydingaña/ Briote þier þetta Mustere/ eñ eg skal a þridia Deige þad vpp reisa/ og haþe so sem vijsad med Fingre til sijns Lijkama. Og þetta er su Ohreinlega Adþerd/ huoria plagad haþa Oviner christi/ og hans Lærdoms. Eñ vei sie þeim øllum/ sem þuilijka ohreina adþerd haþa/ og bera þalskañ Vitnisburd/ huort sem þ snerter Gud og hans Dyrd/ e þañ Himneska Sañleika j Truarēnar greinum/edur sie þad j giegn Naunganum/ j þeim Hlutum/sem snerta hans gott Rikte/ Eigner og Audæþe/þuiad huørsu herþeleg Synd þad sie/þalskañ Vitnisburd ad bera/ Þad vottar sa Læreþader Kristneñar/ Jsidorus med þessum Ordum. Eiñ Falsvottur brytur a mote þessum / A mote Gude/ huørn hañ þoracktar/A mote Doomaranum/hu-

ern

ern hañ Tældregur/og a mote þeim sakla
usa/hueriuum hañ skada giorer. Eñ þeir
ta Vitnisburder vrdu ecke samhliooda/
seiger Textenñ framveigis/Þuiad þeir ha
fa ecke med einu mote hermt Ordiñ chri
sti/so ad Kieñemaña Hofdingiarner hafa
þar af matt merkia/ huorsu truverduger
Vottar þetta hafe vered/Og þetta er nu
Vottur Kristi Saklepsis/um huort hann
talar hia Johañe seigiande 8. Cap. Huor
af ydur kañ ad straffa mig vm nockra Sy
nd? Og med þui ad Kristur hefur saklaus
lided/þa er hñs H. Pijna þess Kroptugre/
ad afreka oss Syndalausn ꝛ Saluhialp.
Framar stendur ad Kieñemaña hofdin giñ
hafe vppstaded/spurt Jesum ad og sagt.
Suarar þu onguu til þess/ sem þesser
vitna a mote þier? Þar med hefur sa ra
nglate Kieñemaña hofdinge meint/ad dr
aga þad nockud af Andsuare Christi/edur
spiña þad vr þui/ sem hañ mætte sig a
festa/og a verra veg ad færa. Eñ Jesus
þagde og suarade onguu. Þetta hefur
Drottiñ giort epter Dæme Davids/ sem

var hans Figura og Fyrermyndan/ sa ed seiger j Psalm. 39. Eg em suo tuistur og hlioodur/ Eg þeige vm Gledskapiñ/ og miñ Harm hlyt eg med mier ad mellta. O huørsu heilog Þøgn hefur þetta vered/ þuiad med þessare siñe Þøgn hefur Drottiñ vppfyllt Spadom Esaiæ. 53. Nañ vpplauk ei sijnum Muñe eins og Saudur/ sa sem til Draps er leiddur/ og so sem Lamb/ sem þeyger fyrer þeim þad ryger og ei vpplykur sijnum Muñe. Hier hefer þu/ miñ gode christne/ Epterdæme/ Forsialeika & Þolenmæde/ þuiad so sem Christur þagde hier/ so ættu og eirneñ ad þeigia/ helldur eñ tala/ ef þu sier þijner Oviner hatna ecke vid þijna Afsøkun/ og ef þu merker/ ad þr leita einungis epter þui/ ad rangsnua þijnum Ordum/ og skada þig. Þegar so er nu vared/ þa er best ad befala sitt Malefne þeim Rietlaata Doomara Drottne/ suo sem Postuliñ Pall kieñer j Pistlenum til Rom. 12. Gialldeð angum illt fyrer illt/ og hefned ydar ecke sialfer/ þuiad so sem sa Lærefader Tertullianus hefur talad/ Giefer þu Drottne Hefnd-

na/þa er hañ Hegnareñ/Felur þu hønū
Nond þiñ Skada/þa er hañ sa sem apt
urgiefur þad sem þu heþur tapad/ Feler
þu hønum þÿna Hrygd/þa er hañ Græd
areñ/Deyer þu/ og giefer hønum Valld/
huorneñ þu ert af Døgum rædeñ/ þa gie
þur hañ þier aptur Lijfed. Eñ þess a mi
llum byriar þier ofluguum ad verda/ j fyrir
latenu og Voneñe.
Af þessare Þogn Christi/høfum vier e
so. lifande Augsuolun/ vier hefdum ord
ed ad þeigia og sluma/ med þeim sem ec
ke var klæddur Brudkaups klæde/Matth.
22. Og kastad ad verda j eilÿfañ Kuala
stad. Eñ Drottiñ vor Jesus med siñe Þo
gn/heþur komed þui til Vegar/ ad vier
mættum med Diorfung andvarpa til Gu
ds/e seigia Gal. 4. Abba kiære Fader/
Og med þeim Blinda og Canverskn Ku
iñuñe/Luc. 18. Matth. 15. Jesus Sonur
Davids/ Myskuna þu mier. Þa Spur
de Kiesiemastahøfdingeñ hañ eñ apt
ur ad/og sagde til hans. Ertu Chris
tur/sonur hins blessada? Eg sære þig
 vid

vid likanda Gud/ad þu seiger oss eþ þu ert Christur Sonur Guds? Þesse Sid venia sijnest ad haþa sijn Uppruna af Log male Drottnis/þar skipader ad særa Kii iñuna Num. 5. Þa sem grunsom være vm Hordoom. Eñ huilijk skiemdar Hræs ne er þettað? Hañ brwkar hier Guds Dyr barlega Naþn/til ad skyla sijnu Ogudleg leika þar med. Til þessarar Spurningar Kieñemañahøþdingians/ suarar Christur skijrlega/ Þu seiger þad/eg em hann. Þo seige eg ydur/ad hiedan j fra munu þier sia Mañsins Son sitiande til Kra ptarens hægre Handar/ og komande i Skyum Himens. J þessare Christi med kieñingu eru iñefolgnar þriar Lærdooms greiner vm Christum/sem er. 1. Um ha ns Persónu. 2. Un hans Embætte. 3. Um þad Dyrdarvellde/sem honum er med bytt/epter þeirre Mañdomlegu Nattúru ñe. 1. Þa vottar Christur vm sijna Per sonu/ad hañ sie Sonur Guds/ecke allein asta epter þeirre persónulegu eining Natt urunar/helldur aþ sialþre Nattúruñe til/ fyrer

fyrer þan̄ eilyfa Gietnad af Fødurnum/ Huad Kien̄eman̄ahøfdingiunum og Yllu̇ngunum virdtest stoor Gudlostun vera/ so sem̄ nu j Dag virdest Tyrkium og Gydingum. 2. Vm Christi Embætte/ þar han̄ kallar sig Man̄sins Son/þa er so sem han̄ vÿse til þessa sijns Nafns/ ad hann kallast Christur/huad ad þijdest Smurdr/ ecke epter þeirre Guddomlegu/ helldur Man̄domlegu Nattuurun̄e/ a vissum Tijma/til Spamans/Kongs ꝛ Kien̄emans. 3. Medkien̄er Kristur hier sitt Dyrdarvellde/sem hønum var medbyrt/epter man̄domlegu Nattuurun̄e/ j þessum Ordum. Sitiande til Kraptarens hægre Handar. Og fellur hier til þernt/sem eptertekta sie verdt. 1. Huad sie Guds hægre Hønd. 2. Huad þad sie og Heite/ad sitia til Guds hægre Handar. 3. Epter huørre Nattuurun̄e Kristur sitie til Guds hægre Handar. 4. Huenær og huørnen̄/ad Gydingar hafa sied Kristum sitia til Guds hægre Handar. 1. Guds hægre Hønd/er ecke hans hægre Sijda/so sem var Salomonis

hægre Sijda/til hvorrar hans Moder sett
est/ sem lesa ma 1. Reg. 2 Ecke nockur
serdeilis Stadur eda Platz a Himnum/
j hvorium Christur vmgeingst med þeim
wtvøldu/so ad han stundum sitie/stundum
stande og gange/epter þui sem honum best
þocknast. Helldur er Guds hægre Hond j
einfalldlegasta mata ad tala/ Gudleg
Magt/Dyrd og Tignarvellde/Oskøpud/
oendanleg/ sem skapad hefur alla Hlute/
og Heimenum vid Magt helldur/sem ei
ge er jnelukt j nockrum stad/ og ecke wtelu
kt/sem er j øllum stødum kroptuglega nær
læg/vppfyllande allt j øllu/so sem Ritn
ingin allvijda wtvýsar/ Psalm. 17. 118.
139. Hier kallast Kraptarens hægre hond/
sem ecke er anad en Guds oendanleg Ma
kt og Almætte. 2. En ad sitia til Guds
hægre Handar/ þad er eckert anad/ en ad
komast j Samfielagskap heilagrar Þren
ingar/og æsamt med henne ad rada og st
orna med Guddomlegre Makt/øllum sko
pudum Skiepnum/a Himne og Jørdu/E
allstadar nalægur ad vera/ og þad fyrer
sana Medbyting Guddomlegrar Mattu
ru

ru/vid þa Mañdomlegu j Persónulegre Eining. 3. Eñ það að Christur situr til Guds hægre Handar/ það a ecke að skilia st epter hans Guddomlegu/helldur epter hans Mañdomlegu Nattúru/ Suo sem auglioſt er aff Christi Jatningu hier/þar hañ ægreinde Týmañ/seigiande/Niedañ j fra/og j ødru lage/þar hañ seiger/Mañs sins Son sitie til Guds hægre Handar.

4. Nuenær og huørneñ Eydingar hafa sied christum sitia til Kraptarens hægre Handar. Þeir sæu hañ j utsending H. Anda/a Huýtasuñudøgum/ Act. 2. Þeir sæu hñ j utbreidingu Evangelij/um alla Heimskringluna/hueriu Dioffulleñ og ha ns Limer stoodu þorgieffens a moote/ Þeir munu eirneñ þar næst siaa hañ a þeim sijdasta Deige/sitiande a sijnū Dyrdar og Valldisstoole/Matth. 25. Apoc. 1.

Um sijna Tilkomu til Domsins/talar Lausnareñ so/Og komande j Skyum Himens/ Huar vid samhlioodar það sem ad stendur hia Lucam Gudspiallamañe 21. Þuiað suo sem hañ var synelega uppnumi

vñ þra Skyunum til Himens/ Suo mun
hann med synelegum hætte aptur koma j
Skyunum/ so ad med þessu synelegu Teik
ne skiled verde/ ad hañ same kiemur aptur
so sem Domare/ sem þra Domenum er bu
rtnumeñ og vpphaþeñ til Himens/ Esa.
53. Eñ so ad vier hrædustum ecke þa dy
rdarlegu Apturkomu þessa Dyrdarlega Do
marans/ og hun verde oss ecke ognarleg/
helldur gledeleg/ Þa lætum oss hlyda A
miñingu Drottins/ Luc. 21. Vakted ydur
ad ydar Hiortu þyngest ecke/ aþ Oþate
nie Oþdryckiu/ edur Sorgum þessarar
Næringar/ so þesse Dagur kome ecke hast
arlega yþer ydur. Vier skulum eirnenn
sñelega andvarpa og bidia/ med christeleg
re Kyrkiu/ seigiande/ Drottiñ vppvek þu
oss/ so vier sieum reidubwner/ ad taka a
mote þijnum Syne/ þegar hñ kiemur.

Þessu næst kiemur j Textanum/ ad Kie
kiemañahoþdingiñ hafe riþed syn Klæde/
aþ Reide og Oþolenmæde/ þegar hañ he
yrde þessa Lausnarans Jatning/ huor Sid
venia Klædeñ ad rijþa/ var þordum j Sa
ðkun bæde hia Hebreskum og ødrum Þi
odum

oddum/einkum j Austur alfuñe/þegar no-
ckur Hrygd edur Hrædsla var a ferdum/
Josua reiß syn Klæde/og fiell flatur til
Jardar/fraᴍe fyrer Sattmæls Ørk Dr-
ottins allt til Kuollds/og aller Ølldun-
gar Israels Jos.7. J sama mata Jeph-
tha/Jud.11. þegar ad Aurk Drottins var
Hertekeñ af Philisteis/þa kom eiñ Benja-
mite hlaupande med sundur rifnu Klæde
1. Sam. 4. Saul greip j Skickiulaf
Samuelis/er hañ hafde sundurrifed. 1.
Sam.15. David sundurreif syn Klæde/
þegar hañ griet Saul. 2. Sam. 1. Tham-
ar/þegar hun var kreinkt af synum Bro-
dur Amon/þa reif hun j sundur siñ mis-
lita Kyrtel/ 2. Sam.13. Eñ hier er ad
athuga/ad þesse Sidvenia var fyrerbod-
en Hebreskum/ huar af Caiphas braut/
þegar hañ reif syn Klæde so hliodar þar
uᴍ Textiñ Bibliuñar/Levit.10. Hier
skulud ecke þier giora ydar Høfud/eige he-
ldur sundur ryfa ydar Klæde/so þier dey-
ed ecke/og þar kome ecke Reide yfer all-
añ Søfnudeñ/sa sem hiñ ypparste Prestur
er/hañ skal ecke vera med beru Høfde/og

ecke

ecke ſkieta ſijn Klæde. Eñ þar ad Kieñe
mañahøpdingiñ riffur j ſundur ſijn Kien
nemans Klæde j ſijnum Dome/ Quad er
þad añad eñ Figura og Fyrermyndan þar
uppa/ ad þad gamla Teſtamentid ſkyllde
hafa eiñ Enda/ fyrer Pijſl og Dauda Ne
frans chriſti/ og ad Kieñemans Skrudeñ
ſkyllde ecke brukadur verda j nya Teſta
mentenu? Quad eineñ tilteiknad var med
Tialldenu j Muſterenu/ ſem ſundurrifn
ade.

Nu epterfylger Doomſins Afelled/ þar
chriſtur var fordæmdur/ þui Kieñemanna
Hofdingeñ ſeiger/ Nañ hefur Gudlaſt
ad/ huad þurfum vier nu Vitnaña vid?
þier heyrdud hans Gudlaſtan/ huad vi
rdeſt ydur? Þetta er nu Spurning Kieñe
mañahofdingians. Eñ þeir fordæmdu
hñ aller z ſøgdu/ hñ er Daudans ſekur.
Og þetta er Suar og ſamþyckelegur Doo
mur alls Safnadarens. O vor elſkuleg
Endurlauſnare/ Nier ſiendur þu fyrer Do
menum/ og hlijtur ad heyra þetta Fordæ
mingar Afkuæde Doomſins. Nañ er
Dauda

Daudans sekur. So ad þu Endurleyst er oss fra eilijfre Fordæmingu/ sem hana hafdum porþienad/ Vier bidium þig/ ad vier med saňte Gudrækne og lifande trw medtokum þetta Ord/so munum vier kun na med fullkomeňe Hreyste og Trunadar trauste/ad seigia med Postulanum Paale/ Rom. 8. Eckert er fordæmanlegt a þeim sem j Christo Jesu eru/ Og hver vill æ saka Guds wtvalda? Gud er sa sem Riett lætet/hver er haň sem þa fordæmer? Ch ristur er haň sem dæed hefur/og eiňeň sa sem upp aptur er riseň/hvor ad er til hæg re Handar Gude/og bidur fyrer oss.

A millum þessa Fordæmingar Dooms sem nu var umtalad/og þess sem epterfyl ger j Textanum/ þa hefur lided em Et und Rætur/ og hefur þa Herraň Christ ur Hörmulega vered wtleikiň epter Spa doms Esaiæ 50. Cap. Eg snere minum Bake til þeirra sem mig slogu/ og mina Kiňvanga ad þeim sem mig reitu/ Mi na Asioonu byrgda eg ecke fyrer Forsm an og Hrækum/Þiňa vegna holte og For

 smaan

sinnan/Mitt Andlit er pullt af Kiñrodo
og Paslade og griet beyskiliga/og peir gio
rdu og so Gis ad mier/Psam.69. Jtim
seiger sialfur Christur/Luc. 18. Mañsins
Sonur mun j Hendur selldur verda Heid
ingium/og hañ mun sleigeñ/ smadur og
spottadur verda/Þeir munu hañ Hudstry
kia z aflijfa. Textiñ hliodar so hier umm.
Eñ þeir Meñ sem hielldu Jesu/spott
udu hañ/Hræktu j hans Andlit/ og
slogu j hans Aslionu/ slerdeilis Þienar
arner/og sagdu/ spadu oss Christe/ hu
or er sa sem þig sloo? Og margar adrar
Hædungar toludu þeir vid hann.
Atta Hædungar og Gudlastaner/eru hier
sampleitt uppreiknadar/ huor epter adra/
sem Lausnareñ leid/edur eñ hañ var por
dæmdur af þeim andlegu. I. Er þad/ad
þeir plycktust j kringum hañ/og settust ad
honum til skiptis/edur hier um annars
prem. 2. Spottudu þeir hañ og hafa
hædugliga utlagt/og j vestu Meiningar
pert z pram sett/þ adr var af hm vel fie
nt og predikad. Hañeñ hafa þeir nu hend
lad

lad vid Laufnaran/ so sem vid añad Barn
edur Ovita/ J huoriū þo byggia hulder
aller Fiesiooder Viskuñar og Vidurkiēn
ingareñar/ Col. 2. 3. Rœktu þeir j þa
ns Andlit/ og skoññuðust sijn ecke ad lyta
og apmynda þa heilogu Christi Asionu/
a huoria þo Einglarner girnast ad horfa
1. Pet. 1. 4. Sloou þeir j hans Asio
nu. 5. Byrgdu þeir hans Asionu/ og
eru Gydingar þar fyrer vel verduger/ ad
sū sama Skyla/ bliþe yþer þeirra Augum
þegar þeir lesa þad gamla Testamente/
so hun takest ecke burt/ 2. Cor. 3.
6. Hafa þeir sleiged j hans blessudu A-
sionu þrælega. 7. Hœpdu þeir j framme
Spie og Spottyrde vid hañ/ Huers hæft
at var sū Spurning/ sem þeir lietu fylg
ia Hoggunū/ seigiande/ Spa þu oss Ch
riste/ huor er sa þig sloꝛ Bryxlande so sa
mañlega þessum Hœpud Spamañe/ þui
hañ var vitherpadur Spamadur og Jo
skenu/ Luc. 7. Spamadur mykill er a
medal vor upprisen/ Og Gud hefur vit
iad sijns Folks. Joh. 6. Þesse er sañarle
 ga sa

ga sa Spamadur sem j Heimenn skal koma.
8. Margar adrar Hædungar og Gudlast
aner / sem Gudspiallamennerner vilia ecke
greina. Hier verdur þier / Minn Goode
christne / so sem vmmaalad og fyrer Sion
er sett / Huilijkt Laatgiæde Discplarner mun
nde hafa haft j Helvijte / vm Alldur og
Æfe / vid Forvitnidar Manneskiur / Synd
anna vegna. Hægra hefde Herranum chri
sto vered ad hefna þessara Hædunga / hef
de hann annars viliad / eins og Eliseus fot
dum / hefnde a þeim Smasueinum / sem
hann spottudu / 2.Reg.2. En þessar Gud
lastaner villde christur þad heilaga Mein
leysid lijda vorra vegna af sinne furdanleg
re Þolenmæde. Þess vegna meigum vier
med fullu Trunadartrauste ganga fram
fyrer vorn Endurlausnara / Og bidia hno
med þeim gamla Kyrkiunnar Lofsaung.
O Jesu allra vor einka Von / ef Mijsk
un veit þu oss þa Boon / med Hiartans
Fegnud Guds Born glef / giefþ og Synd
ugum Kuittan med.

En snemma Morguns / samanskal

udust

ydust aller Kiennemannahøfdingi" z Skriptlærder/ og Alldungar Lydsins/ og allt Raaded/ Og helldu eina Raadstefnu yfer Jesu/ so þeir feinge Afslýsad hann/ Og þeir leidda hann vpp fyrer sitt Raad/ og søgdu/ ert þu Christur? seigdu oss þad. Þrent þeckium hier til Hugleidingar. 1. Staduran/ hvar Doomurenn var halldenn/ sem kallast hier Raad edur Raadstofa Kiennemannahøfdingianna/ og Skriptlærdra/ Hvar af merkia ma/ ad su fyrre Aflegun og Fordæming hefur framm farid j eigenlegu Huse og Høll Byskups sins Caiphæ/ Enn þesse sijdare j Almennelegre Raadstofu/ So þesse sijdare Afsellis doomur/ skyllde meira Alit hafa/ med þui hann var vppsagdur a Almennelegre Raadstofu. 2. Eru Doomsmennerner/ Hier æthugande/ hvorier ad hafa vered/ þui nær og hiner somu/ sem j fyrra Doomenum. Gudspiallamadurenn Marcus gietur vm/ ad allt Raaded hafe vered hier samankomed. Enn þad voru siotyu og tveir Menn/ sem j þui Raade hafa verid/ þegar

 þeir

þeir voru aller/ og hezur(kanskie) heim fyrra Doomenū ecke so Fiolment vered/ he lldur ad eins nockrer af Rædmonnunū ver ed vid/ kadder/ eñ su sijdare Rædstefnañ he fur vered mykla Fiolmeñare og Maktar meire eñ su fyrre. 3. Er hier ad gaum giæfa Dooms Atferdena/ Og er hier tuo folld Spurning Rædsins/ Og tuefallt Christi Andsuar. Fyrst spyr Raaded hañ ad/ huert hañ sie CHristur. Pad er sa hiñ same/ s so optlega hafe vered fyrerheitiñ af Gudi/ og epter huorium so hafe laong giædlega vænt vered. Christi fyrra And suar hier til hlioodar suo. Po eg segie ydur pad/ pa truie pier mier ecke/ Enn ef eg spyr ydur/ pa suare pier mier ecke Og par med vottar Christur ad hañ sie Ni arkaña Ransakare/ Item leggur hañ þesse Ord til. Niedan j fra mun Mañsins Son sitia til Kraptarens hægre Hand ar. Hier med skiefer hañ j añad sin/ sy na Doine/ og Avijsar med þessum Ord um/ ad hañ sie Almeñelegur Doomare all rar Veralldar. Su seinne Spurning

Randsins er þesse. Ertu þa Guds Son ure? Huar til einũ Christur suarar j sijd ara siñe. Þier seiged þad/ Eg em hñ/ Med hueriu sijnu Andsuare hañ einfalld lega jatar sig ad vera Christum Guds Son/ og vottar vnder eins til þeirra Samvisku/ huert hñ hafe ecke med sijnum Kieñingum og Kraptaverkum/ þetta nog lega bevijsad/ ad hañ sie sa hiñ same/ sem hañ sig seiger.

4. Fylger hier a eptir Apellis doomur eñ/ huar iñe þeir fordæma hañ/ þar þeir so seigia. Huad þurfum vier nu Vitna sta vid/ þuiad vier sialfer hofum heyrt þad af hans Muñe. So sem þeir seg de/ Vier hofum nogga Dauðsok til/ huar fyrer vier hofum j þeim fyrra Doome dæmt hñ Dauda sekañ/ so s͂ añañ Gudlastara. Og allur sa þeirra Sofnudur stod vpp og bundu Jesum/ z leiddu hañ fra Cai phas burt fyrer Þinghwsed/ og þeir ofurselldu hann Landsdoomaranum Pontio Pilato/ z þad var snemma Mor guns. Þañeñ er nu Christur fordæmdur/

hæde med Ordum og Verke/þar þeir stan
da upp vot Doomenum og leida hann burt
enn j burtu.

1. Nier af skulum vier taka oss Lærdom ẽ
Auggann/ Med þui ad Jesus er sannur
Messias/ edur christur og Guds Sonur/
sem fyrerhugadur var og tileinkadur til
þessa Endurlausnarverks/ j Radstofu hei
lagrar Guddomsins Þrenningar/ fra eilijf
re Tijd/ og Spämennerner hafa marg opt
hier um talad og sagt/ einkanlega David
Psalm. 22. Og Esa. 53. og 63. Dan. 9.
Nuar ad vel þryckelega verdur spad af Me
ssia/ ad hann skule upprættur verda.

2. Lærum vier hier af/ ad Christi Pijna
sie fullnadar Betalingur fyrer allar Sy
nder alls Mannkynsins/ Þuiad huor er sa
sem hier lijdur? Huor er sa sem dæmen er?
Er þad nockud sliettur og einfalldur ma
dur/ so sem ad vered hafa adrer Pijslarvo
ttar? Nei ecke/ helldur er þetta sialfs Gu
ds Sonur/ sem er somu Veru og oendan
legs Kraptar og Maktarvelldis/ med Fod
ur og heilogum Anda/ Og þar fyrer er
nu Pijna og Daude Herrans christi/ fu

For

Forþiennusta/ sem hefur oendanlegañ Kraft og Verkan/ Þviad þar fyrer byriade Guds Syne ad verda Mans Sonur/ og lijde Pijnu og Dauda vorra vegna/ ad vi er sem vorum af Nätturuñe til Reidiñ ar Born/ yrdum Guds Oskabern og Erfingiar/ Eph. 2.

Nu epterfylger um Judas/ hvornenn hañ jdradest og heingde sig sialfañ/ Þeir þiñast sem hafa vered þeirrar Meiningar ad Judas hafe ecke leted til ad jdrast/ fyrr eñ epter þad ad Christur var uppriseñ af Dauda/ og hañ hafe þa ret af Orvæntingu og esalęme heingt sig. Eñ vier lesum helldur Gudspiallamaňenum Matth. 27. Huer nefþryckelega skrifar/ ad þad hafe skied a þeim Tijma/ og af þui Tilefne/ þegar hañ sa/ ad Drottiñ var til Dauda dæmdur/ fyrer Doome þeirra Andlegu/ og var ofurselldur Landsdoomaran um Pontio Pilato. Hier um hliodar so Textiñ. Þa Judas sa ed hañ hafde suiked/ ad þad hañ var til Dauda dæmdur/ Jdradest hañ og færde Kiennemöñ

 unum

unum/ z Alldungum Lydsins/ þa þria
tyju Silfurpeninga aptur og sagde/ eg
hefe jlla giørt/ ad eg suik saklaust Bl
ood. Naer ad merkia ma/ Ad Judas hef
ur vered forblindadur af Diøflenum/ so
hañ hefur meint(kañskie) ad Drottiñ mun
de audvelldlega sleppa wr Høndum siña O
vina/ so sem skiede til Nazareth/ þa þeir
villdu steypa honum fram af Fiallsgnyp
unne/ Luc. 4. Og hañ gieck wr þeirra Hø
ndum. Eirneñ til Jerusalem/ þegar hañ
fordade sier/ og gieck wt wr Musterenu/
þa þeir villdu gryta hañ/ Joh. 8. Enn
þegar hañ merkte/ ad syn ætlan hefde bru
gdest/ þa took Diøfulleñ til ad leida hañ
j Orvæntingu an Aplats/ ædur hafde
hañ bunded Snøru Renglætesins vid ha
ns Hals/ med hvørre Snøru hañ droo hñ
fra Bethania j Jerusalem/ til Kieñeman
na hefdingiaña/ og strax þadan aptur j
Grasgardeñ/ fyrr hañ forriede þar Drottiñ
suiksamlega/ Nu smydar hñ vr þeirre Ra
nglætis Snøru/ Snøru Orvæntingareñ
ar/ dragande hana af Halsenu/ og þessan

de j Hiatkad/ og med þessare Snoru dreg
ur hañ Judarn aptur til Kieñemañahøfþ
ingiaña/so hañ skilar þeim aptur Silf
urpeningunum/medkieñer openberlega og
seiger/ Eg hefe jlla giort/ ad eg suek
saklaust Blood. Og þegar ad hañ fieck
onguā Huggun/sem vel var makiegt/ af
Kieñemaña høfþingiunum/ þa dregur Di
ofulleñ hañ med þessare banvæñre Snoru
til Galgans/m; þessare somu Snoru sem
hañ hafde brugded vm hans Hals/þa gl
afar hañ þessum auma Mañe med Sal
og Lijkama/Salueñe steyper hañ med sier j
Afgruñ Helvijtis/eñ þad Lijkamañ snert
er/ þa er hañ j midiu j tuo Hlute sundur
brosteñ/og hefur sijnum Jñyflum vthellt
Act. 1. Hier af eigum vier ad læra.
1. Ad þeckia Art og Edle Syndareñ
ar/vm huoria Ritningeñ so talar/ Gen.
4. Syndeñ hustler fyrer þijnum Dyrum
vte/eñ lat hana ecke hafa siñ Vilia/ he
ldur drotna þu yfer heñe /huad Judas
hefur ecke giort/þar hañ liet Syndena dr
otna/og fyrerfoor sialfum sier.

2. Næstum vier ad læra vm Aurvænting ena/ ad hun sie su allra skadsamlegasta Synd/ sem giorer allar adrar Synder forda manlegar/ so þær fyrergiefast ecke. En a mote þessum Brest og leste/ eigum vier ad setia kroptugar Lækningar H. Ritningar sem eru þessar og þuilijkar. 1. Eigum vier ad setia a mote Aurvæntinguñe/ Guds Naad og Myskunsemme/ sem er oendanleg og nær til allra Mañа/ og er myklu stærre eñ allt Heimsins Synder/ sem Postulin seiger/ Rom 5. Huar Syndeñ yfergnæfer/ þar yfergnæfer Naden myklu frамar. 2. Eigum vier ad setia a mote Aurvæntinguñe Krapt og Verkan christi Forþienustu/ sem er oendanleg og nær til allra Maña/ þuiad Blooded Jesu Kristi/ hreinsar oss af allre Synd/ 1. Joh. 1. 3. Eigum vier ad setia a moote Aurvæntinguñe/ Almeñeleg Guds Naadar Fyrerhait/ j huorium hañ heiter og tilseiger/ ollum þeim sem Jdran giora/ fullkomna Synda-Fyrergiefning/ suo sem ad eru þesse/ J avendeð yður af ollum yðar Laga brotum/ og gioreð Jdran/ þa skulu yðar Synd

Synder ecke verda ydur til Falls/Ezech.
18. Item/ Eg vil ecke Syndugs Mans
Dauda/ seiger Drottinn Gud/ helldur ad
hann snwe sier og Life/ Ezech. 33. Ef sa
hinn Oguðlege snyr sier fra synum Synd
um/ so hann giorer ecke neitt Ranglegann
þa skal hann lifa/ og ecke deya/ og allar
hans Synder sem hann hefur giert/ skulu
ecke hugleiddar verda/ þar fyrer skal hann
lifa/ Ibidem. Huor hann kiemur til myn
mun ecke hungra/og huor hann trwer a mig
hann mun ecke þyrsta ad eilyfu/ Joh. 6.
Komed til myn aller/sem erfided og þun
ga erud hladner/eg mun endurnæra ydur/
Matth. 11.

4. Skulum vier minnst a vora Skyrn
S huerre Gud bindur sinn Sattmæla vid
alla þa sem skyrder eru/ huers Innehalld
er þetta/ ad hann vilie þa eiginn til Nad
ar medtaka/ sem briota af þessum Saatt
mæla/ vid alla þa sem skyrder eru/þegar
þeir ad eins aptur Idran og Yferboot/
sem Postulenn Paulus seiger/ Trwum vier
ecke/þa blyfur hann þo trwfastur/þui hann
kann ei sialfum sier ad afneyta. 2. Tim. 2

Og þesse er nu su fiorda Book og Lat-
ing vid Aurvæltinguñe.

Su 5. Er/ad oss er bodud og tilsøgd Sy-
ndaña Fyrergiefning/ af Guds Albu/
fyrer Kieñemañeñ/ um huoria Ablaus-
Lausnareñ sialfur so talar/Joh. 20. Nu
eriuin þier fyrergiefed Syndernar/ þe
im skulu þær fyrergiefnar verda/suo vi
er meigum oss þar vid hugga/ nær sem os
vænttingeñ asækjder.

6. Skulum vier so standa a mote Ør
vænttinguñe/ad ganga opt og ofiallban til
Guds Ordsjs/og þessþeilaga Kuøldmal-
tidar Sacramentis/huort a medal añars
er jnsett þ þa Ordsok/ad vier skulum styr-
ia vora tru þar med/ so vier sieum truggs
vare j Truñe þar um/ ad Christur hafe
eiñeñ þyret oss vtgiefed sin Lykama j Da-
udañ/og vthellt synu Blode/ til Fyrer
gjefningar Synda vorra.

3. Su þridia Lærdomsgrein/ sem hier
a ad athugast er su/ Ad vier hugleidum
þad/huersu herþeleg Synd þad sie/ad lat
kuna sier sialfum/ huoria Synd marger
hafa bured sig ad afsaka/ edur alleinasta
af

ß Heidingium/helldur og lijka christinū;
Enn þesse Synd og Giæpur er. 1. A mo
te Nattúrunnar Lögmaale/ þuiad eingenn
er Herra yfer sijnum Limum/so sem þeir
lærdu plaga ad seigia. 2. Er þesse Sy
nd a mote Veralldlegum Riette/ þuiad
sa sem sig sialfann af Dögū rædur/hā aff
ādhuerf pirder Afftöduna/ Borgarana/
ellegar eitthuad Nꝛꝛs sijnum Nꝛꝛbonda/
annadhuort tekur hann fra Kuinnūe sin Eig
narmann/ fra Börnunum Foreldra/ eda
fra Foreldrunum Barned. 3. Er þesse
Synd/einnenn a moote Guds Lögmaale/ein
kum a moote þui pimta Bodordenu/lijka
a mote Postulans Ordum/ Rꝛked Holld
ed/þo so pad premie ecke sijnar Synder/
Rom.3. Enn Kienemannahofdingiarn
er tooku þa Silfurpeninga/og segdu/
þ hæfer ecke/ ad vier latum þa j Gu
ds Kistuna/þui þad er Bloods verd.
Þannenn liggur hier nu Bloodsverded fyr
er Footum Kiennemannahofdinga og Skrif
ptlærdra j Mustereno/ sem Judas hafde
kastad þangad. Judas fer og heingde sig.
Enn

Eñ hvad giora þeir til? Þeir Raadgast
um hvad þeir skule giora til vid þessa Pe
ninga/ Sumt virdest þeim ohæfslegt/ sumt
leifslegt. Þad hallda þeir ohæfslegt/ ad
leggia þessa Peninga i Guds Kistuna/ ed
ur i Kyrkiuñar Fiehyrslu/ hvort ad lagder
voru þeir Peningar/ sem ætlader veru Fa
tækum til Uppheldis og Gooda/ Eñ þui
liker Hræsnarar eru þeir hier ekki? Sam
lega a þ heima hia þeim/ sem Christur
straffar þa um seigiande/ Hier blinder Le
idtogarar/ sem sjed Mýfluguna/ eñ svelg
ed Ulvalldañ/ Vei yder Skriptlærd
um og Phariseis/ hier Hræsnarar/ sem
tíunded Myntu/ Aneth og Cumen/ og yf
ergiefed þad/ hvad þyngst er i Lögmale
nu/ einkum Doomeñ/ Miskunsemd og tru
na/ Matth. 23. Eñ þad hallda Kiennima
hofdingiar og Skriptlærder hæfslegt
og leifslegt a sine Samkundu/ ad med þe
im Raunglætis Verdaurum være keypter
eiñ Leirpotta smids Akur/ Vegførendum
til Greptrunar/ hver Akur ad var kallad
ur a Gydingska Tungu/ Hakeldama
þad er Bloods akur/ ad hañ var keyptur
med

med Verdaurum þess saklausa Bloods Jesu Christi/og so ad augliost yrde/ ad Gudleg Forsion hefde stiornad þessu efne og þad være skied af sierlegu Guds Rꝏde Þa leider Mattheus hier til Spꝏdoom Jeremiæ/ sem hañ seiger vppfyllst hafe hier med. Eñ med þui ad þesse Ord sem Gudspiallamadurenn hier herm er/finast ecke hia Spꝏmañenum Jeremi am/helldur hia Zachariam j ellefta/ þa hafa nockrer af heilögum Lærefedrum bor ed sig ad koma þessu so til samans/ad þeir hallda ad Spꝏmadurin Zacharias/ hafe odru Nafne heited Jeremias/ og haft so tuo Nofn. Eñ ef vier gaumgiæfum þet ta nockud betur/ þa finum vier eiñeñ lij ka hia Spꝏmañenum Jeremia j hans 32. Cap. Nockud þuilijkt/ sem Gudspi llamadureñ hier tilvijsar/ Þuiad j þeim sama stad vtmꝏlast Historiañ/vm Kaup a Akre nockrum/sem hefur vered nockurs konar Figura og Fyrermyndan vppa þañ añañ Akurs Kaupskap/ sem hier verdur gieted j Textanum/edur nockud þuilijkt/

Og þar fyrer hefur Gudspiallamadurinn hier vnder eins vÿsad til þessara tueggia Spámanna/ og nefnt Jeremiam/ þo hann hafe haft sialf Ordenn vr Zacharia/ Og þann̄ lǽtum vier nu vora Rǽdu stadrǽmast ad þessu sinne vid Akurinn/ sem var keyptur fyrer Verdaura þess saklausa Blods Drottins vors Jesu Christi. Enn hier skulum vier athuga/ huør og huilijk sie vor Greptran/ og vorar Grafer/ Ecke eru þad Grifiur/ þar daudum Hrǽum er i kastad/ þuiad Lijkamer christenna Manna/ eiga vpp aptur ad vekiast/ a þeim sijdasta Deige/ og klǽdast med lifande Krapte/ ecke eru helldur vorar Grafer Saurenda Dyke/ helldur Huijldar stadur/ i huorium christner Menn huijlast af sijnu Erfide/ Esa. 26. Vor Kyrkiugardur edur Greptrarstadur/ er Akur Drottins/ i huørn nidursǽd verdur Sǽde Drottins forgeingelegt enn rijs vpp aptur oforgeingelegt/ þad verdur sád i Vansǽmd/ enn mun aptur vpprijsa i Vegsemd/ Þad verdur sád i Breyskleika/ enn mun vpp aptur rijsa i Krapte/ Þegar sa ǽskelege vor Tijmenn kiemur/ a

þeim sijdasta Deige. Cant. 2. Þar med eru vorar Grafer edur Grepttrarstader Blodds Akur / eiñ helgadur Akur / ecke med nockru vijgdu Vatne / helldur med Bloode Herrans Jesu Christi / sem a Jordera var uthellt / med hveriu hañ giorde vora Lijkame Odaudlega / eñ vijgde og helgade vorar Grafer. Huor skyllde þa ottast Dauðañ? Huor skyllde hrædast Grefrenar? O Herra Jesu Christe / sem vijgt og helgad hefur vorar Grafer / med þijnu blessudu Bloode / Gief øllum oss / sem j Grefunum eigum ad hujlast / sæla Huijld og Rooseme / Vppvek þu oss og utleid þadañ / a þeim sijdasta Deige / til eilijfs Lijfs / fyrer þitt heilaga og dyrmæta Blood / Amen.

Fiorda Predikun yfer Pijnuna Christi.

HISTORIañ.

ENN Gydingarner geingu ecke jñ i Þinghwsed / so ad þeir saurgudust ecke / helldur ad þeir mættu Paskalambsins neyta

ta. Pilatus gieck pa wt til Þra/og sag de/Quoria Akiæru bære þier j gegn þessum Mane? Þeir suorudu og sogdu til hans/Ef ad þesse være ei Illrædis madur/þa hefdum vær ecke sellt þier han j Hendur. Þa sagde Pilatus til þeirra/Take þier hn̄ þa/z dæmed ept er ydru Logmale. Þa sogdu Gydingar ner til hans/þad hæfer ecke/ ad vier Lijflatum nockurn. So vppfylltest Orded Jesu þad han̄ sagde/tilteikn de med huorium Dauda ad han̄ mundi deya.(Matth.20.)

Þa tooku Kieñemañahofdingiarner og Þildungarner til/hart lega ad ak aga hn̄/og sogdu/ Þeñañ fiñum vier þad han̄ brasuñr Folkenu/og fyrer bÿd ur ad giefa Keysaranum Skatt/og se ger sig ad vera Konungin̄ Christum. Þa gieck Pilatus jn̄ aptur j Þinghws ed/og kallade a Jesum/spurde hn̄ ad z sagde/Ertu Konungur Gydinga? Jes us stood frañe fyrer honum og suarade Tal

Talar þu þetta af sialfum þier/ edur hafa adrer sagt þier þetta af mier? Pilatus suarade/ huort em eg Gydingur? Þijn Þiod og Kieñemañaher fölugiarn er hafa feinged þig mier/ Huad hefur þu giortt? Jesus suarade/ Mitt Rijke er ecke af þessum Heime/ Ef være mitt Rijke af þessum Heime/ þa mundu mijner Þienarar strijda j moote/ so ad eg se vdeft ecke Gydingum/ Eñ nu er mitt Rijke ecke ad hiedan. Þa sagde Pilatus til hans/ Þa ertu þo samt Kongur/ Jesus suarade/ þu seiger þad. Eg em þo Konungur/ Þar til er eg fæddur og j Heimeñ komiñ/ þad eg skule Vitne bera Sañleikanum/ Huør af Sañleikanum er/ sa heyrer mijna Rødd. Pilatus sagde til hans/ Huad er Sañleike ureñ?

Og þa hañ hafde þetta sagt/ gieck hñ wt aptur til Gydinganna/ og sagde/ til þeirra/ Ønguaa Sok fiñ eg med hønum. Og þa ed hañ var aklagadur af

Kiennemañahøfdingiunum og Olldungunñ/ suarade hañ ønguu. Eñ Pilatus spurde hañ þa ad nyu/og sagde/ Suarar þu ønguu? Sier þu huørsu hardlega þeir áklaga þig/ heyrer þu ecke? Og hañ suarade honum ønguu Orde framar/ so ad Landsdoomarañ vndrade næsta miøg.

Eñ þeir votu þui ákafare/ z søgdu/ Hañ hefur vppæst Folked /med þui/ þ hñ hefur kient hier og huar a øllu Gydinga Lande/ tilfekeñ j Galilea/ allt hingad j þenañ Stad.

Eñ þa Pilatus heyrde Galileam nefnda/ spurde hañ huørt hañ være wt af Galilea. Og sem hañ fornam þad/ hañ heyrde vnder Herodis Stiornar Velldë/ þa sende hañ hañ burt til Herodem/ sa ed a þeim somu Døgum var og eitneñ j Jerusalem.

Eñ þa ed Herodes sa Jesum/ vard hañ miøg gladur vid/ þutad vm langa Tijma hafde hañ giarnañ viljad sia hañ

hn/þui han hafðe margt heyrt af hønum/og vænte epter/ad han munde sia nockurt Teikn af hønum/ og han spur de han margra Hluta. Enn Jesus sua rade hønum ønguu. Og Kiennemanna höfdingiarner og Skriptlærder/ stodu og æklogudu han hardlega. Enn Herodes med sijnu Hofolke/forsmæde han og spottade / og færde han j eitt huitt Klæde/og sende han aptur til Pilatum. Og a þeim Deige vrdu þeir Pilatus og Herodes Viner/þuiad þeir vo ru ador Oviner sijn a mille.

Enn Pilatus kallade til samans Prestahøfdingiana og Hofudsmennena og Almwgafolked og sagde til þeirra/Þier hafed þennan Mann til mijn hafft/ so sem han ed fra snijr Folkenu. Og sia ed/eg hefe yperheyrt han fyrer ydur/z a þessum Manne fin eg ongua Sok/ j þui ed þier æklaged han/og ecke helld ur Herodes/þuiad eg sende ydur sialfa til hans/ z sæmed/ ad ecker hefur þad

vppa hañ boreſt ad Dauda ſie verdugt
Þar þyrer vil eg giefa hønū Ræðning
og læta hañ lauſañ.

Eñ a Hætijdar Deigenum hlaut
Landsdoomareñ epter Sidvenu/ ad gi
efa Folkenu eiñ Bandingia lauſañ/ hu
orn hellſt þeir villdu/ Eñ j þañ tijma
hafde hañ eiñ Bandingia miøg ofræg
añ/ ſem var eiñ Spillvirke og Mañdr
æpare/ſa hiet Barrabas/ Huør ed mz
Vpphlaupsmoñum var j Myrkuaſto
fu ſettur/ huør ed j Vpphlaupenu ſem
j Stadnum ſkiede/ hafde eitt Mañdr
æp framed. Og Folked gieck vpp/ og
beidde hañ giorde ſo ſem hañ være van
ur. Og þa þeir voru til ſamans komn
er/ gaf Pilatus þeim Andſuar. Þier
hafed þa Sidvenu/ bad eg giefe ydur
a Paaſkunum eiñ lauſañ/ huorn vilie
þier nu ad eg giefe ydur lauſañ/ Barra
bam eda Jeſum/ þañ Konung Gydin
ga/ ſem kallaſt Chriſtus? Þviad hañ
viſſe vel/ þad Kieñemañahøfdingiarn
er

er høfdu wr af Natre ofurſellt han.
Og ſem han ſat a Doomſtoolnum/ſen
de hans Nwsprw til hans/og liet ſeig
ia honum. Nap pu eckert ad giøra m̃
pan hin Riettlꝍta/margt hef eg j Su
efne lideo j Dag hans vegna.
Enn Kiennemannahofdingiarner og
Wlldungarner vmtølldu og eggiudu Fo
lked a/ad pad ſkyllde bidia vm Barra
bam/enn Jeſum Lijfe ſuipta. Pa ſuar
ade Landsdoomarenn/ z ſagde til pra/
Nuorn af p. ſſum tueimur pa ville pier
pad ad eg ſkule giefa ydur lauſann? Pa
kallade vpp allur Lijdurinn og ſagde.
Tak burt pennan/ og gief oß Barra
bam lauſann. Pa kallade Pilatus enn
aptur til peirra/og villde lꝍta Jeſum
lauſann/og ſagde/Nuad ſkal eg pa gio
ra vid Jeſum pann er Chriſtur kallaſt?
Peir kølludu pa enn aptur/ Kroſſfeſtu/
Kroſſfeſtu hann. Enn hann ſagde pa j
pridia ſinn til peirra/Nuad hefur hann
illa giort? Eg finn ongua Daudaſok

med honum/ þar fyrer vil eg giefa hø
num Rꜳdning og lꜳta han̄ so lausan̄.
En̄ þeir kolludu þui meir/ Krossfestu
han̄. Og þeir fylgdu sier þui fastara ad
med opsa hlioodum/ og beiddust þess þ
han̄ yrde Krossfestur. Og þeirra og so
Hofudprestan̄a Hliood tooku yfer.
Þa took Pilatus Jesum og Hwdstry
kte han̄. En̄ Striidsmen̄erner Lands
doomarans leiddu han̄ j Þinghwsed/
og kolludu til samans allan̄ Hoopin̄/
og afklæddu han̄/ og færdu han̄ j eitt
Purpura Klæde/og flietttudu eina Kor
onu af Þyrnum/ og settu hana vppa
hans Hofud/og feingu honum eitt Ræ
yrvond j sijna hægre Hond/ z bugtudu
sig fyrer honum/og spottudu han̄/ og
tooku til ad heilsa honum/ og sogdu/
Heill siertu Kongungur Gydinga/ z slou
j hans Asionu og hræktu a han̄/ tooku
Reyrvondin̄ og hroktu vm hans Hof
ud/ z fiellu a Knie og lutu honum.
Þa gieck Pilatus wt aptur z sagde

til þeirra/ ſmed/ eg leide hañ hingad wt til ydar/ ſo ad þier vited/ þad eg fiñ ongua Sok med honum. Þañeñ gieck Jeſus wt/ berande eina Þyrnekorona/ og eitt Purpura Klæde. Og hañ ſag de til þeirra/ Sieid Mañeñ. Þa ed Kieñemañahøfdingiarner og Þienar ner ſau hñ/ kølludu þeir vpp/ og ſøgdu Kroſſfeſtu/ Kroſſfeſtu hñ. Pilatus ſa gde til þeirra/ Take þier hañ og Kroſſ feſted/ þuiad eg fiñ ongua Sok med honum. Gydingarner ſuorudu honum þa. Vier høfum Løgmaled/ og epter Løgmalenu ſkal hañ deyia/ þuiad hñ hefur giort ſig ſialfur ad Guds Syne.
Þa ed Pilatus heyrde þeſſe Ord/ ott adeſt hañ eñ meir/ og gieck jñ aptur i Þinghwſed/ z ſagde til Jeſu/ Huadan ert þu? Eñ Jeſus gaf honum eckert Suar. Þa ſagde Pilatus til hñs/ Tal ar þu ecke vid mig? Veitſtu ecke þad/ eg hefe Vallð til ad Kroſſfeſta þig/ og eg hefe Vallð til ad gefa þig lauſ
aň

añ? Jesus suarade/ Þu hefder eckert Valld yfer mier/nema þier være giefed þad hier ad ofan/ þar fyrer hefur sa meire synd/sem mig hefur þier j Hend ur sellt. Epter þad leitade Pilatus vid ad lata hñ lausañ. Eñ Gydingarner kølludu og sogdu/ ef þu lætur þeñañ la usañ/ þa ertu ecke Keysarans Vinur/ þuiad huør sig giører ad Konunge/ sa er a mote Keysaranum.

Þa ed Pilatus heyrde þesse Ord/leid de hñ Jesum wt/og setteſt vppa Doom stoliñ j þeim Stad sem kalladeſt Hæe pløtur/eñ a Ebresku Gabbatha/ Eñ þad var sa Affangadagurēñ j Pæsku num/nærre hiñe siøttu Stundu. Og hañ sagde til Gydingaña/ Siaid/ Þad er ydar Konungur. Eñ þeir kølludu/ Burt/burt med þeñañ/ kroſſfestu hñ/ Pilatus sagde til þeirra/ Skal eg kr oſſ festa ydnarn Konung? Kieñemaña hofdingiarner suørudu/ Vier høfum onguañ Kong/utañ alleinaſta Keysar añ. Eñ

Enn sem Pilatus sá þad / hann kom on guu til Vegar / helldur ad þar munde myklu meira Vpphlaup af meiga ver da / þeinkte hann Folkenu Fullnægiu ad giora (og dæmde ad skie skyllde þeirra beidne / took Vatn z þuode Hendurnar fyrer Folkenu / z sagde / Saklaus er eg af Bloode þess hins Riettlata / siae þier fyrer. Þa suarade allt Folked og sagde / Hans Blood kome yfer oss / og yfer Born vor.

Þa gaf hann þeim Barrabam laus ann / sa ed fyrer Vpphlaups z Mandra ps saker var j Myrkuastofu jnnsettur / vm huorn þeir og bædu / Enn Jesum Hydstryktann og spottadann / framselldе hann þeim epter þeirra villd / Þad hann Krossfestur yrde.

Vtleggingenn.

Ÿ kunnugaste og ānar Davids Psalmur/hañ hefur þuilijkann Titel og Yperskript/ Ad hann sie samen̄ vt af þre Hirdeñe ä ärla var veidd/Fyrer huoria Hynd merkt er verdur Herrañ Christur/ so sem ad Psalmuriñ sialfur þad noglega vtvijsar/hu er Drottiñ Jesus seigest vera/vpprunen̄ af Nædum/Luc.1. Eñ Christo verdur Hynd ar naþn giefed/vegna Hundaña sim̄ gieted verdur j sama Psalme/Fyrer huoria Hun da ad merkiast Kieñemañahøfdingiar/Skt riptlærder og Pharisei/Huiad þeir eru þe ir Hundar/ sem ellstu og jogudu þa blessu du Hindena Christum ärla Morguns/fra Fiallenu Moria/ þar Mijsterid var abÿ gt/ og Kieñemañaña Vtstader voru/ til þess Fiallsins Acrans/ a huoriu bygt var þad Verallolega Dinghwsed/til Pilatum þess Romversk a Veidemans. Og þeir þy lgdu sier ad so leinge med sijnu giellte og opsa Hlioodum/ þar til hañ þellde þessa blessudu Morgunhind/ med sijnū æþellis Doome/og liet leggia hana j giegn. Og hier vil þellur oss nu ad tala j epterfylgian

de

de Predikun/vm þessa Veidehunda ꝛ vm̄ þan̄ Romverska Veidemañ Pilatum.
A Kieñemañahoþdingiunum/Skriptlær dum og Phariseis/eigum vier til vara ad taka þriá Leste/sem ecke skarta a andlegū Personum.
Eñ a Pilato þriar Dygder og Mañkoste/ sem sooma þeim sem j Veralldlegre Valldstiorn eru.
Ande Drottins leide oss j allañ Sañle ik/so hier vm mætte Gudrækelega talad verda/Gude til Dyrdar/ꝛ oss til Lærdoms og Saluhialpar/Amen.
Fyrste Lostur þeirra andlegu hier/er þeir ra vond Hræsne/ Þuiad þeir vilia ecke ganga iñ j Þinghwsed/ suo þeir saurgest ecke/helldur suo þeir mætte Paskalambsī ns neyta/ huert Gydingar voru vaner ad fræda ad Kuellde þess sama Dags/ enn lijka vel eru þesser Hræsnarar so saurugir ad ecke ert kañ saurugra ad seigiast eda ver da/og saurug eru þeirra Hugskot ꝛ Sam viskur/Tit. 1.
2. Lostur þeirra andlegu/er Drambseme og Ogudleike/þuiad þegar Pilatus spur

de þa vingiarnlega ad/ huoria Akiæru þe
ir bærde j giegn þessum Mañe/ sem suo
aumkunarlega være reirdur ꝛ bundeñ/ þa
giefa þeir þar til þessa Drambsama og
Ozudlega Andsuar. Ef ad þesse være
ecke Jllrædis madur/ þa hefdum vier ec
ke sellt hier hañ j Hendur. Þad er suo
ad skilia/ad þesser heilogu og Gudrækn
Fedur/vilie ecke kañast vid neiñ þañ/sim
yþer þa sie settur/ edur yþer þeim eige ad
dæma/ so sem þar stendur j Psalm. 12.
Vor Tunga skal yþerrradeñ hafa/oss ber
ad tala/huor er vor yþerherra?
3. Løstur Andlegra/var þeirra Ranngleg
Akiæra/ þeir æklaga Drottiñ vm marga
Hlute/ sem var þo hreiñ og saklaus/ Eñ
þad var þrent sierdeilis/ sem þeir kiærdu
til hans. 1. Ad hañ frasnere Folkenu
Þad er ad skilia/med hans nyum Lærdo
me/sem þeim virtest/ snuande þui suo
þra Phariseaña Lærdoome og Truar
brogdum/ og þetta var Andleg Søk.
2. / Ad hann fyrerbide ad giefa
Keysaranum Skatt. Og þad var
þar

Veralldleg Sok. 3. Sokeñ var nock urn part andleg/nockurn part veralldleg/ þar hañ segde sig ad vera Kongiñ Christum/ þad er ad skilia eiñ Veralldleganñ Kong/so s Gydingar hielldu/og eñ nu þa llda/ad þeirra Messias mune eiga ad vera. Eñ allar þessar Sakargipter reinast ad vera lognar og vppdiktadar/þuiad suo mykeð sem snerter Lærdom Christi/þa var hañ ecke nyr/helldur hefðu Spamieñerner hañ adur fordum kient og predikad/Ecke þienade hañ þar til/ad prasnwa Folkenu helldur riettelega þui aptur ad snwa. Ecke var þad rangur Lærdoomur/ helldur sañarlegur/ suo sem Gydingar sialfer og nefnelega Nicodemus medkieñer openberlega/þar hañ seiger/vier vitum ad þu kieñer Sañleikañ/Joh.3. So mykeð sem vidvýkr añare Sakargipt Gydingaña/vm Skattgialld Keysarans/þa fanst þad ecke i Sañleika/ ad Lausnareñ hefde þad fyrerboded/ helldur mykllu fremar styrkt og stadfest/þad Keysaranum skyllde Skattur iñ giefast/Vijsalande ad giefa þad Keysaranst

faranum/hvad Keysarans er/Matth.22.
Ja/ hañ skipade Petro ad giallda Skatt
peningiñ til Capernaum fyrer sig og hañ
Matth.17. So myked sem ahrærer þa
þridiu Sakargipt Gydinga/ ad Christur
segde sig ad vera Kongeñ Christum.
Þa er Lausnareñ Jesus ad söñu Christur
og Messias/fyrerheitiñ af Gude/ enn þo
gaf hañ sig alldrei wt fyrer þuilýkañ Me
ssiam og christum/ þad er fyrer Verallð
legañ Kong/sem Gydingar æsktu hier og
villdu hafa/ suo ad þegar Folked æthro
pade hañ fyrer þuilýkañ Messiam/og vill
de giera hañ ad einum Veralldlegum Kö
nge/þa flyde hañ sialfkrafa vppa Fialled
Joh.6. Vier aller hefdum hloted ad he
yra nya og Almeñelega Aklegun a þeim
sijdasta Deige/ j Auglite Guds og allra
heilagra Eingla/Eñ Christur hefur vilі
ad verda fyrer þessare operberlegre akleg
un vorra vegna/so ad vier þar fyrer mun
um fa ad heyra a þeim sijdasta Deige/ af
Guds Sonar Muñe/ ecke Aklogunar ed
ur Fordæmingar Raust/helldur Aflausn
ar

at Ord/þat Guds Sonur mun ſeigia til
vor/Kome þier bleſſader myns Fødurs/og
eigneſt þad Ryke/ ſem ydur var ſyrerbu-
ed fra Upphaſe Veralldar/Matth. 25.
Þeſſe Pilatus/eñ þo hañ være Heidin
madur/þa auglyſa ſig þo a hm̄ þriar Mañ-
dygder/ ſem Veralldlegum Walldsmañe
vel ſooma/ j þeſſare ſyrſtu Chriſti æfleg-
un. 1. Ad hañ er ærvakur og Umſorg-
unarſamur j ſynu Embætte/þuiad þegar
ſnemmendis vm Morguniñ ſæra þeir hañ
ꝧ Þinghwſenu. Þeſſe Mañkoſtur er loſleg-
ur/ecke alleinaſta a Veralldlegum/ helld-
ur og eirneñ a andlegum j Heilagre Rit-
ningu. Huer hañ vill leggia ſig til ad læ-
ra Lögmaal hins hædſta/hañ ſame hure vm
ad ryſa vpp ærla/ ad leita Drottins ſem
hñ heſur ſkapad/og bidiaſt ſyrer/ſyrer þei-
im hædſta/Syrach. 39. Þeſſe Mañkoſtur
verdur einneñ loſadur a Hwſbændum og
Hwſmædrum/Prov. 31. Hun ſtendur vpp
vm Nætur/og gieſur ſynum Hiwum Fæ-
dslu/og ſynum Ambættum ad eta.
2. Mañkoſtur/ ſem lætur ſig j lioſe aa
Pilato/ er Hoogværd/ huoria hañ auſyn-

er j þui/ ad hañ geingur ect vr Þinghwsē nu til þeirra heilegu Fedra/ sem ecke vill vit saurgast af þui, ad ganga þar jñ/ þat byrer lætur hañ hier nockud skiena vid þa/sem hañ hefde þo ecke þurft ad giora/ nema þad hañ hefde elskad Frid og Ein drægne/ Og þesse er sa Mañkostur/ sem suo harla mieg verdur lofadur/ hia Syr ach. 10.

3. Mañkostur er Riettvijse/þuiad hann var þess vegna settur yfer Gydingaland/ og sendur þangad til fyrsta Landsdoma ra/af Augusto/so ad hañ framfylgde Lo gum og Riette. Eñ hañ forþienade Lof fyrer sijna Riettvisse/j ferfolldañ mata/ j þessare fyrstu Christi Aklogun. 1. Þat hañ leitar epter sañre Astædu og Grund velle Malsins/segiande/Huoria Akia ru bære hier j giegn þess um Mañe?

2. Þar hañ heyrer Draumbsamlegt Ansu ar Kieñemañahofdingia og Skriptlærdra þa lætur hañ þad ecke skielfa sig/helldur suarar hañ þeim einardlega. Take þier hñ þa/og dæmed epter ydar Logmale.

Myklu ødruvijs er hattad þessum heidna Doomara/eñ þeim Doomara medal Guds Folks/vm huorn skrifad stendur/ Mich. 7. Huad Naþdingiñ vill/þad seiger Do mareñ. Eñ þegar Gydingar heyra þetta hans alvarlegt Andsuar/þa þeinkia þeir sig betur vm/ og suara skært eñ ædur/ Pad hæþer ecke ad vier Lijflatiñ nock urn. So hliota þeir nu ad kañast vid/ad vppþylltur sie sa gamle Spadomur For fødursins Jacobs/Gen. 49. Velldis spy rañ skal ecke burttakast þra Juda/ þar til Silo kiemur. Eñ Gudspiallamaduriñ ep ter sijnum vanda/skytur þui hier jñ/ Ad þetta hafe Gydingar sagt/suo ad vpp fyllltest þad Orded Jesu/er hañ sagde tilteiknande med huørium Dauda hañ munde deya. Og syngur hier Gudspia llamaduriñ so sem Fingre/ a Spadoom Christi/Luc. 18. Þar hañ seiger/ ad hann munde oþurselldur verda Heidingium/og a þridia Deige vpp aptur rijsa/ og þar fyrer munde hañ ecke aþ Gydingum grytt ur verda/helldur af Heidingium Krossþest

ut/ſuo ſem og einen ſkiede. 3. Er Pil
atus Logs verdur j þui/ad han klyder ec
ke alleinaſta þeim ſem aklaga/helldur li
ær han einen anad Ejrad Chriſto/ſem a
klagadur var/ Og þegar Pilatus heyrde
nu/ huor og huilyk þeirra Aklogun og
Sakargipter voru/ þa kallar han a Chri
ſtum til ſijn in j Þinghwſed/ ſuo han hafe
þeſſ hentugra Toom ad tala vid hn/ ꝛ m3
þui ad han meinar/ ad ſu þyrſta Sakar
gipt kome ſier ecke vid/ en han veit ad ſu
onnur er openberlega login/ þa ſpyr hann
Chriſtu ad eins vm þa þridiu/Ertu Kon
gur Gydinga? ſeiger han. Sa þeirra
Kongur/ af huorium þeir hrooſa ſier ſuo
mykelega/ til huorrar Spurningar Drott
in Jeſus/ſem er Kongur allra Konga/ ꝛ
Drottin allra Drottna/ſuar* Pilato mæg
ianlega og ſkilmerkelega/ giorande merke
lega Predikun fyrer honum^ huor Predik
un heſur þria parta inne ad hallda.
I. Þa ſpyr han han ad/ſeigiande/ Talar
þu þetta af ſialfum þier/ eda hafa ad
rer ſagt þier þetta af mier? Pilatus ſua
rar

tar honum strax þar uppa/og seigest eing
eñ Gydingur vera/og þar pyrer lýted ske
yta vm þeirra Rugl og þuætting/sem þe
ir hapa vm Tilkomu sijns Kongs og La
usnara/er snarlega skule koma/bidur Chr
um ad eins/ad hañ skijre þra j stuttu Mal
le/huad hañ hape giort/so hañ meige añ
adhuort lata hañ lausañ/eda mykla nock
ud Straffed/þuiad Gydingar hafe sier hñ
nu j Hendur þeinged/og þess vegna hlioo
te hñ ad ransaka huad hñ hafe til Saka.
J odrum parte siñar Predikunar/talar Ch
ristur openberlega vm sitt Rijke/Kieñande
þad/ ad sitt Rijke sie ecke af þessum Hei
me/Og giepur þar med ad skilia/ ad hñ
hape ad sönu Rijke/ eñ þad sie ecke Ver
alldlegt Rijke/ helldur andlegt/ og þetta
setur hñ þram/so sem mz nockurskonar Ar
gumento og Bevijsing/ Sem hañ villde
seigia/Nüer hañ hepur Veralldlegt Rijke
þyrer hañ strijda hans Þienarar/so hann
oþurseliest ecke sijnum Ovinum. Eñ mijn
er Þienarar hapa vered aminter aþ mier/
þar vm/ad þeir leiþdu/ad eg oþurselldur
ýrde Gydingum/ mijnum Ovinum/ an
 nock

nockrar varnar eda Motstødu/ þar ꝧ er
mitt Rijke/ecke eitt veralldlegt Rijke eda af
þessum Heime. J þeim þridia parte/ut
mælar hañ huilijkt sie sitt Rijke/ þa Pila
tus spurde hañ frammveigis þar um/og sei
ger sig til þess ad vera fæddañ og j þeñañ
Heim komiñ/ad hañ skule Vitne bera sañ
leikanum/og sa sem af Sañleikanum sie
hañ heyre sijna Rødd/med huøriū Ordū
hañ giefur ad skilia/ad sitt Rijke sie ecke
fyolged j utvortis Magt og Vellde/hell
dur j þui/ ad frammfylgia þeim eilijfa
Sañleika/ huørt ed ecke være mote þeim
Romverska Keysara/helldur mætte honū
þægd vera ad þui/med þui ꝧ er einka þr
ýde/Stod og Grundvøllur Rijkisstiornar
eñar/ og sierhuørrar Vallðstiettar/ ef ad
þr undergiefnu yrde uppmentader/huad þr
skyllde hallda um þad sañа/og huør ad sie
Vegur og Mate til ad ødlast þa eilijfu
Saluhialp. Eñ huøriu suarar Pilat
us/med huilijkre Alvø og Audmykt tekur
hañ þessare Predikun Christi/sem ad er su
eilijfa Speke Fødursins? þar hañ talar
um sitt Rijke/hañ setur þar Spott ad/e

foracktar þad/Huad er(seiger hañ)Sañle ikuñ? Sem hañ segde/ O þu Madur/ Eg heþe ecke neitt ad giora med Sañlei kañ/eg epterlæt Gydingum þýnum/þier og ødrum/ad ræda og disputera þar vm/ mier ber ad forsia þar vm/ ad Keysarenn hallde siñe Eign og Myndugleika oskier tre/og hyra þu ecke vm ydar Truarbregd. helldur vm mýna Landsfiornã/Og þetta er Heidiña Maña Sidur og adferd/ ad gio ra so lýted vr Guds Orde.

Og þa hañ hafde þetta sagt/ gieck hañ wt aptur til Gydinga/og sagde til þeirra/engua Søk fiñ eg med honũ. Eñ þo ad Pilatus giæfe Christo/Almen nelegañ og openberañ Vitnisburd/vm ha ns Saklæyse/ þa sefuduft ecke Gydingar þier vid/edur lietu af siñe hardydge/helld ur skomuduft sýn ecke ad læta eñ nu mei ra j liose/og votta a mote christo/ og sial fum Sañleikanum/og þetta var hellst af þui/ad þeir hafa nu j frame/ Ad hañ hafe vppæst Folked (seigia þeir) þad hañ hefur kient hier og huar/ j ellu

ingalande/tiltekin̄ j Galilea/ allt hing ad j þennan̄ Stad. Þad er allt til Jerusalem/ j so heilagan̄ Stad/ huar ad var Mustere Guds/ in̄ j huoriu þrampslutt var su heilaga Guds þionustugiørd. Galileam nefna þeir/ so þeir kynnelleþ verda (mætte) ad koma Christo j Natur þar med/ og min̄ast so sem j hlioode a þan̄ Man̄ Theudam Galileum/ Act. 5. Og a þa Upphlaups somu Galileara/ huorra Bloode Pilatus samblandade vid þeirra Foorner/ Luc. 13. So sem ad Drottin̄ være somu Tegundar og þr Upphlaups men̄/ en̄ lyka vel lata þeir pliota nockud satt j bland þess sem log geð er/ suo ad þeir þme þess betur framkunnt sijna Prette/ vnder Sannleikans Yfervarpe/ Þuiad satt var þad/ ad Christus hafde kient/ Satt var þad og einnen̄/ ad han̄ hafde kient a ollu Gydingalande/ Lyka var þad satt / ad hann took til þess j Galilea/ og þ ad hn̄ wtbreidde sin̄ Lærdoom til Jerusalem/ og kom allt þangad. En̄ þetta var Lyge og openber Oranende ad han̄ hefde vppæst Folked med sijnum

Lær

Lærdoome/ Þuiad Christi Lærdomur/ aþ tekur ecke ad eins skielþdum Samviskum þañ jñra Frid og Rooseme/ Rom. 5. Hell dur og eineñ aþletur hañ þa vndergießnu þra Vpphlaupe og Ohlijdne vid Yþerva lldeb/ Og aminñer þar þuert a moote/ ad Meñ shne tilbærelega Hlijdne Yþervolld unum/ Matth. 22.

Eñ þegar Pilatus heyrde Galileam nefnda/ þa grijpur hañ þetta þære med bar dum Hondum/ so hañ meige senda Christ um þra sier til Herodem/ þuiad Galilea heyrde vnder Stiornarvellde Herodis/ og hañ var a þeim Tijma sialþur til Jeru salem vm Pæska Hatijdena/ vegna Hatijdardagsins. Og hier høfum vier Epter dæme/ þeirra sem vilia giarnañ koma aþ sier og vppa adra stooru Malunum/ edur þat sem nockur vande er a/ mote Guds Log Male/ þar so stendur skrifad/ Deut. 1. og 17. Eg baud ydur Doomurum/ heyred yd ar Brædur/ og dæmed riett a mille hus ts Mans/ og hans Brooburs hins fram anda/ Þu skallt ecke halla Riettenum/ Þu skallt ecke alijta nockurs Mans Persoonu

og ecke helldur Giafer þiggia/ þuiad Gl
afernar forblinda Augun vijsra Mãna/
og umvenda Malum riettferdugra.

Nu fellur til ad athuga framveigis/
þad sem skiede j Holl Herodis. Tuent fe
fest hier um Herodem. 1. Ad hañ hafe
gladst/þa hañ sa Christum. 2. Ad hann
hafe spurt hañ margra Hluta. Hier stend
ur ad Herodes hafe girnst j langa tijma
ad sia christum/ hañ skyllde helldur hafa
girnst ad heyra honum/þui Truen kiemur
af Heyrneñe/eñ ecke af Sioneñe/ eñ Hey
rnoñ af Guds Orde/ Rom. 10. Item/
Sæler eru þeir sem ecke sia/eñ trua þo/
Joh. 20. Eñ Herodes hefur Christũ ad
eins/ og helldur fyrer Narra og Gallo
ra Mañ/ af huorium hann ecke girnest
Sãnleikañ ad heyra/ helldur ad sia nocku
rt Teikn af honum/huar af hañ meige ski
emta sijnum Augum. Vidræda Herodis
var ecke giord til þess/ ad hañ feinge ad
frædast af christo um þañ Himneska Sañ
leika/helldur um Jardneskañ Hiegoma/e
epter þuilijkum Hiegoma/þa girnest hañ
af christo/med morgum lijklegum Ordum.

Huar

Huat sñe hañ er lijkur þeim/ sem skeyka ecke vm þad sem nytsamlegt er/ og þarf legt er ad vita til eilijfrar Saluhialpar/ eñ smæsmuglega leita epter þui sem er hiegomlegt/ og til ongrar Nytsemdar kie mur. 2. Vm Lausnarañ christum ver dur hier skrifad/ad hañ hafe enguñ suar ad Herode/hellour þagad vid hans Spur ningum/Eñ þui giorde hañ þad?
1. Þui hañ var spurdur ad þeim Hlutū/ sem ecke vidviku hñs Embætte. 2. Þui hañ villde stadfesta med sijnu Epterdæme Ad Meñ skyllde rækelega hlijda hans Bo dorde/þar hñ seiger/giefed ecke Hundun um huad heilagt er/ Matth. 7. 3. Ma ta/ Þui hañ villde eiñeñ vppfylla Spa dom Esaiæ 53. Hañ vpplauk ecke sijnum Muñe/so sem Saudur sa til Slaturs er leiddur/og suo sem Lamb þad sem þeiger fyrer þeim sem þad iyer. 4. Þui hañ villde giefa oss hier med Epterdæme/ þu at epter vier eigum ad breyta/ ad vier su orum ei þeim Fæviijsa epter Heimsku sin ne. 3. Vm Skriptlærda og Phariseis verdur sagt/ad þeir hafe staded frame fyr

er Herode/og aklagad Christum hardlega/ so diarfer og Blygdunarlauser voru þesser Meñ/og þad var þeim sameigenlegt/med ollum Ogudlegum Glæpamoñum/so sem þeir eru wtmaalader af David/Psal. 36. Nia þeim Ogudlegu er eingiñ Guds Otte/ helldur hyxa þeir j Nuijlum sijnum vm skadsemena/ og standa faster a þeirra Illsku veige/ og fordast eckert illt.

4. Vm Noffolk Herodis er skrifad/ad þad hafe forsmaad og spottad christum/ med sijnum Herra og Konge/ Hafe fært hañ j eitt huijtt Klæde/suo sem vanalegt var ad giøra vid þa sem takast skylldu til gofugra Embætta/þegar þeir skylldu gánga vppa Raadhwsed til Rom/og girnast nockurt almeñelegt Walld edur Stiorn. Eñ þeir sklæddu Lausnarañ þuilijku Klæde/ecke fyrer añañ tilgang eñ þañ/ad hñ skyllde faa þess fleire ad horfa a sig/ og yrde so almeñelega hæddur og spottadur/ af þeim sem hann litu. Enn vei verde þuilijkum Spotturum/þui þar mun koma a þeim sijdasta Deige/ Sap. 5. Ad sa Riettlaate mun standa med mykellre Hugarhreyste

þreyste/ giegn þeim sem ad honum þreiñ
gdu/og burtkeftudu hans Ertþide/Þa er þe
ir sia slýkt/ munu þeir hrædelega skielþ
ast/vegna slýkrar Sælu/ sem þeir ecke hu
gdu þeim/ og munu mæla huer vid añañ
med Angre/og aþ Nugar angist andvarpa
þesse er sa sem vier þyrre dæmdum/og hoþ
dum ad Athlatre. Og j þessu hugtu Kl
æde er Christur sendr apt: til Pilatum/og
geingur þañenn Almeñings Strete j Bo
rgiñe/hafande þetta Klæde yfer sier/ og
aller setia Spott ad honum/Og hier mz
bæter hañ og borgar þyrer þad Ohoop sem
Meñ hafa a Klædaburdenum a þessum
Dogum/og dramba sig þar aþ/sem Ande
Drottins straffar þa almeñelega þ hia Esa.
3.Cap. seigiande/Ad þetta Ohoop j Kl
ædaburdenum/sie eitt a medal þeirra Orð
saka/huar þyrer Jerusalem og allt Gydin
galand mune eydelagt verda.
Og a þeim Deige vrdu þeir Pilatus ꝛ
Herodes Viner aptur/þuiþeir voru ad
ur Ovmer sijn a mille. Nuorrar Ovilld
at Ordsok/þeir lærdu skrifa ad vered hefe
þesse

þesk/Ad Pilatus liet lijslaata nockra wr Galilea/sem heyrde vnder Herodis Stiornarvellde/ og þaññenn sambhloodar þetta Spaadome Davids/ Psalm.2. Nuar før er æda so hrdnar Prooder/og Folked hyk ar so þarzengelega Hlute? Koningarner Landsins taka sig vpp/ og Hefdingiarner bera sijn Raad saman/j mote Drottne/og j mote hans smurda. Hier næst pylger j Textanum/ad Pilatus hafe giefed christo openberlegañ Sakleysis Vitnisburd/ & hafe lijka vitnad til Herodis/ og hañ hafe ecke helldur funded Sok med honum.

Og eru hier tuær Lærdoms greiner athugande. 1. Vm Sakleysid christi/ hvar vm honum verdur giefeñ openber Vitnisburdur j Pijningarhistoriuñe tijusiñum/ hvad epter añad/so ad Sakleysed Christi mæter hier vorum tijusølldum Syndum/ sem vier hofum broted a mote tiju Guds Bodordum/suo ad vier vorum þar fyrer skylldu ger Gude vm tiju Pusund Puñd/ 2. Vm Ranglætid Pilati sem hñ sijner hier/ og geingur so sem vppa sialfañ sig aptur/ þt adur fyrre medkieñer hñ openberlega

lega/ad hañ biñe ongua Sok med christo
og þo seiger hañ hier ecke ad sÿdur/ ad hñ
vilie giefa honum Rædning og læta hñ
sÿdañ lausañ/ og þañenn sañar nu þess
heidne Doomare med sÿnu Epterdæme/
þad sem Postuleñ seiger til Rom. 1. Ad
þeir sieu Dauda verduger/ sem þuilÿkt
giora/ þo giora þeir þetta ecke ad eins/
helldur eru þeir eiñiñ þui samsiñande sm
þetta giora.

Eñ a Nætÿdardeigenum hlaut Lañ
dsdoomareñ epter Sidveniu/ ad giefa
Folkenu eiñ Bandingia lausañ/ huern
helst þeir villdu/ Eñ j þañ tÿma hafþ
de hañ eiñ Bandinga mieg opinberañ/
einkum eiñ Spillvirkia og Mañdrap
ara/sa ẽ hiet Barrabas/ huor ed mz
Illrædismoñum var i Myrkuastofu
settur/ huor ed j Upphlaupenu sem j
Stadnum skiede/ hafde eitt Mañdrap
frameð. Barrabas verdur hier nefnilega
bæds epter Nefnenu/ og af hans Ordu
um. Hans Nafn þÿder so myked sem son
ur Fodur sÿns/og er so ad sia/ad hñ mune

 hafa

hafa hafft Nafn epter þui sem hann er ma
dur til/ So ad vegna Epterlætis sem hã
ns Fader hefur haft a honum/ þa hefur
hann(kann skie) ordeð ad þuilykum Jllræð
is Manne/ honum eru giefnar hier fiór
ar slæmar Nafnbætur/ edur Titlar.
1. Kallast hann mieg ofrægur Bandinge
þ er ad skilia/ad hann hafe haft mest Stra
faverk til ad bera/ af øllum þeim Band
ingium/sem þa voru j Myrkuastofu.
2. Kallast hann Spillvirke og Manndræp
are. 3. Vpphlaups Madur. 4. Sa
sem hafde Manndræp framed j Vpphlau
penu sem j Stadnum skiede/huors vegna
helst hann kallast Manndræpare. Þuilykur
Glæpamadur og Nefndskalkur er tekenn
samann vid Herrann Christum/ og suo sem
settur honum vid sÿdu/j huers Munne þo
einginn Flærd var fundenn/enn hier med upp
fylltest sa Spaadomur Esa. 53. Hann er
a medal Spillvirkia reiknadur/suo vier
mættum kalder verda med Guds Børnum
a Himnum/huar vier munum eilenn syng
ia Lof og Dyrd vorum Endurlausnara/
fyrer þad sem hann þolde vorra vegna j
þessar

þessare Grein/ suo su Packargiord öuhtis
alldrei/ vm Allder og ad eilijfu.
Fra Pilato verdur hier nu skijrt j eptet
fylgiande Ordum/ ad hañ haſe leitast vid
a allañ haatt/ad laata Christum lausañ/
þuiad hañ haſe vel vitad/ad Kieñemañ
Gydingiarner hoſdu aſ Natre ofurselle
hañ/og þess er gieted/ad ꝥad haſe so hent
uglegá vid bored a þeim sama tijma/ ad
Gydingaſolked haſe geinged vppa Þing
hwsed/og haſe beded/ad Landsdoomarinn
giörde so sem hañ være vañur. Med hus
tium Ordum Avijsast/ad Sidvenia haſe
vered a Paaskahaatijdeñe/ad gieſa eiñ Ba
ndingia lausañ/ og med þessa Sidveniu
haſa ecke Romverſker vppkomed/helldur
Gydingar sialſer/og þad sijnest ad vera gi
ort j þeirre Meiningu/ad þeir vilidu mi
ñast med þessu vtvortis Teikne/huerniñ
þeirrá Forſedur voru frelster/ og vtleidd
er aſ Egyptalande/a þeirre fyrstu Paas
kahaatijd/Exo.12.
Huad seiger þá Pilatus hier til? hann
tekur þessu þære med baadum Hendum/ &
setur Gydingum Sialſdæme/huert þeir
 vilia

vilie helldur laata lausann giefa Bar
rabam/ sem so margt og myked vondt hef
de til Saka/edur og Christum/Huørn vil
ie þier helldur/seiger hañ/Eg giefe ydur
lausañ Barrabam edur Jesum? Tuent
høfum vier hier ad athuga a Pilato/ añ
ad Lofs añad Lasts vert. Lofs vert er þ
a hønum/ Ad hañ leitar vid allra bregda
ad hañ feinge lausañ laated Christum/
huørn hann visse ad vera med ollu saklau
sann/Huad eirnenn skyllt er ad giøra oll
um Doomurum/og iafnvel øllum christ
num Moñum/so sem Ritningin kiennet
bæde med Ordum og Epterdæmum. Eñ
þad er last vert a Pilato/ ad hann ecke
alleinasta samþycker Sidveniu Gydinga
helldur og einneñ lætur þ epter þeim/ ſ
þeir ranglega oska/lætur Barrabam lau
sann/þann Hofudskalk og Storbrotamañ
Ja/ hann lætur so sem ueida sig þar til
þuiad Lucas seiger/ hañ hlaut ad giefa
þeim einn Bandingia lausann.
Tuent ber oss hier ad læra. I. Um
vondar Sidveniur/ huøriar Menn eiga
ecke ad styrkia og stadfesta/ so sem Pilatus
giørde

giørde/helldur koma þeim af/so sem gio
ꝛdu þeir Gudhrædду Kongar j gamla Te
stamentenu. 2. Ad Drottne þocknast ecke
ohmykel og otilbæreleg Mÿskunseme/ suo
sem Ritningin þad nøoglega vottar/bæ
de med Ordum og Epterdæmum. Nws
þrw Pilati verdur hier einnin þrämveig
is gieted j Textanum/ ad hun hafe sent
til hans/þar hann sat a Doomstoolnum/ꝛ
hafe laated seigia honum/ad hann skylldе
eckert hafa ad giøra med þann hinn Riett
laata/þui hun hafe margt lided j Suefne
fyrer hañ/a fyrerfarande Nootktu. Hier
fellur til su Spurning/huort þesse Drau
mur Nwsfrw Pilati hafe vered af Gude
edur af Dioflenum/Eñ huør vill seigia
ad þad sie af vondum Anda/med þui ad
Nwsfrw Pilati lofar Christum/fyrer þad
hañ sie Riettlætur/ huar vm hun þotteft
hafa feinged Avijsan j Suefne/ Og he
ste Bitran þienade þar til/ ad Pilatus
yrde af lattur ad fordæma Christum rangn
glega/ huør Fordæming var Verk Dief
ulsins/ og ecke steudur þad j Weige ad
þetta hafe ecke mætt so vera/ þott þetta

hafe ein Heidenn Kuiña vered/ þui augliost er ad marger heidingar hafe feingid þuilijkar Vitraner af Guds Alþu/ so ad þetta vijkur vid almeñelegre Guds Verkan/ svo vel hia Trwudum sem Vantrwudum/ so sem til Dæmis ad taka Abimelech/ Gen. 20. Bakareñ og Byrlskeinkiareñ Kongs sins j Egyptalande/ Gen. 40. Sialfur Kongurinn Pharao/ og Nabugodonosor/ Dan. 2. Huorier aller þeingu Vitran j Draume af Guds Alþu/ og sañarlega þa hæfer ecke ad foracta slijka Drauma/ sem koma af Guds Alþu til/ þt þuilijker Draumar hiena optast þar til/ ad vier verdum af þeim vidvarader/ fyrer yfirhangande Naskasemdum/ Eñ huad Ritningenn helldur um hina adra Drauma/ Ein kum þa sem ódruvijse einum eda ódrum til falla af Hendingu/ Þar vier ma lesa Syrach 5. Huar ad eru marger Draumar/ þar eru margar Hiegoma Rædur/ Og C. 34. Fravijser meñ suijkia sig sialfa med heimskulegre von/ Og heimsker meñ treysta uppa Drauma. Huer a Draumum tekur vara/ hañ grijpur epter Skugganum/ og

vill høndla Vindeñ/og þetta er talad vm Nyßprw Pilati.

Fra Folkenu skÿfra so Gudspiallameñern er/Ad þegar Pilatus spurde þad ad/huort þad villde helldur þiggia/ ad laus være lateñ Christur/ eda Barrabas/ þa hafe þeir aller hroopad med einum Huga og Muñe og sagt/ Tak burt þeñañ og gi ef oß Barrabam lausañ. Huar vm Chrysostomus suo talar/Spillvirkiarner badu vm Spillvirkiañ/ eñ Drottiñ Kroß festu þeir. Eñ þeß er getid ad Kieñema nnahoßdingiarner hafe vm talad og eggiad Folked a þetta/og þar fyrer/þegar Pilatus spyr þa nu eñ j añad siñ/Huad hann skule þa giora vid Jesum/ sem kallad ur sie og halldeñ þeirra Christur? þa hielldu þeir a þui ad hroopa og kalla med myklum Akafa og ædegange/suo ad Gud spiallameñerner hafa ecke þottst kuña ad vtskÿra þetta Ohæfu verk/med einu eda ødru Orde/helldur j þim̃ reisur/þa koma þeir vid þad/huerneñ þetta blinda Folk hafe brekad sig og þylgt sier ad huad/epter

er añad/huiad þeir skrifa/ 1. Þeir kal- lluou þa eñ aptur/ z sogdu/ Krossfestu hañ. 2. Þegar Pilatus seiger j þridia sinn Huad hefur hann jlla giort? þa kalla þeir þui meir/ Krossfestu hañ. 3. Fyl- gdu þr sier þui fastara ad vid hñ med oþsa Hliodum. 4. Beiddust þess hañ være Krossfestur. 5. Þeirra Hliood z so Hofudprestana toku yfer allt. Þa took Pilatus Jesum og liet Hwdstryk- ia hañ. Hiñ heilage Chrisostomus/ þa hañ er ad tala vm þetta vmlæga Spne/ þa tekur hañ so fyrst til Mals/ Skialfe Himeneñ z titre Jordeñ af Drottins Þol- inmæde og Þrælaña Blygdunarleyse/ og þad ma mærklega seigia/ huiad so hadug- lega og hardudugléga var sa Riettlæte Þi- non Drottins vtleikiñ j þessum Parte Þi- niñar/ af Þrælum og Stridsmoñum/ so þad hefde einginn Undur vered/ þo Him- eneñ hefde þa skolfed og Jordeñ titrad/ Latum oss þui gaumgiæfa þetta huad ep- ter añad rækelega/ þo stuttlega. Og er hi- er fyrst athugande Hwdstrykinguñ/ huar- vm

vm Textēn hliodar suo sem strax var vm gieted/ Þa tok Pilatus Jesū z liet Hwd strykia hā. Þuilyk Hwdstroka hefur bæde vered hadugleg z Grimleg. Hadugleg z suiuirdeleg hefur hun vered/ Þuiad hia Romuerium var sa Sidur/ ad þar Hwd strykiust allemasta Þræler og Þienarer/ eñ frialser Meñ voru friger þar fra/ og Romuersker voru ecke vaner ad læta hwd strykia þa. Grimleg var þuilijk Hwdstroka/ þuiad þeir sem ad struku/ þeir særdu allañ Lijkamañ/suo ad Blood og Benier voru þar epter/ og þetta hefur eiñeñ framkomed vid vorn gooda Endurlausnara/ j þessare hardudlegre Hwdstroku/so þa hefur vppfyllst Spaadoomur Esaiæ. 50.
Eg snere mijnū Bake til þeirra sem mig sloou/ og mijnū Kiñvongū ad þeim sem mig reittu.

Af þessare Christi Hwdstrykingu eigum vier fyrst ad draga oss Huggun/ a moote Samuiskuñar Aklogun/og þegar hun sæter og slær oss med Hrudaña Slogum og Suipuña/edur þegar vier hofum annars

ad beriast vid ymeslega Mædu og Mot gang j þessum Heime/huorn Ritningin kallar Guds Vønd og Hirtingar hrijs/ Job.5. Psalm.38. Marc.5. Vnder þess su Hrijse og Typtunarvende/skulum vier hugga oss/med þui ad vier minnumst a þess Nauðþryking Lausnarans Christi/og skul um vier so huxa/ad hañ med sine Nauðþr yking/hafe bætt og borgad pyrer vorar sy nder/hurande so med oss/ad hañ hafe med siñe Nauðþrykingu/ frelsad oss pra Nøggu Slogum og Nauðþroku m þeirra helvijsku Diøpla/Nuxu so med oss/ad þegar vier sij þum þolenmodlega Drottins Nøgg og Ny rtingarhrijs/þa verdum vier þar med sam lijker Mynd vors Herra Jesu christi/ Rom.8. Huiad sa sem er næstur Gude e kiærastur/hañ verdur pyrer þessu Hrijse og Hirtingu. Þar næst skulum vier huxa/ ad þesse Hirting kiemur ecke aþ einum str anngum Doomara/ helldur aþ goodgiorn um Fødur/huor ad oss hirter/til ad græda eñ ecke glata/þad er ecke Reidetei kn/helld ur Elskumerke/þad er ecke Bødulsʼ Hui pa/helldur Fødurs Vøndur.

2. Skulum vier læra hier af/ Ad vier giørum Christo vorum elskulega Endurlausnara audmiukar Packer/ fyrer þessa Bloduga Hyðstroku/ ecke alleinasta med Munne og Ordū/ helldur z eiñeñ med Verkenu

1. Med þui ad vier fordunst Syndena af fremsta megne/ þuiad huad eru Synder annar añad eñ nockurskonar Suipur/ ur huørium vier sialfer smijdum oss Hirting arhrijs og Plagur/ Psalm. 32. 2. Skulum vier Holenmodlega lijda Drottins Hirting og Ålogur/ og miñunst a Ord hins heilaga Bernhardi. Sa sem ecke vill lijda hier med Moñum/ sa blijfur ad lijda þar sijdar med Dieflunum.

Su oñur Hædung sem Christo var til legd/ er þesse/ ad hañ var fœrdur j Purpura Klæde/ og spottadur þar med/ þuiad til þuilijkrar Hyðstrykingar var samann kalladur allur Hoopuriñ/ sem vered hafa þriu hundrud Strijdsmeñ eda þar um bil af allra handa Þiodum/ þegar þad var skied/ leidu þeir hañ j Þinghwsid/ Huar af merkia ma/ ad hañ hefur vered hydstrykur fyrer utan Þijnghwsed almeñelega/

Þeir afklæda han̄/og bæra han̄ j Purpu ra Kyrtel/ en̄ Purpurin̄ er litadur j nock urskonar Skielfiske vøkua/so ad þesshat tar Klæde eru hallden̄ dyrmæt/ Sui lijkt Fat ad sa Rijke Madur hefur haft/ sem geted verdur j Gudspiallenu/Luc. 16.
J þess hattar Purpura klæde var nu La usnaren̄ færdur/en̄ þad hefur vered næsta slæmt og slited/og hefur þess vegna verid lagt yfer han̄/ad han̄ yrde þesshelldur hæ ddur og hleigen̄/ suo sem sa er sig hefde vkgiefed fyrer Verallðlegan̄ Herra og Ko ng/þuiad Purpurin̄ var sierdeilis Konga Klæde fordum. En̄ hier med hefur vor saklause Endurlausnare viliad uppfylla þad sem fyrermyndad var a Joseph/Gen. 37. Þar so stendur skrifad/ ad Brædur Josephs hafe teked hans Mottul/og litad j Hafurs Bloode/huorn þeir høfdu slæ ct/og bored so Mottulin̄ fyrer hans gam la Fodur Jacob. Hier med hefur enn̄ in̄ Lausnaren̄ uppfyllt. þann andlega Spa doom/Gen. 49. Han̄ mun þuo sin̄ Klæd nad j Vijne/ og sin̄ Mottul j Vijnberia Bloode.

Su þridia Nædung sem Christur le id/ var su/ Ad hañ var Þyrnekoronadur/ Þyrnereñ er þess konar Gras/ sem hefur eckert Blad eda Lauf/ mz sierdeilis Root og huessum Broddum/ Nuar af merkia ma/ hûsu miøg sært ꝛ skored hafe vered þ heilaga Hefud þess allra helgasta/ þar ad þuilykre Þyrnekoronu var þreyngt vm ha ns blessada Hefud/ og su blessada Asiona huoria Einglar Guds a Himnum ydug lega tilbidia/ hefr vered hañeñ afmyndud. Þesse Þyrnekorona a ad miña oss a þria Hl ute/ Eiñ vmlidiñ/ Añañ nalægañ/ þrid ia epterkomande/ Sa vmlidne er Dramb og Metnadur vorra fyrstu Forelldra/ sem girntust ad vera Gude lijker/ sæktu so vm ad na hans Dyrdar Koronu/ Gen. 3. Fy rer huoria sijna Yfertrödslu þau færdu Guds Bøluan yfer Jørdena/ Eñ fyrer þetta Dramb ꝛ Dreiss/ hefr Christur bætt med siñe Þyrnekoronu/ fyrer huoria honu sie Lof og Dyrd ad eilyfu. Sa nælæ ge Hluturiñ er Dramb og Ofmetnadur Mañaña a vorum Døgum j Kiætabunde num. Sa tilkomande Hluturiñ/ a huern

vier

vier eigum minter ad vera/med þre Þyrne Koronu Christi/Þad er Korona Riettlæ tesins/og þesse eilyfa Lyfs/ huoria Drott in̄ mun a Meßud setia/ a þeim syd asta Deige/ øllum þeim sem truløynder standa allt til Andlata/ Þuiad so sem Gud liet sin̄ elsklulega Son Þyrnekrynast/en̄ kom̄u þar epter/ad endadre hans Lægingu/ prÿ dde han̄ og Koronade med Dyrd og Veg semd/Psalm. 8. So byriar oss einen̄/vier sem erum Limer christi j þessu Lyfe/ad kr ynast med Eymd og Motlæte.

Su fiorda Nædung sem Lausnaranum christo var tillagd/er þesse/Ad þeir lagdu Reyrvondin̄ j hans hægre Hønd/ og þar med hæda þeir viliad bryxla Drottne vm hans Rykisstiorn. Avÿsande þar med/ad hun være veyk og Vanmættug/pænÿst & pallvallt/ so sem Reyren̄ er veyktur og bt vthættur j sier. En̄ þesse Reyrleggur/sem þeir Oguðlegu Strÿdsmen̄ giørdu sier vr Spott og Adhlætur/ Han̄ a ad vera oss og øllum Gudhrædduum til Huggunar so han̄ mine oss a/ þa þurdanlegu Lausnar ans Christi Gedgirnd og Millde/ sem er þesse

þesse/ ad hañ vill ecke sundur meria brak
adañ Reyrlegg/ helldur græda og heilann
giøra Esa.42. Eþ ad eins vier sem erū
Reyreñ/ þeluni oss j hans Sarum og Vn
dum/og drøgum ad oss med Muñe Truar
eñar/ hans Lyþ kroptuga Blood/ so þad
slioote vm vorar Hiartarætur.
5. Nadung og Vanvirda/ sem Lausn
aranum var giørd/er þesse/ Ad þeir Hne
kriupa honum/ epter huorium Ogudlegū
Stryds mōñum þeir slaga eñ nu j Dag/
sem eru Hræsnis þiller/ og nalægiast
Gud med syñum Muñe/og dyrka hñ med
synum Vorum/ eñ þeirra Hiarta er lan
gt fra honum/ þeir seigiast þeckia Gud
eñ afneyta þui med Verkunum/ med þui
þeir eru suivirdeleger og ohlydner/ og til
einskis goods Verks nytsamleger/ Esaiæ
29. Matth. 15. Tit. 1.
6. Nadung og Ovirding/ sem Christo
heþur giord vered/er þesse/ Ad þeir sloou
j hans Asionu. Kuñe þad so til ad bera/
miñ S.ch. Ad þu eiger eiñeñ j þssare grein
samlykur ad vera þyñum Herra og Nepde
Christo/suo sem Micheas Spamadur/
Jeremias

Jeremias/Pall og adrer fleyre/ þa skal
ltu hugga þig vid þesse Christi Nøgg e
Slög/med huorium hn̄ hefur helgad þijn
Nøgg og Slög/ef so kan̄ til ad falla. Na
ne Epterdæme skalltu epterfylgia/ huør
þa han̄ leid/formællte ecke/helldur upp
gaf þad þeim sem riett dæmer/1. Pet. 2.
7. Nædung og Ovirding/ sem Christ
ur leid er þesse/Ad þeir tooku Reyrvønd
in̄ wr hans Hende/og hrøktu vm hn̄s Nø
bud. Þuilijka Vende plaga sier en̄ nu j
Dag þeir Ogudlegu ad smyda/ af Chris
ti Pijnu/Sarum og Vndum/ og hans
H. Sacramentis/ þegar þeir sneria vid
þetta/ og hafa þar Glede og gaman af/
En̄ þessa og alla þuilijka/ mun sa Riett
læte Doomare sundur slaa med sijnum Ja
rn Sprota/nema þeir giore san̄a Jdran
og Yferboot/ Psalm. 2.
8. Attunda Nædung og Oriettur/sem
Lausnaren̄ ætte ad lijda/var sa/ Ad þeir
hræktu j hans blessada Asionu/vm huoria
Ovirding ædur hefur nockud talad verid/
j fyrerfarande Rædu. Nu fylger epter
j þessum vorum Texta/Ad Pilatus hefde
leidt

leidt Christum wt til Gydinganna/ þegar hann var so herþelega wtleikinn/og hafe vo ttad openberlega/ ad hann finde engua sök med honum/huert a mote sialfum sier/ ꝛ þeim Vondsku verkum/ sem frame voru höfd vid Christum/ þar inne hann vijsar til christum med synum Fingre/og seiger med aumkunarlegum Ordū/Sied Ma nen. Og er j þeirre Meiningu/ ad þeir sem sia huørsu herþelega Christur er wtle ikinn/þeir mune hræraſt Myskunar yfer honum. Enn hier er eingenn Gudhrædsla/ einginn Myskun a ferdū/sa blinde Almu ge hroopar aptur vpp ꝛ seiger/ Krossfestu Krossfestu hann. Og þad er skrifad/ad þetta hafe skied a einum haum Forsal vtan til vid Þinghwsed/ad Pilatus hafe leidt christum þangad wt/og ſtæd so Ki nemannahöfdingiana/Skriftlærda og allt Folked sem stood j kringum a Þingploten um/sia christum vpp fyrer sig. Og enn þo ad Gydingūm hafe ecke til Hiarta geinged Ord Pilati/Ecce Homo/Sied Manenn/ þa skal þad þo oss til Hiarta ganga/suo

 þenn

þad miñe oss fyrst á þau Ordiñ/ sem tóꝛ
ud voru vid Adam af Gude j Paradijs/
þegar vorer fyrstu Foreldrar voru þadan
wtrekner fyrer Syndena/a Jerdena/sem
Drottiñ hafde bolvad/þar stendur/ Adam
er ordeñ sem eiñ af oss/ Gen. 3. Þar næst
skulu eiñeñ þesse Ord/Ecce Homo/miña
oss a þau Ord s standa hia Johañe/Sia
þad Guds Lamb sem burt tekur Heimsins
Synder/Joh. 1.

Siaed Mannenn/ siaed þetta er
Lamb Guds/sem med siñe bloodugu Pijnu
hefur vpp aptur loked þeirre Himnesku
Paradijs/ hefur burt tekid Syndena og
Logmalsins Boluan. Sia þu Madur/fy
rer þig hefur Madurin̄ Jesus Christus
þetta lided. Sia þu Madur/ fyrer þig
var hañ Hvdstrykttur/fyrer þig var hann
j Purpura Klædum hæddur/fyrer þig Þy
rnekryndur/fyrer þig med Reyrvendenum
sleigeñ/fyrer þig med Hniefalle spottad
ur/fyrer þig med Hreggum og Slögum il
la wtleikiñ/fyrer þig var hañ med fiuvir
helegum Naukum lyftur og afmyndadur j

sijnu

ſinu bleſsada Andlite. Sia þu Madur fyrer þig hefur Madurin̄ Jeſus Chriſtus þetta allt ſaman lided og þolad/ fyrer hvad hønum ſie Lof/Heidur og Þackargiord/ nu hiedan j frá og til eilyfdar.

Nú epterfylger Andſuar Pilati hier vppa/ſem gaf Hertanum aptur Sakleyſeſins Vitnisburd/ og talar vnder eins þeſsum Ordum nockud ſkarplega til Gydingan̄a/ ſo ad hn̄ mætte ſefa þeirra vonda akiefd. Take hier han̄ og Krossfeſted/ſeiger hn̄ ſtraffande þar med fra grimdz Hardydge. En̄ ſo ad þeſſer Hræſnarar hreinſe ſig af þeſsum Fleck/þa dickta þeir ſier vpp ad tá Afſøgun/ſem ecke hefur en̄ nu framfared/ſeigiande/ Vier høfum Løgmaled og epter Løgmalenu ſkal han̄ deya/ þui han̄ hefur giørt ſig ad Guds ſyne. En̄ þad er þrefolld Lyge ſem berſt vppa þeſsa Oguðlega Gydinga/ fyrer riettum Guds Doome. I. Er þad Lyge/ad þeir ſeigiaſt hafa Løgmal/ ſem þeim meige til Gagns og Bata koma j þeſſare [illegible]/ hvad þad finſt hvorge j Moſe ni[illegible]

møñunum. 2. Er þad Lyge/ad þeir ſe
igia ad chriſtur ſkule deya epter Logmaals
nu/ ſo ſem eiñ Gudlaſtare a Kroſsenum/
þuiad Gudlaſtarar ættu ecke epter Logma
lenu ad Kroſsfeſtaſt/ helldur grytter ad ve
rda/Levit.24. Deut.13. 3. Var þad
og Lyge/ad þeir ſeigia/ ad chriſtur hafe
ſialfur giort ſig ad Guds Syne/þui hañ
er eige giordur/helldur gieteñ Guds Son
nür fra allre Eilijfd/Pſalm.2.Mich.5.
Eñ þeſse Ranglega Akiæra Gydinga/
a ad vera oſs til Huggunar/ſuo vier ſtad
faſtlega truum/ad þar ſie ecke fyrer oſs py
ndur/ſliettur og riettur Madur/ helldur
ſialfur Sonur Guds/ſem var ætladur t
fyrerhugadur/ til ad framkuæma vort dy
ra Endurlauſnar Verk/j heimuglegu Ra
de heilagrar Þreñingar fyrer alla Eilijfd.
Og þar med hefum vier þa Huggun hier
ad Chriſti heilog Forþienuſta hefur Gud
domlegañ og oendañlegañ Krapt og ve
rkan/fyrer huoria vier erum Endurfædd
er ordner/ af Dieffulſins Sonum/ Guds
Born og Erfingiar eilijfs Lijfs.
Framveigis ſeiger Textañ/ Ad Pilat

us þaþe eñ oftaſt meir/ þegar hñ heyrde þe
ſſe Ord/ad Chriſtur være Guds Sonur/
og leider hañ þui jñ aptur aþ Forſalnum
j Þinghwſed/ Spyr hañ ad huadañ hañ
være/ og þetta giorer hañ aþ hiegomleg
re Hiatru/ ſem heidner Meñ voru med
blindader/huorrar Vantruar gieted vérd
ur j tueimur ſtodum/ j Poſtulaña Giørn
ingū/14.28.C. So ad Pilatus meinar
Chriſtum vera eiñ Mañ/komeñ aþ Heid
eña Maña Godum/ huørshattar Menn
Heidingiar plegudu ad falla Guds Syne
Eñ til þeſſarar Spurningar þeſſ Heidin
gia Pilati/ ſuarar Jeſus onguu/ þuiad
hañ var j ſiñe Lægingu og Fyrerlitningu
og ſo hañ ſkylde ecke verda hæddur j añ
ad ſiñ aþ þeſſum Heidingia Pilato/ ſuo
ſem ſkomū þyrre var ſkied/ Item/ ſuo
hañ kaſtade ecke þeim heilogu Gimſteinū
ſijns Himneſka Lærdoms/um ſijna Perſo
nu og Embætte þyrer þetta Suijn/ og
þeñañ ohreina Hund Pilatum/ Matth.
7. Item/vegna þeſſ/ad hñ hafde med Or
de og Verke nogſega, adur auglijſt/ad hñ
være Sonur Guds/ſendur j þeñañ heim

aff Fodurnum/ Joh. 5. Og ad fijdustu
pa villde Christur hier peigia pess ve
gna/ ad han giepe oss Polenmædeñar Ept
erdæme/ so ad vier skylldum eiñeñ stundu
sokum Fridar og Samlyndis/ lijda z um
bera han Oriett/ sem oss er giordur/ suo
sem David giorde er so seiger/ j Psalm.
39. Eg þeige vm Gledskapeñ/ og hlijt
miñ Narm med mier ad mellta. Aff þessa
re Pogn Christi hepur Pilatus reidst/ og
suarar þui dramþsamlega þessum Ordum
til/ Talar þu ecke vid mig/ veitstu ecke
ad eg hepe Valld til ad lata Kroßfest
a þig/ z eg hefe Valld til ad giefa þig
lausañ? Eñ a mote þessare Dramþsamleg
re Rædu Pilati/ setur Christur þesse Ord
Þu hepur eckert Valld yfer mier/ ne
ma þier være giefed þad hier ofan ad/
þar fyrer hefur sa meire Synd/ sem
mig hefur þier j Hendur sellt. Hier
med sñebindur Christur/ og ahrærer tuær
Hofudgreiner Christelegs Lærdoms.
1. Er vm Veralldlega Valldstiorn/
Huar Stiett ad er jnsett aff Gude/ og hun
hefur

hefur Vallo ad ofan/ sem Herran Christur hier seiger/og Rikningin verdur þui sam pliooda vijdar annarstadar/Prov. 8. Deut. 10. So talar nu Christur/ ad Pilato sie giefed Valld yfer sier/ þessare Meiningu med þui hans Embætte og Valldstiorn sie af Gude/Rom. 13. En Ranglæte Pilati þ hafe ecke sin Vpptuna af Gude/ helldr af sialfs Pilati eigen Personu z vo ndu Vilia. 2. Hofudgrein christelegs Lærdoms/ huoria Christur aðrærer hier vm Syndena/og ad þar sie nockur mismun Syndanna/so ad sumar sieu stærre/ sumar minne. So seigest hier Synd Pilati vera minne/en Synd Judasar/med þui ad Judas ofurselde Christum Gud Son j Danðan vijsvitande/ en Pilatus ovitande. Og vm þennan Greinarmun talar Christur annarstadar j þui nya Testamente/ sem þar vm ma lesa Luc. 12. Gydingar kolludu og sogdu/ ef þu lætur þennan lausan/ þa ertu ecke Keysarans Vinur/ þui huer sig gierer ad Konge/ sa er a mote Keysaranum. Pilatus leitade vid ad lau

ſa hañ lauſañ/ epter þad hañ hafde heyrt hans Andſuar/ Eñ þegar Gydingar merktu þad/ þa þyſta þeir ad honum/ og ypperſta hañ med þeſſu Nrope/ og hoota ad þeir ſkule klaga hañ fyrer Keyſaranum/ og koma þui ſo til Vegar/ ad hañ miſte Vinattu Keyſarans/ og ſetiaſt af Embættenu/ med þui hañ villde ecke taka þann af Dogum/ ſem ſig ſialfañ hefde giort ad Konge/ og talad a mote/ og ſett ſig þeim Romverſka Keyſara. Hier taka Gydingar aptur til ſiñar fuoꝛalldrar Lyge uppa hañ/ an allrar Blygdunar/ eñ Pilato koma þeir þar til/ ad hañ ſkule meir meta Vinattu þeſſ Jardneſka Keyſara/ helldur þeſſ Himneſka Kongs/ huert mote þui ſem ſkrifad er/ ad framar byrie ad hlyda Gude eñ Mönnum/ Act. 4.

Nu epterfylger j Textanum/ ad hugleida Afellisdomiñ/ j huorium Chriſtur var fordæmdur. 1. Stadeñ. 2. Tijmañ. 3. Dooms atferdena.

Staduriñ j huorium Doomuriñ var uppſagdur/ kallaſt Gabbatha j Hebreſku Male/ ſem utleggſt Hæꝛſlotur/ og hefur þetta verid

vered eitt hætt Plaß fyrer framan Hws Pilati/og hæfelegt til ad seigia þar vpp Doom/ þar sætu Landstiornarar Romver ia/og segdu þar vpp Doma/ Huer Sid venia almeñeleg var hia Gydingum.

Vier hefdum ætt a þeim sijdasta Deige/ad heyra þa Dooms Alicktan/huar inne vier værum dæmder til eilijfs Dauda/ af þeim Hæavelldisstoole i Skyunum/æ huorium sitia mun sa Riettlate Doomare Christur/ Luc. 21. Eñ hañ sialfur villde læta Fordæma sig til Dauda/fyrer oß/og heyra þessa Dooms Alyktan af þessu Hæa domstoole Gabbatha/Hñ hiñ same z komã de er/sitiande a sijnũ Hæavelldisstoole/til ad dæma lifendur og dauda.

2. Þad vidvijkur Tijmanum/þegar Doo muriñ var vppsagdur/þa seigia Gudspi allameñerner/þad hafe vered nærre siottu Stundu/þa Pilatus settest a Doomstool iñ/þad er vm Middeige/edur Hædeige hia oß/og Gudspiallameñerner leggia þad til ad þad hafe vered Affanga dagur i Pa skum/edur Festudagur/a huerium Deige og þo nærre vm sömu stund þeir gemlu,

Lærdbedur hallda/Adam hafe balled/a hu
erre christur hlaut ad heyra af Pilato/upp
sagdañ Lyfþlaats doom yfer sier/Giefande
eiñeñ hier med ad tilkiña/ ad hañ være
sa añar Adam/ Rom.1. 1.Cor.15.
3. Doomsadferdiñ er sñefolgiñ j þeim
Ordum/sem epterfylger j Textanum/ Fy
rst verdur giefed Pilatus hafe sagt til Gy
dinga. Sieed/Pad er ydar Kongur/
Og þetta er Pilati Spott og Nædne/
huar med hañ ad nockru leite vnarar chri
ti Vesøllð/Ad nockru leite þa straffar hñ
hier med Gydingaña Grimd og Hardyd
ge vid siñ Kong. Eñ med þessum Ordū
kiemur hañ onguu goodu til vegar/ helld
asast Gydingar hier þui meira vpp og ver
da sem oodamala/seigiande/ Tak j burt
tak j burt þeñañ/Krossfestu hañ/Itē
Vier høfum ecke Koug nema Keysar
añ/Med huøriu Orsa Nroope þeir vit
na a moote sialfum sier/ Ad sti Konung
lega Spyrañ sie fra þeim tekeñ/og komiñ
til Rømverja/epter Spaadome Forfedur
sins Jacobs/ Gen.49. Og vnder eins
afneyta þeir christum fyrer siñ Kong/

sem þo er Kongur Himens og Jardar. Eñ þo er ecke ad sydur þesse Steirniñ/hu orium Byggendur vetsnorudu/og er nu or deñ ad Hpfde Hyrningar/og ob:panlegur Grundvollur/Psalm.118. Esa.28. A hu orium sitdug stendur christeleg Kyrkia þeß nya Testamentis/ Huorier Mæurveggier eru tueir/sem til samans teingiast/med þe ssum Hirningar Steine/ añar er af Gyd ingum/eñ añar af Heidingium. A þess um Hirningar Steine skalltu Grundval la þig christiñ Saala/ med saññe Tru/ epter Guds Orda Hliodan/Eph.2. Af Naadeñe eru þeir Riettlaater ordner fyr er Truna.

Auk þessa verdur hier giefed Nandaþu ostarins/Þui þegar Pilatus sa þad hañ kom/onguu til vegar/helldur þar mun de meira Vpphlaup af meiga verda/ Og med þui hañ var hræddur/ ad ef pli otleg: Vpphlaup yrde/ þa munde þad gal da Folk yfergalla sig/ Þui þeinkte hañ Folkeiu fullnægiu ad giora/ og tæma ad sitie styllde þeirra Beidne. Eñ adur

eiin

eñ hañ feller a Lÿflæts Doomiñ/ þa tekur hañ Vatn og þuær Hendurnar fyrer Folkenu/ og seiger/ Saklaus em eg af Bloode þess hins Riettlæta. Eñ huad giorer sa heidne Hræsnare hier med añad eñ þad? ad hañ giorer sig j þrefalldann maata Raanglatañ Doomara/ fyrer Riettferdugum Guds Doome/ og giorer sier hier med þria Skamar flecke/ sem fyrr og sÿdar munn blÿfa/ eñ ecke af fara.

1. Seigest hier/ ad hañ hafe ecke Full nægiu viliad giora Riettlætenn/ huorn hañ ætte þo fram ad fylgia. Item/ ad hañ dæmer ecke epter þui sem fram fyr er hañ kom/ og bevÿsad var/ so sem Riettlætum Doomara hæfer/ helldur epter Folk sins Blindne.

2. Ad hañ þuær Hendurnar/ Vottande med þeirre ytre Ceremoniu/ ad hñs Samviska være sølnud og fleckud af Ranglætenn.

3. Ad hñ vottar Christum hier eñ nu ad vera Riettlatañ/ og þo ecke ad sÿdur dæmer hañ hañ til Dauda. Sañlega er þad

þui

Þui sem̃ Augustinus ad Orde kiemst/ Pi
latus dæmer Christum saklausañ med Mu
nenum/ eñ med Hiartanu fordæmer hñ hñ.
3. Fylger nu epter Dooms Atkuædeð/
Þegar Gydingar hefdu eñ nu hroopad
med sijnum Heyptar hliodum/ Hans bl
ood kome yfer oss/ og yfer Sonu vora.
Huerrar Formælingar Krapt eñ nu i Dag
þiña og formerkia Gydingaña Eptirkom
endur/ epter Spaadome Davids/ Psalm.
59. Sundurdreif þeim i þiñe Magt
Drottiñ miñ Hlijfdarskiolldur/ og steyp
þeim nidur i Gruñ. J Dooms Upp
sagneñe verdur Barrabas laus lætiñ/ sa
sakade/ eñ fordæmdur verdur til Krossens
dauda christi sa saklause. Vier aller hefdū
orded ad fordæmast ad eilijfu/ fyrer Gu
ds Doome/ nema Christur vor Medalgon
gu Madur hefde læted fordæma sig vor
ra vegna/ fyrer Mañlegum Doome/ og
læted yfer sig falla slijka Fordæming/ sem
honum var Smaanarleg/ eñ oss næsta nyt
samleg/ so sem Postuliñ Pall seiger/ Rom
8. Huor er sa sem fordæmer: Christur Je
sus er sa sem dæeñ er/ og upp aptur risiñ
huør

huorz ad eiñinn situr til Guds hægre Ha=
ndar/og bidur þyrer oss.

Nier aþ eiga allet þeir sier Ruggun ad
taka/sem j þessum Heime verda þyrer ra=
ngum Doome/ suo þeir sieu pullstrua þar
vm/ ad Doomur Ranglætesins mune aþ=
mædur verda/þyrer Doom Riettlætesins/
sijdar meir j ødrum Heime/þuiad Drottin
er Riettlatur og heþner Bloods sijña/
Psalm.9.og 72. Hier vppa høþum vier
Epterdæme à Pilato/ vm hañ skriþad er/
ad hñ haþe rekeñ vered j Vtlegd/ z orded
sier siaälþur ad skada/Og hier mz viliñ vier
Alykta þessa Predikun mz þessu Ordū/vr
Psalme christelegrar Kyrkiu.Glada vppri
su gieþdu mier/geym miju þa dags Doom
sins er/miñnar Synder ei minstþu a/mil
ldur gieþ mier Lijf eilijft þa/ Og lifa j
Sælu og soñum Frid/Sæmd þa veittu
oss milldur Gud/ Amen.

Fimta Predikun Pijnuñar Christi.
HISTORiañ.

Þa tooku Striddsmennerner Jesū og færdu hañ wr Kapuñe/og færdu hañ aptur j siñ eigeñ Kladnad/og leiddu hañ wt/suo ad þeir Kroß feste hañ/Og hañ bar siñ Kroß.

Og j þui þeir geingu wt/ hittu þeir eiñ Mañ/sem þar gieck hia/wt af Cyrenia/Simon ad Nafne/ sem kom af Bondabygdeñe/sa ed var Fader þeirra Alexandri og Ruffi/ hønum þreingdu þeir til/ suo ad hañ bære hans Kroß/ og þeir lsgdu Krosseñ vppa hañ/so hñ bære hñ epter Jesu.

Eñ hønum fylgde epter mykell Folks Fiølde og suo Kueña/ þær ed gretu hañ og aumkudu. Eñ Jesus snere sier vid til þeirra/og sagde/Þier Dætur af Jerusalem/Græted ecke yfer mier/ helldur græted yfer ydur sialfum/ og yfer Børnum ydar/ Þuiad slæed/ þeir Dagar munu koma/ a huørium seigiast mun/ Sælar eru Obyriur og þeir Kuider sem ecki hafa fædt/og þau Brioßt

loſt ſem ei haþa ſogeñ vered/ þa mũ nu þær taka til ad ſeigia Fiollunum/ hrynied yfer oſſ/ z til Biargañа/ hylied oſſ/ Þuiad fyrſt þeir giøra ſuo vid þad blomgada Tried/ huad mun þa ſke vid þad þornada.

Eñ þar voru elleñ wtleidder tueir adrer Spillvirkiar/ þad þeir være med honum aþteekner.

Og þeir leiddu hañ wt j. þañ Stad ſem a Ebreſku kallaſt Golgatha/ þad norrœneſt Hauſaſtadur/ og þeir gaꝼu honum Edik eda Myrrublandad Wijn ad drecka/ med Galle forblandad. Og þa hañ ſmackade þad villde hañ ecke drecka. Og þeir kroſſpeſtu hañ j þeim Stad Golgatha/ og tuo Spillvirkia med honum/ einn til hægre/ eñ añañ til vinſtre Handar/ eñ Jeſum j mideð. Og ſu Ritningeñ vppfylltiſt ſem ſeig er/ Hann er a medal Spillvirkia reiknadur. Og þad var ſu þridia Stund Dags/ þa þeir kroſſpeſtu hañ. Eñ

Jesus sagde/ Fader/ pptergief þeim/
þui þeir vita eige huad þeir giora.
Eñ Pilatus skrifade eina Yferskript/
þar jñe var skrifud Sokin hans Dau
da(huoria Skulld þeir gafu hønum)
z feste a Krossen pfer Høfde hønum
Eñ þar var so skrifad/ Jesus af Naza
reth Konungur Gydinga. Þessa Yfer
skript læsu marger Gydingar/ Þuiad
sa Stadur var nærre Borgeñe/ þar ed
Jesus var krossfestur/ Og þad var skri
fad i Ebresku/ Grisku og Latinu mal
le. Þa søgdu Prestahøfdingiar Gyd
inga til Pilatum/ skrifa þu ecke Konun
gur Gydinga/ helldur þad hañ hafe
sagt/ Eg er Konungur Gydinga. Pila
tus suarade/ Huad eg skrifade/ þad hef
eg skrifad. Eñ Striidsmeñerner/ þa
ed þeir høfdu krossfest Jesum/ toku þeir
hans Klædnad z løgdu a fiogra hluta
skipte/ einum sierhuorum Striidsmañe
siñ Hlut/ þar med eirneigeñ Kyrteleñ.
Eñ sa var ecke saumadur/ helldur ofa

ofanverdu allur prionadur. Þa søg du þeir sijn a mille/ Skierum vier hā ei j sundur/ hlutuskum helldur vm huørs hañ skal vera/ So ad Ritningeñ vpp̄ fylleſt/ ſem ſeiger/ Þeir ſkiptu ſier Kl ædum mijnum/ og a mitt Fat þa løgdu þeir Hlutkeſte. Og þeir ſatu þar og vardveittu hañ/ Þetta hid ſama giør du Strijdsmeñirner/ eñ Folked ſtod og horfde a.

Vleggingeñ.

Jer leſum 2. Cron. 19. Ad ſa Gudhrædde Kongur Joſaphat gieꝛur Doomurum þeſſa Regiu ſeigiande/ gaumgiæfed hvad þier giøred/ þui ei dæme þier Mañana Dooma/ helldur Drottins/ Og hañ er med ydur j Doomum/ læted þui Drottins Ot ta vera hia ydur/ og vardveited ydur/ og giøred þad/ þuiad þar er eckert Rang'æte hia Drottne vorum Gude og eige helldur Mañgreinar Alit/ og ecke tekur hā Gia

þer

ʋʃer / Huør Kieñing og Regla þeſſ rieſt
þeſſa Kongs / ma Gulleg heita / og þeſſ
verdug / ad hun ſie ſkrifud med Gylltum
Stoƒum / ecke ad eins a alla Doomſtoola
helldur ∓ eiñeñ j Hiortu allra Domarum
þa heƒde ſa Romverſke Domare Pilatus
hana adhyllſt / þa heƒde hañ ecke lated hr
ekia ſig / ƒra Sañendum til Lygeñar / ƒra
Riettlætenu til Ranglæteſins. Eñ þuert
a moote vottar Pijningarhiſtoriañ / bæde
j ƒyrerƒarande predikun / og lijka j þeſſare
þar ad greiner / ad epter þad Landsdooma
teñ Pilatus haƒde lated ganga Rangañ
Doom / vm Jeſum / þa haƒe Striidsmeñer
ner tekid hañ / og fært hañ vr Purpurañ
um / og ƒært hañ aptur j ſiñ eigeñ Klædn
ad / og leidt hañ vt / ſo þeir Kroſſƒeſtu hañ
ſo ſem ranglega var aliktad aƒ Pilato.
Og hoƒum vier j þeſſare predikun fernt
ad athuga.

1. Vtgaungu Chriſti til Kroſſens.
2. Sialƒañ Kroſſburdeñ.
3. Chriſti predikun a Veigenum.
4. Kroſſƒeſtingena / eda huerneñ Drot
iñ haƒe vered a Kroſſeñ ƒeſtur.

Fimta

Sa Krossþeste Jesus Christur/ Myskune oss/ bæde Lijfs og lidnum/ og veite oss nu sijna Naad / hier vm riettelega ad tala/ Gude til Dyrdar/ eñ oss til Sælu hialpar/ Amen.

ÞA sooku Strijdsmeñerner Jesum/ þessum Oguðlegum Strijdsmoñum sy kiast þeir eñ nu a vorum Døgum/ sem ann ad huørt gieþa sig j Þionustu hia Ovin um christelegrar Kyrkiu/ og viña þad fyr er peningeñ/ eda þeir sem haþa Ogudlega Synda og Suardaga/ og sueria vid Saar og Vnder Christi/ þui huad giora þesser añad/ eñ leida Christum n.t aptur ad Krossenum/ og Krossþesta hañ/ med þessum Ogudlegum Strijdsmoñum? Med þeim ha tte sem þeim er þad mogulegt/ þeir færdu hañ wr Purpuranum og j siñ eigiñ Klæd nad aptur. Þad var Asorm og Tilgang ur christi Ovina/ med þui ad þeir færa hañ wr Purpuraklædenu/ og aptur j sijn Klæde/ ad þeir yþde vpp aptur Saar ha ns/ so Pijnañ yrde þess særare/ og ad Folked skyllde þess helldur þeckia hañ j sijnu venilegum Klædnade/ og halla þese hell

ƀur ƀra Krune a hañ. Eñ Guds Til
gangur og Aƀorm var þetta/ad allur He
imurin ƀeinge ad vita/ ad þar heƀde ecke
Kroſsƀeſtur verid Simon Syreneus/ ed
ur Judas Iſcarioth/ ſo ſem ſa Ogudlege
Machomet heƀur kient/edur og nockur añ
ar/Hellour Jeſus Nazarenus/ſa hiñ ſame
ſem ætladr var/og ƀyrerhugadr til ad lijda
Kroſsens Dauda/j Rade þeirrar heilegu
Guddomſins Þreñingar/ ƀyrer alla Eilij
ƀd. Þañeñ leida nu Striidsmeñerner Lau
ſnarañ/ ƀra Þinghwſe þeſs Pentverſka
Pilati/til þeſs Fialls ſem kallaſt Golga
tha/þad Norræneſt Hauſaſtadur.

Eñ þar voru einneñ utleidder med
honum tueir Spillvirkiar/ad þeir være
med honum aƀteckner. Og þetta heƀur
ſkied/ſo uppƀylleſt Spadoomur/Eſa.53.
Hañ er medal Spillvirkia reiknadur/ſuo
ſem ad Marcus Gudſpiallamadur þijder
þeſſe Ordeñ uppa chriſtum/ og ſaƀnvel
ſialƀur Chriſtur/ leggur þau ut vm ſig/
Luc.22. Marc. 15. Og þetta er nu vm
ſialƀa Vtgangu chriſti til Kroſsens/ ut

dreiged af Textanum/ Huer hans utleid-
sla Fyrermyndud var fordum j gamla Te-
stamentenu/ bæde a Spamanenum Jona
huarium kastad var utbyrdis/ so Skiped
skyllde ecke forganga/ Jon. 1. Item/ var
þetta fyrermyndad med þeirre raudu Kuy-
gu/ sem utleidd var fyrer Tialldbuder-
ar/ og þar var brend/ Num. 19. Þar med
einen var þetta fyrermyndad med Fornfæ-
ringum/ gamla Testamentisins/ Huoriū
ollum slaatrad var fyrer utan Tialldbud-
ernar/ Eb. 13 Þesse christi Utleidsla af
Borgene Jerusalem/ er 1. Fyrermyndan
Postulana Utgongu til Heidena Þiooda.
so sem Esaias hafde fyrer spaad/ 2. E.
A þeim sijdustu Dogum mun þad Fiall-
ed sem Hws Drottins stendur uppa/ uisse-
lega verda hærra en onnur Fioll/ og yfer
allar Hæder upphafed verda/ og allar Þi-
oder munu þangad skunda/ Item/ Fared
ut um allan Heimen/ og kiened ollum Þi-
odum/ Matth. 28. Þad byriar ad predik-
ast skule j hans Nafne/ Jdran og Fyrergi-
efning Syndana medal allra Þiooda/
Luc. 24. 2. Eigum vier ad laata oss

vera þetta til Vppgafningar/so sem christur vard ad yfergiefa sijna Borg Jerusalem/og laata hana til baka/ Suo eigum vier einnen aptur a mot/ hans vegna/ ef Naudsijn krefur/ ad yfergiefa med goodu giede þad sem vier eigum/ til Þackletis vid hann/Þui huor hann forlætur Hws ed ur Brædur/Systur/Fodur eda Moodur/ edur Eigenkonu/edur Börn edur Akra fyrer mijns Nafns saker/sa mun hundradfalt j stadenn taka/seiger christur/ Matth. 19. Og erfa eilijft Lijf. Laatum oss wtganga til hans af Nerbuedunum/ og bera hans Vandvirding/Hebr.13. Þuiad vi er höfum hier onguann stadfastann Samastad/helldur leitum vier hins tilkomanda. 3. Höfum vier þa Huggun hier af/Ad wtganga christi af þeirre Jardnesku Jerusalem/ sie vor inganga aptur i þa Himnesku Jerusalem/sem var oss aptur byrgd fyrer Syndena/Gen.3. Og so sem hans Daude var honum Inngangur til Dyrdar einar/So verdur einnen vor Daude/ fyrer Krapt Christi Dauda/ oss inngangur fra Daudanum til Lijfsins.Joh.5.

NB epterfylger sa añar Punctureñ/ s er vm sialfan Krossburdeñ Christi+ Tuent verdur sierdeilis taled þar vm j Textanum+ 1+ Ad Christur hafe sialfur bloted ad bera siñ Kross/ Og þetta skiede a moote Sidveniu og Riette allra Pioo da/ þui þad var ecke Veniulegt/ ad Saka meñerner skylldu hañ bera/ helldur adrer sem þar voru tilseingner+ Eñ þetta er þa ñeñ skied/ epter Figurum og Fyrermynd unum þess gamla Testamentis/ þui þad verdur lesed vm Abraham/ ad hañ hafe lagt Foornarvideñ a Herdar sijnum Syne Isaac/ Gen+22+ Og j þridiu Book Mo ses ma lesa þetta Logmaal/ Ad Kienne madurinn atte ad taka eiñ Hafur/ og legg ia sijnar badar Hendur yfer hans Hofud og medkieña allar Synder Israels sona og allt þeirra Ranglæte og Illgiorder/ og suo atte þesse Hafuriñ ad bera þeirra Ranglæte wt j Eydemork/ Levit+16+

2. Verdur giefed/ ad þeir hafe þreingt nockrū Mañe til/ ad hañ bære Krossenn med Christo/ og skiede þetta ecke af med aumkan/ helldur ad hañ skyllde ecke slokna

j þeirra Londum/madur eñ þeir þeinge fr ossþeft hañ/ og þesse Kroßberareñ Christi nefneft Simon af Syrenia/hvrad hans Fodurland kallast so/og er Meining þeir ra Lærdu/ad hañ hafe vered Borgare til Jerusalem/og att Akra fyrer vtan Stad eñ/ hvadañ hañ hefur komed gangande j þetta siñ/þa honum var þreingt Kroßeñ ad bera.

Af þessu sem nu hefur vered. framsett j þessum odrum Puncte/ eigũ vier ad taka oss/ 1. Lærdom/Eiñ og sierhuor christiñ Madur er/og a ad vera Simon Syrene us/þad er Kroßberare/epter Dæme Christi/j þessum nalæga, Texta/ og epter ha ns Befalningu/sa sem vill mier epterfyl gia/hañ afneyte sialfum sier/og take siñ Kroß a sig/z fylge mier epter/Mat.16. Huor hañ tekur ecke siñ Kroß a sig og fy lger mier epter/ kan ei ad vera miñ Læri sueirn/ Luc. 14.

2. Nefnum vier þa Nugaun hier af/ ad Christur leggur ecke ad eins a oss Byrde na Kroßburdarens/helldr hialpar hañ oss einneñ til ad bera hana/og þañ Nytañ þo sem

sem hyngra er/Gud leggur Þunga a oss/ enn hann hialpar oss og einenn/ Psalm.68. Gud er trwr/sa ei umliþdur þad/ ydar sie freistad framar enn þier megned/ helldur giører hann þad/ad Freistingenn fæe þann einn enda/þier gieted vel stadest/1.Cor.10

Nu Epterfylger þridie Puncturinn/ um Christi Krossgaungu Predikun. Þeg ar Christur sem bar Krossenn a sijnum Ne rdum wt wr Stadnum/var nu komenn un der Fialled Golgatha/edur Hausaskielia Nædena/ og þegar hann heyrer Aumkunar hliood Oop og Ylþran nockra Gudhræd dra Kuenna/ sem grietu hann og aumkudu/ fylgiande honum wt til Kualastadarens/ med morgu ødru Folke/ þa snyr hann sier vid til þeirra/og giører eina minnelega pre dikun/ huoria kalla ma ecke omaklega ha ns Burtferdar og vidskilnadar Predikun e þþur hun þria smaparta inne ad hallda

Fyrst er þetta ein Idrunar predikun/ j huørre hann bydur þessum Kuinnum ad þær skule ecke harma sinn Dauda/ helldur sialfra þeirra Oluckn/og þeirra Sona/ sem skie skylldo sijdar meir Syndanna veg

na/ Þier Dætur af Jerusalem (seiger hañ) Grted ecke yfer mier/ helldur grted yfer ydur sialfum og Sonum ydar. Þesse saine Jdranar Grtur er og Almeñelega befaladur ollum þeim sem af sier vilia bidia forþient Syndastraff/ so seiger nu Drottiñ/ snued ydur til miñ af ollu ydar Hiarta/ Med Fostum/ med Græ te/ med Kueine/ rifed ydar Hiortu/ enn ecke ydar Klæde/ og snued ydur til Drott ins ydars Guds/ þui hañ er Godgiarn/ Myskunsamur/ þoleinmoodur og harla ma dugur/ Johel. 2. 2. Er þetta eiñ Spa doms predikun/ þuiad Christur fyrer spa er Kuiñunum/ og þad ei þeim alleina/ helldur ollu Gydingalande/ og Pierd/ þui lijkre Olucku og Hormungar degum/ suo ad sialfer Jñbyggiararner/ mũu seigia mz sargrætlegre Jþrau. Sælar eru Obyr tur/ z þeir Kuider sem ecke hafa fædt/ O þier Fioll hrynied yfer oss/ og þier Hælsar hylied oss. Eñ þesse Fyrersogn og Spadomur/ er ad nockru leite alla rei du uppfylltur og framkomiñ/ og ad nock

ta leite vppfylleſt hañ eñ nu/og þa eñ ad
nockru leite mun hañ vppfyllaſt/og fram
koma a ſijnum Tijma. Nu er vppfyllt
ur af Pilato/þeim Romverſka Landsdoo
mara/huor ed ecke longum tijma epter þet
ta liet deida nockra Gydinga/med Grimd
ar Noggum og Slogum/ med þui þeir
villdu ecke openbera honum Fiarſioodu
Muſtereſins/og þetta ſkiede j þeim ſama
ſtad/þar ſ Gydingar hroopudu mote Chri
ſto/Kroſſfeſtu hañ/ſo ſem Sagnameyſtar
eñ Joſephus hefur þar vm ſkrifad.
Þeſſa Fyrerſogn Chriſti hefur eiñeñ vpp
fyllt Landsdoomareñ Florus/ſem kom
epter Pilatum/ſem liet til ſamans kalla
Nofdingia Gydinga vppa þeñañ ſama
Maaflet Gabbatha/ ſkipade þar ad ſla
þa med Suipum/& ſijdan Kroſſfeſta þa/
3. Kom þetta fram/og vppfylltiſt þeſſe
Spaadoomur af Veſpaſiano/ og hans ſy
ne Tito/ ſem hrædelega eyddu og ad Ve
lle logdu Jeruſalem Stad/ og allt Gyd
ingaland/ſuo þar tyndu þa morg þuſund
Gydinga ſijnu Lijfe/j hryggelegañ maata.
Og eñ nu j Dag þa vppfylleſt þeſſe
Spaadam

Spądomureñ christi/ þar ad Gydingar placka aptur og fram̃/og plæmast sem vt læger vm öll Lend/ og er su Þiood aum ust allra Þiooda/huerre ad bølua og for mæla aller/ huar vm spąd var i Psalmi Davids 59. Og i fimtu Book Moysis 28. Drottiñ mun i burtdrijfa þa a medal Folksins/ i fra einum enda Veralldarenn ar/til añars/og þar muntu þiona añarle gum Gudum/sem huorke þu nie þijner Fe dur hafa þeckt/Stockum og Steinum. Og þesse Spądomur Lausnarans/ mun ad sijdustu framkoma/ og alldrigis vppsy llast a þeim sijdasta Deige/þegar Gyding ar med ødrum fordæmdum Mønum/munu þylia siñ Sorgargrꝍat/med þessum sømu Ordum og Lausnareñ brukar hier/ seigia nde/O þier Fiøll/falled yfer oss/ og hyl ied oss fyrer Auglite þess sem a Stooln um situr/ og fyrer Reide Lambsins/ þui hiñ mykle Dagur hans Reide er komeñ/ huør fær stadest?

3. Þa er þesse Predikun christi/ein Lær doms predikun/ fuiad Drottiñ aukter hana/med þessare Mælsgrein/ Fyrst þe

it giøra þetta vid þid Blómgada Tre
ed/ hvad mun þa ſkie vid þid þornada.
J hvorium Ordum ſame Lærdomur er jn
neþolgeñ/ ſem añarſtadar j Ritningiñe/
Eþ ad Riettlætur hlytur ad þola a Jørd
úñe/ hvad myklu meir Ogudrækiñ og ſyn
dugur/ Prov. II. Eg kalla Suerded yþer
þa alla ſem bwa a Jørdu/ ſeiger Drottiñ
Zebaoth/ Jeremi. 25. Sia þu/ þeir ſem
þad hoþdu ecke verdſkulldad/ ad drecka
þañ Kaleikeñ/ þeir hlióta ad drecka hañ/
og þu ſkylldet Hegningarlaus vera? Jer.
49. Þu ſkállt ecke ohegndur vera/ hell
hlyt þu eiñeñ ad drecka hñ. Tijme er þ do
mureñ tilfake a Guds Hwſe/ eñ eþ þyrſt a
oſſ/ hvør mun þa ender verda/ þeirra ſem
Guds Evangelio ecke truaſ: I. Pet. 4.
Og eþ hiner Riettlætu þrelſaſt valla/
Hvar mun þa hiñ Omillde og Synduge
birtaſt? Latum þetta þiena oſs/ til Upp
vaktunar og Huggunar/ hvorium ſuo med
oſs/ Fyrſt þetta heþur ſkied vid þad bloo
mgada Trie/ Hvad muñ þa ſkie vid þig
þu ſem ert þad þornada/ Haþe Chriſtur
ſo hrygge lega utleikiñ vered þyrer añara

Synder/so ad hañ var Krosfestur/ huad mun þa skie vid þig/þu sem ecke hefur añ arlegar/ helldur eigenlegar Synder til ad bera: Ad señu ertu verdugur/ ad Gud kastade þier j Helvijte ofan/ so sem edru þornudu Trie/ so ad þu forterdur yrder af Helvijskum Ellde/ Eñ so þu meiger komast fyrer þad/ þa blijt þiñe Idran/og iatta og vidurkieñ þijnar Synder fyrer Gude/ svo ad hañ uppræte þig ecke med Dre siñar Reide/ sem añad uppþornad Avaxtarlaust Trie/ og kaste þier sijdañ j Helvijskañ Elld.

2. Nuggun hefum vier hier af/ef vier ælijtum Herrañ Jesum Christum/ huor ad er þad græna Lyffins Trie/Apoc.22. Sem liet j giegnum grafa sig vorra veg na/þegar hñ var særdur. J þessum Sa rum og Undum skulum vier fela ofs/ med sañre Tru/so sem Dufurnar pluga ad giora/ Cant.2. So er og þar eingeñ Effe a/ad vier sieum ohulter fyrer Stor mvedre Guds Grimdar Reide/ fyrer vel þo ad Himen og Jord forgange/og Fioll og

og Nælsar færest vor stad og falle nidur Esa. 54.

NB epterfylger sa fiorde Puncturiñ/ um sialfa Krossfestingena/ og huern eñ þeir Ogudlegu Gydingar hafe neglt christum a Krossenn. Þad sem Lausnarenn christur sagde til Nicodemum/ Ad so sem Moyses uppfeste Noggormiñ j Eydemo rku/ so byrtiade eiñeñ Mañsins Syne upp ad festast/ Joh. 3. Þad hefū vier nu upp fyllt j þessum Parte Predikunareñar/ þat ad Mañsins Sonur vor Endurlausnare er uppfestur a Krossens Trie/ Og verdū vier hier j sijsta mata ad athuga 5. smā Puncta. Fyrst Stadeñ/ huar Christur var krossfestur. 2. Med huorium Hætte og Adferd hañ var a Krossenn neglour. 3. Huorier med honum voru krossfester. 4. Krossfestingar týmeñ. 5. Yfferskript hūs Daudasakar a Krossenum.

1. Þad vidvýkur Stadnum/ þa kallast hañ Golgatha/ þad er Hausaskelia stad ur/ þu ad (Bilg) lesth kallast a Hebreska Haukiel/ Þetta hefur vered Almeñeleg ur Aftokustaden Ifraelis Maña/ og hafa þar

þar Nrugum leiged þeirra Bein og Hauſ
ſkeliar/ſo ſem eñ nu a þeſſū Døgū plag
ar ad vera kringum Gælga/ þar ſem Liꝥ
læts ſtader eru. Eñ þetta heꝑur vered nock
ur Klungrottur Hooll/ eda Smæꝑiall
nockud hætt/nælægt Borgeñe Jeruſalem
a millum Veſturs og Nordurs/og þar heꝑ
ur Kroſſeñ vered ꝑeſtur j eiñ Klett eda Bi
argſkoru ad nedanverdu.

2. Huorn Hætt og adꝑerd Gydingar ha
ꝑe haꝑt til adKroſſꝑeſta Chriſtum/Þad ſkr
iꝑa Gudſpiallameñerner/med beru Orde/
ad hañ haꝑe Kroſſꝑeſtur vered j þeim ſtad
Golgatha/þuiad a þeim Døgum/ heꝑur
þad Alment vered/ad Illrædismeñ voru
kroſſꝑeſter/ og þui var kuñugt þetta Kual
rade/eda Kroſſꝑeſtingarhætter. Eñ til me
ire Skilnings/ þa ſkulu Menn vita/ ad
ꝑyrr meir var Kroſſ tried giort/ecke aꝑ tu
eimur edur þremur Triam/ſuo ſem þad
er nu Almeñelega mælad/helldur heꝑa S.
Trie vered j þñiū Kroſſe/Fyrſt var eitt aꝑ
langt Trie/ſem grafed var j Jørd/ad ne
dan verdu. Añad Trie kom var eꝑſt ueg

st a þetta stoora Trie/og þad var ad lein
gd sem Kuartel/þar a var skrifud Dauda
søkeñ/þeirra sem Krossfester voru/so sem
a adra Tøblu edur Spialld. Þridia Tr
ied var þar nidur fra/og gieck j giegnū
þad stora Trie/sem j Jordena var nidur
grafed um þuert/ og þar a voru Illgiør
da meñerner vtþander/ med þeirra Naud
legginum. Fiorda Tried var þar nidur fra
so sem Alen ad leingd/ og þad var reked
jñ j þad stora og Jardfasta Trie/ og þet
ta Triekorn var sbiugt/og þár a sætu þe
ir sem krossfester voru/ og høfdu þad vnd
er Lendunum/ sem añañ Sodul/ og þad
var kallad Horn/ þui þad var ecke olijkt
Horne/ med þui þad var sbiugt. Fimta
Tried var eiñe Alen eñ nu nidur betur/
edur nockud nedar/og þad gieck lyka þue
rt j giegnum þad stoora og Jardfasta tr
ie/so sem þad fyrra/sem Hendurnar voru
vtþandar a/ eñ þo var þad ecke jafnlan
gt þui/Ofan a þetta Trie voru negldar
Fætur þeirra sem Krossfester voru/ ecke
huor ofan a añañ/helldr huor vt fra ødruñ/
Og af þessare Vtmalan: Krosstriesins
er

ey audvellt ad skilia og rmda/ad Krosspest
ingen hafe vered pad suyvirdelegasta og
herpelegasta Straff/ Huiad herpelegt var
þ/ad þeir voru upp heingder med alnockt
um Lykama/pafter a Hondum og Fotum/
midt millu Himens og Jardar/ so ad all
er mætte sia og Speigla sig þar a þeim
ð krossþester voru. Eñ herfelegra var þ/ad
þm vard ecke sliott um ad deya/helldr kue l
dust þeir leinge a Krossenum/þt so ð Sa
gnabækurnar votta/þa var þ opt/ad þeir
lifdu marga Daga a Krossenũ/og toludu
margt/Eñ þad var þo allra herpelegast/
ad sialfur Gud hafde formællt þui Eir
affe Krossþestingareñar/og hafde bolvad
þeim sem þad skylldu lijda/ so sem þar ste
ndur skrifad/Boluadur sie sa sem a Trie
nu hanget/ Deut. 21. Gal. 3. Eñ þui
villde vor allra liufaste Lausnare lijda þe
tta allra herpelegasta Straff Krossfestin
gareñar/epter Spadome Davids/ Psal.
22. So sem añad Vatn em eg wthellt
ur/og oll mijn Bein eru j sundur skiliñ.
Þui villde hañ þetta lijda/j hvors Mun
ne eingen Flærd var fundeñ/ Esa. 53.

Hañ sem ad er Gud blessadur vm Alldei
1. Pet. 2. Hañ sem ad er fad blessada
Abrahams Sæde/ J huorium bl
essast skylldu allar Ættkuysler Jardarennar
Gen. 22. Þar fyrer villde hañ læta vpp
festa sig a Tried/og verda Bøluan fyrer
oss/sem vorum bøluader/ so hañ fresse
oss fra Løgmaalsins Bøluan og eilífre
Fyrerdæmingu/og blessade oss sem vorum
af Naatturuñe til bøluader/ so sem Post
uleñ Pall kieñer o:s/ Gal. 3. Þetta er sa
edla Avoxtur Christi Krossfestingar. Þe
ñañ skalltu christeñ Saala tileigna þier
med sañre Tru/og þa tydkar þu riettelega
Kross Drottins/og hier vm talar hiñ He
Augustinus/næsta merkelega/ seigiandi
Christi Kross er vort Sigurmerke a moo
te vorum Motstandara Dioflenum/ og
vnder þessu Merke munum vier Sigren
um hallda. Þar fyrer a ecke ad hroosa
sier miña j Krosse vors Drottins Jesu
Christi/j huorium ad er Heilsañ/ Lífsed
og Vpprisañ/ þad ber ad merkiast hier j
þessum Puncte/sem hiloodar vm Kross
festingar haatt Drottins/ ad Christur var
þañ

han veg a Krossen negldur / ad han snere
sine Asionu fra Borgene Jerusalem til
Vesturs / huiad Gydingar hielldu hann
ecke þess verdugan / ad han snere sine Asio-
nu ad Borgene / Huar med var so sem fyr
erimyndad / ad Christur munde læta a bak
sier aptur / Gydingaland og Borger / enn
snwa sier med Predikun sijns N. Evan
nelij til heidena Pioda j þessare Vestur
Alfu / huar einenn fyrer Guds Ræd /
en nu j Dag er samt christeleg Kyrkia / j
huorre kienest og predikast / hrein og klaar
Lærdomur um Krossen Christi. Ydur Gy
dingum hæfde fyrst ad bodad yrde Guds
Ord / en fyrst þier reked þad fra ydur / og
hallded ydur overduga eilijfs lijfs / sia ed /
þa snwum vier oss til heidena Pioda
Act. 13.

3. Hafa þeir sem krossfester voru med
Christo / vered tueir Spillvirkiar / annar
þessara hieck til hægre en anar til vinstre
Handar / En Jesus hieck j mided / epter
Spadome Esaia. 53. Huar med Lausn
aren giefur en nu ad skilia / ad hann sie
Medalgangaren mille Guds. og Manna

sem saurgader eru aþ Syndum og Slap um/ eins og þesser Spillvirkiar voru.
4. Tijmen a hvorium Christur var krossfestur/ hefur vered nær Hadeige/ ep reikad er fra þui ad Eydingar koosu til ad fylgia sier ad um Christi Krossfesting/ ars var þad stiotta Stund edur um Middeige. So var nu Sool Riettlætisins Christur upphafen a Krossen/ um þessa Middeigis stund/ og holde fyrer oss þann þunga Hita Guds Grimdar Reide/ Og ættum vier a þetta hans Millde verk ad minast/ svo opt sem vier siaum Sool og Hadeige/ edur aðrar/ þa vier þiunu til Soolareñar Hita/ edur þegar Sool og Sinkdomur plaga oss med Þyrhita/ edur Freistingar Brune sem þa kan til ad falla.
5. Um Yfirskript Krossins Christi/ verdum vier eñ nu þrent ad athuga.
1. Sialfa Yfirskriptena. 2. Yfirskriptareñar Ord/ og Ordaña Meining.
3. Þrætu sem iofst um þessa Yfirskript.
1. Yfirskripten hefur vered i þremur Tungumalum/ Hebresku/ Grisku/ og Latinu.

kinu/ svo hliodande/ Jesus af Nazareth Konungur Gydinga/ Og þesse Yperskript j þremur Tungumælum/ er skrifad hafe vered heil og oskoddud a Krossenum Christi/ þriu Hundrud tuttugu og sex Arum epter hans Hingadburd/ Þegar Helena Moder Constantini Keysara þess mykla fañ Krossen a Hausudskielia Fiallenu/ept er gaumgiæfelega Rannsakan/ huar epter fyrerboded var/ ad nockur skyllde framar Straffast med þeim Dauda / Og hefur Pilatus læted Titelen/ edur Yperskripte na vera j þremur Tungumalum þess veg na/ ad sem vijdast skyllde utberast Christi Lijflat/med þui ad þesse Tungumal vo ru a þeim Dogum almenelegust medal allra Pioda. Þar med voru þesse þriu Tungumæl/ so sem j stadeñ allra Tungna yfer Krossenum Christi skrifud/ med þui Þreñingen j Tolune/ merker Fullkomleg leika.

2. Nu skulum vier yfervega sialf Ord eñ j sinne Meiningu/ j stuttu Male/ Ord eñ eru fiogur/ Þad fyrsta er Nafned Jesus/ Þad þijder Frelsara og Endurlausnara

þuiad Christur er vor Endurlausnare/ j
hüiũ ad er øll vor Heilsa og Velꝼerd/ þt
hañ mun frelsa sitt Foolk aꝼ þess Synd
um/ Matth. 1. Þar er ecke j nockrum ød
rum Heilsugiøf/ og þar er ei añad Naꝼn
Mønunum giefed/ j huøriu oss byriar sæ
luholpnum ad verda/ Act. 12. Aꝼ þessum
bera aller Spæmeñ Vitne/ ad ꝼyrer hũs
Naꝼn ꝼæe aller Syndaña Fyrergieꝼning
þeir sem þar a trwa/ Act. 10.

Añad Orded er (Nadverskur) edur Naza
renus sem dreiged er aꝼ Christi Fodurlan
de/ edur Borgeñe ſ hñ var vppꝼæddur/ og
þessa Meining heꝼur Pilatus eñ epter and
legre Meiningu/ sem Gud hafde hier med
þa er þetta dreiged aꝼ þui Hebreska Or
de Nezer/ þad þÿdest Kuistur/ huøriu Na
fne Christur kallast hia Esaiam. 11. Cap.
Item hia Jeremiam 23. og 33. Item/
hia Zachariam 3. og 6. So sem þar vm
ma lesa hia ædur søgdum Spæmøñum.

Þridia Orded er/ Kongur/ Þad er sa
Kongur sem Rijkia skyllde/ epter þad hñ
var a Krosstried læteñ/ epter Spædomen
um/ Psalm. 68. Huørn ad þeir hallda ad

Gyding

Gydingar hafe teked vr Bibliune.

Fiorda Orded (Gydinga) Huar med til teiknast Vndersaatar þessa Kongs / en þui lijker eru ecke alleinasta þeir / sem eru augliosega Gydingar / helldur einnen þeir sem eru Gydingar heimuglega / huørt Nafn þeim er sameigenlegt med David j Psalm. 116. seigiande / Eg trwde og þar fyrer talade eg / þuiad (Iudæus) Gydingur j Hebreskri Tungumaale / þyder so myked sem Saanleikans Medkiennare.

3. Og sijdaste Puncturinn er nu epter / vm þa Þrætu / sem iokst af Yferskriptenne a millum Gydinga og Pilatum / Gydingar vilia laata vmbreita Yferskripteñe / og oska þess med mykellre Akiefd / med þui þeim þotte su Yferskript / ecke horfa sinne Vidd til Heidurs / helldur til Hædungar en Pilatus vill mz ongum mote vmbreita þessare skript / og med þessum hætte er eitt enn fullkomnad og stadfest / sem skrifad stendur hia Esaiam 14. Þuiad Drottinn hefur Grundvallad Syon / og j henne skulu Faatæker vona hans Lijds. Iesu þeim Nadverska / vorum Konge / sie Lof og

Hreidur um Allder Allda/ AMEN.

Siötta Predikun aff Pijnu
ße Christi.

HISTORiann

EN þar stood vid Krossinn hia Jesu/ Mooder hans/ og Moodur syster hans/ Maria Hustrw Cleophe/ z Maria Magdalena. Þa ed Jesus leit nu sijna Moodur og þann Lærisvein standa þar hia/ huorn hann elskade/ seiger hann til sinar Moodur/ Kona/ Sia þu/ þar er þinn Sonur. Þar epter seiger hann til Lærisveinsins/ Sia þu þad er þijn Mooder/ Og j þra þeirre somu stundu tok sa Lærisveinn hana til sijn.

Enn þeir sem þar framm hia geingu/ lastudu hann og skooku Hofud sijn z sogdu/ Suei/ huorsu mgiætlega niddurbryt ur þu Musterid/ og vppbygger þad a þremur Dögum? Hialpadu nu sialfs um

um þier/ Ertu Guds Sonur/ þa stijg þu ozan af Krossenum. Lijka eiñenn spottudu hañ Kieñemañahøfdingiar ner sijn a mille/ med þeim Skriptlærdu og Olldungunum/ samt Folkenu/ og sogdu/ odrum Mønum hefur hañ hi alpad/ eñ sialfum sier getur hañ ecke hialpad/ Sie hañ Christur Israels Konungur/ sa hiñ Vtvalde Guds/ Þa hialpe hañ sialfum sier/ og stijge nu ozan af Krossenum/ so ad vier siaium þad og trwum honum/ hañ hefur treyst Gude/ sa frelse hañ nu ef honum þad lijkar/ þuiad hañ hefur suo sagt/ Eg em Guds Sonur. Lijka so hæddu hañ og eiñeñ Spillvirkiarner þeir ed med hm voru Krosfester. Eiñen hæddu hañ Strijdsmeñerner/ geingu ad hon um og baru hanum Edik/ og sogdu/ Ertu Konungur Gydinga/ þa hialpa þu sialfum þier.

Eñ añar af þeim Spillvirkium sem heingder voru/ lastade hañ og sagde/

Eg

Ef þu ert Christur/ þa frelsa þig z so eitteñ ockur. Þa suarade hiñ annar/ straffade hañ/ og sagde/ Og þu hræd est ecke Gud/ þu sem þo ert j samre Fordæmingu? Ad soñu stier ockur þet ta riettelega/ þui vid medtokum huad ockar Giørningar eru verder/ eñ þesse hefur eckert vondslegt adhafst. Og hñ sagde til Jesu/ Herra/ Minstu myn þa þu kiemur j Rÿke þitt. Og Jesus sagde til hans/ Sañlega seige eg þier/ ad j Dag skalltu vera mz mier j Para dijs.

Og vm hina siettu Stundu vrdit Myrkur yfer allt Landed/ til hiñar nij undu Stundar/ og Soolin mißte sijna Byrtu/ Og nær nijundu Stundu/ kall ade Jesus med hæarre Raust/ og sagde/ Eli/ Eli/ Lama Asabtani/ Þad þyd est so/ Gud miñ/ Gud miñ/ Huar fyr er hefur þu yfergiefed mig? Eñ nock rer af þeim er þar stoodu/ þa þeir heyr du þad/ sogdu þeir/ hañ kallar a Eli am.

Epter þad ad Jesus visse ad aller Hluter voru fullkomnader / vppa þad ad Ritningenn vppfyllteſt / ſagde hann / Mig þyſter. Þa ſtood þar eitt Kier fullt med Edik / Og ſafnſnart hlioop eirn af þeim þangad / took einn Niard arvott / og fyllte hann vpp med Edik og Yſop / og liet hann ofan a eirn Reyrlegg og bar honum ad Munne / z gaf honum ad drecka / og ſagde med hinum ødrum / Nu vel / Latum ſiaa huort Elias kiem̄ ur ad taka hann ofan. Þa Jesus hafde nu þad Edikid til ſijn tekid / ſagde hann / Þad er fullkomnad. Og hann kallade enn eitt ſinn med hærre Rauſt / og ſagde / Fader j þijnar Hendur / fel eg minn Anda. Og þa ed hann hafde þad ſagt / hneygde hann Hofudid / og gaf vpp Andena.

Og ſiaa þu / ad Tialldid j Muſtere nu rifnade ſundur j tuo Parta / fra of anverdu / allt nidur j gegnum. Og Jørdenn ſkalf / Biørgenn klofnudu / og Gra

pter.

fer(Framlidena)lukust vpp/ og margs er Lijkamer Heilagra þeirra er suafu/ Risu vpp/ og geingu wr Grøfunum epter hans Vppriisu/og komu j þa hei løgu Borg/ og byrtust þar mørgum.

Enn sa Høfudsmadurinn s þar stood hia jafngiegnt hønum/ og þeir ed hia hønum voru og vardveittu Jesum/ þa þeir sau þad hann liest med slijku Kalle og sau Jardskialftann/ og huad þar skiede/ vrdu þeir miøg Ottaslegner/ og prijsudu Gud og søgdu/ Sannlega hefr ur þesse Rietttvijs Madur vered/ z Gu ds sonur. Og allt þad Folk er þar var hia/ z horfde a þetta/ sem þad sa huad þar skiede/ Barde þad sier a Briooft/ z snere heim aptur.

Enn aller hans Kunningar stodu lan gt burt fra/ og margar Konur þar hønum høfdu epterfylgt wr Galilea/ og sau allt þetta/ a medal huerra ad var Maria Magdalena/ Maria hins minna Jacobs/ og Joses Moder/ z Sa

lomé

some/ Moder Peirra Zebedei Sona/ huoriar ad honum hofdu epterfylgt z þionad/ þa ed han var j Galilea/ og margar adrar/ þar ed med honum vo ru vppgeingnar til Jerusalem.

En Gydingar/ af þui ad þad var Af fangadagurin/ so ad Lijkamarner være ecke a Krossenum vm Puottdagen/ þui ad sa same Puottdagur var mykell/ bad u þeir Pilatum/ ad þeirra Bein yrde j sundurbrotin og ofan teken. Þa ko mu Strijdsmennerner/ og brutu j sund ur Bein þess hins fyrsta/ z so hins ad ars/ sem med honum voru Krossfester. En sem þeir komu til Jesu/ þa þeir sau ad han var þegar latenn/ brutu þe ir ecke hans Bein/ helldur einn af Strijd smonnunum opnade hans Sijdu med Spiote/ og jafnsnart ran þar vt Blo od og Vatn. Og sa þetta hefur sied/ han ber þar Vitne vm/ og hans Vitni isburdur er sannur/ z sa hin same veit þad hn seiger satt / vppa þad þier truo

ed einest. Þuiad þetta er skied/suo ad Ritningen vppfyllest. Þier skulud ecke neitt hans Bein sundur briota/ Og en aptur seiger øñur Ritning/ Þeir munu sia þañ j huørn þeir hafa stunged.

Vtleggingeñ.

HEyre þier Himnar/ og þu Jørd/ hlusta þu til med Eyrunum/ þt Drottiñ hañ talar/seiger/Esaias Spamadur/1. Cap. Leiþest mier og eiñeñ/E.S. med þessum sønu Ordum/ ad ørua og vppvekia ydur/ til riettrar Gaumgiæþne/og ad þier merked vel þessa Predikun/j hûre sialþr Drottiñ talar þau sijdustu sijn Ord a Krossenum. Eñ þesse Ord Lausnarans eru siø/ huør Tala ad er heiløg halldeñ/ og j heilagre Ritning miøg tijdkud/so sem eru siø Lios/a þeirre Gullegu Kiertastiku/ Ex. 25. Siø Stolpar j Spekeñar hwse/ Prov.9. Siø Augu a þeim Steine/siñ Drottiñ lagde þyrer Josua/Zach.3. Siø

heilag

heilags Anda Giafer/Esa. 11. Sio Bø-
ner Drottenlegrar Fader vor. Sio Jdra
nar Psalmar Davids/ So heyred nu þau
Ord sem Drottin̄ heḟur talad/ huar vm
skal hlioodá ḟyrste Parti þessarar Prediku-
nar.
2. Vm þá Madu og Morgierder/ sem̄
han̄ leid a Krossenum.
3. Vm þau Teikn og Vndur sem skie-
du epter hans Andlaat.
Orden̄ Christi vilium vier nu yḟerḟara
i þan̄ mäta/ ad vier 1. ḟraamsetium þeir-
ra riettan̄ skilning. 2. Þeirra Gagn og
Nytseme/ Og er ḟyrsta Orded so hliodan-
de/ Fader ḟyrergief þeim/ þuiad þeir vi-
ta ei huad þeir giøra.
Drottin̄ vor Jesus/ ḟyrer oss pijndur/
Krossḟestur og dæen̄/ wigieḟe nu yper oss
Anda Visku og Skilnings/ so hier vm
kyn̄e riettelega talad/ og epterteked ad ver-
da/ honum til Dyrdar/ en̄ oss til Sa-
luhialpar.
SO vier ḟærum þetta Ord þui giør
skiled/ þa skulum vier þrent athuga.

1. Fyrer huørium Drottinn bidie/ enn
þad er audskiled af Textanum/ad hann bi
die fyrer sijnum Ovinum/ sem Krossfe
stu hann/Huar af merkia ma/ad þo ad Chr
istur hafe beded alleinasta fyrer þeim vel
vøldu/sem lesa ma/Joh. 15. Þa hafe hn
þo einenn fyrer ødrum beded hier/ Jaa fy
rer øllu Mannlegu Kyne/bad hann a Kross
sins Alltare/so sem sa ypparste Kiennemad
ur/sa sem vottar Pistellenn til Hebreos 5.
Þar ed seigest hn hafe offrad sijnum Fø
rum med afslugu Kalle Gude/ og hann sie
Bænheyrdur/ fyrer þad hann vegsamade
Gud/ Og hier med er einenn uppfylltur
Spaadoomur Esaiæ 53. Ad hann munde
bidia fyrer Yfertrodslumønnum.
2. Sem vier høfum hier ad athuga/
eru þau Ordenn sem Christur seiger/ Ad
þeir vite ei huad þeir giøre/ Huør Ord
eiga ad skiliast j þann maata/ad Gydingar
hafe ecke nogu vandlega athugad/ huør
su hrædeleg herfeleg og stoor su Synd var
ad þeir pijndu og krossfestu Christu/og
þad Straff sem þar af epter munde ko
ma/ enn ecke a þetta suo ad skiliast/ sem
þeir

þeir hafe einfalldlega ecke vitad huad þe
ir giordu/ J þuilijkan mata eru og skili
ande Ord S. Pals 1. Cor. 2. seigiande
þui ef þeir hefdu þeckt Guds Speke/
þa hefdu þeir ei Krossfest Drottin̄ Dyr
darennar. Eg veit goder Brædur/ þier haf
ed giort þad af Ovisku/ so s̄ og ydar Hof
dingiar/ seiger Postulin̄ Petur Act. 3.
3. Er hier athugande huort Afl og ver
kan þesse Fyrerboon og Christi Medalgan
ga hafe haft/ huad ad vottadest bæde þar
samstundis þar ad Hundrads Hofdingin̄
ommsnerest/ og adrer þeir sem hia Krossen
um stoodu/ einn̄en lijka sijdar meir a Hui
tasun̄u deige/ þar marger uppvøktust af Pre
dikun hins heilaga Petri/ so þeir giordu
Jdran og þecktu þessa sijna stooru Synd.
Pad Gagn og Nytseme sem vier eigum hi
er af ad draga/ er 1. Ein Huggun/ þui
ad suo sem Christur bad fyrer Syndurun
um a Krossens Alltare/ so bidur han̄ ein̄
en̄ sem ein̄ Medalgangare f. oss en̄ i dag
til Guds Fodurs hægre Handar/ Rom. 8.
2. A þetta ad þiena oss til Uppvakn
ingar/ so ad vier høfum Epterdæme Chri

sti/ og hins heilaga Stephani/Act.7.
Bidium eiñeñ þyrer vorum Ovinum/ z
giørum þeim til gooda epter megne/ suo
sem Christur heþur beþalad. Elske þier
Ovine ydar/blessed þa ydur bølva/giøred
þeim gott sem ydur hata/og bidied þyrer
þeim sem ydur lasta og Oþsokn veita/ so
ad þier sieud Syner Fodurs ydar/ þess
sem er a Himnum/Matth.5.
Aňad Orded christi a Krossenum/ hli
oodar so. Kona/ Sia þu/ þad er þinn
Sonur/Sia þu/ þad er þijn Mooder/
Þetta Orded christi heþur tuo Parta sin
ne ad hallda. 1. A Hendur þelur han
siñe Moodur Johañem so sem Son/þar
epter a Hendur selur hañ Mariu sijna
Moodur Johañe/so sem hans Moodur
sem hañ segde/Þu misser nu Son þinn
þar fyrer þæ eg þier aptur j Sonar stad
miñ elskulega Vin/vid huørn þu skallt
hugga þig/ medan eg em j burtu? Og
j Pijningarhistoriuñe stendur skriþad/ ad
Johañes haþe þra þeirre stundu teked Ma
riam til sijn/og heþur þar med lated sier
vera

vera iñelega umhugad/ad hñ framkuæmde
þad sem Drottiñ hafde hønum tiltrwad
og biþalad.
So høfum vier hier af ad læra. 1. Ad
vier heidrum Fodur og Moodur/ huort
ad er hid fyrsta Bodord þeirrar annarar
Toflunar/sem Fyrerheit hefur/ Eph. 6.
2. Christur er Fader Fodurlausra og
Doomare Eckna/ Psalm. 68. Og þar
fyrer befalar hañ alvarlega/ad Meñ hug
leide vandlega ad þeim/ Exo. 22.
3. Christur skilur ecke epter sijna La
resueina/christelega Kyrkiu/og heñar Jñ
byggiara Fodurlausa/Joh. 14.
Þridia Orded Christi er þetta/Sann
lega/sañlega seige eg þier/J Dag skal
ltu vera med mier j Paradijs.
J þessu Orde høfum vier christi mæd
legt Andsuar/til þess sem Ræningeñ bad/
hañ er hieck a hægre Sijdu hønum/ seig
iande/ Herra minstu mijn/þegar þu kie
mur j Rijke þitt. Þriu Ordakorn eru
ga hier vandlega ad athugast. 1. Þad
Ordkorn Amen/ sem þijdest sañarlega/
 þetta

2. Þetta Orded j Dag. Huad Christus wtleggur seigiande. Giæt þu ad/ huor blijfer hier er a ferdum. Ræningians Sal verdur flutt af Krossenum j Himmenn/ wr Fyrerdæmingunne j Paradijs
3. Ordkorned Paradijs. So kallast sa ei lijfe Bwstadur wtvaldra epter þetta Lijf/ huors Figura og Fyrermyndan var Ford um su Jardneska Paradijs/ Gen 2. Enn þessi Himneske Bwstadur/verdur so nefndur/vegna þeirrar Sælu/Glede og Fagnadar/sem þar er/ og verdur vm alla Eilijfd. Þau Himnesku Verdlaun eru suo mykel/ad þau verda ecke mællt/so mørg ad þau verda ecke talen/ suo yfferflioтanleg/ ad þau verda alldrei eydd nie wtgiørd/so dijrmæt ad þau verda ecke metenn.
4. Þetta Ordkorned/ MED MJer/ Huort ad skiliast a/ ecke alleinasta þar vm/ ad Sal Ræningians munde verda med christo/ helldur einnenn a þad ad skiliast/ad hans Sæla munde verda fullkomenn/algiørd/og eilijf j christo. Gagn E Nytseme sem vier hofum hier af/ innebindur hinn heilage Augustinus j tveimur Mala

Malsgreinum. 1. Seiger hañ/ þar er eingeñ þridie Stadur til/ suo ad sa kenn ecke añarstadar ad vera/ eñ med Dioflenū sa sem ecke er med christo. 2. Mals grein hins heilaga Augustini er þesse/ Eingeñ Jordan er Oþsein/ sie hun hrein/ huad vier siaum a Epterdœme Ræning lans/ huort Meñ eiga ecke ad vanbru ka til Bygglenyis/helldur eigum vier þad ad setia a mote allre Orvæntingu.

Fiorda Orded christi a Krossenum/ er þetta/ Gud miñ/ Gud miñ/ þui heþur þu yfergiefed mig? Þessum Ordum heþ ur christur talad j Hebresku Tungumæle vt 22. Psalme Davids/ huorn Davids Psalm ad nockrer aþ þeim heilogu/ hellda ad christur haþe sunged til Enda a Kross enum/og er þetta einþolld vtlegging Ord sins christi /sem epterþylger. Christur var þa þyrer Guds Dome staddur/ j þeim hæ dsta Freistingū/og haþde hū þa ecke ad gi era vid eiñ blijdañ Fodur/helldur vid eiñ Strangañ og reidañ Doomara/ og med þui/ad huilijkur Strangur Domare var christo þyrer Sioonum/ þa haþde hañ ad

 þer

ad beriast vid þa Freistne / ad hañ munde
af Gude yfergiefeñ. Og með þui ad hñ
fañ til þuilijkrar Nrygdar / sem sa / er yfer
giefeñ er af Gude / þa hafde hañ og þui
lijk Ord / so sem sa er yfergiefeñ er af Gu
de. Nier af hofum vier efterfylgian
de Nytseme og Lærdom. 1. Eigum vi
er Gud ad dyrka / j Samkundu Israels /
Psalm. 68. Og þo þad skarte vel / ad þad
sie giort j ollum Tungumalum / þa þo ei
sijst j þeim sem Heilog Ritning er fyrst
skrifad. 2. Christner Meñ eiga ad y
ka audgeingna og alkuña Davids Psal
ma / og hafa opt mz Hond / so sem Chris
tur hefur giefed oss hier Dæme til / ein
kum þa Freistingiñ mædyr. Uppfyllest
j Anda / og tale huor vid añañ / af Psalm
um / Lofsongvum og andlegum Kuædum
Synged og spiled Drottne j ydrum Hiert
tum / og seiged Þacker alla Tijma Gude /
fyrer alla Hlute j Nafne Drottins vors
Jesu Christi / Eph. 5. Hryggiest nockur
medal ydar / sa bidie Gud / sie med goodu
Giede / og synge Psalma / Jacob. 5.
3. Kuñe þad so til ad bera / ad vier hl
otum

þfum einen ad beriast vid þessa Freisting/ sem værum vier yfergiefner af Gude/ med Job/David/Jona/Ezechia og ødrū heilogum/Þa hyggium oss vid þessa christi Harmaklogun/ sem hañ hafde vorta veg na þorþienāde oss Frelsū fra Heluijte/ og fra þui ad vier yrdum ecke eilijflega þor latner af Gude. Huxum einen þar vm/ ad oss byriar samliijkum ad verda Jmynd Guds sonar/og hofum þa stadfasta Von ad vier munum frelsast wr þeim myklu Freistingum/ so sem þad gieck med Christo/Heb. 5.

Fimta Ord Christi/MJG ÞYRſter/ Þetta Ordet Frelsarās christi/ma skiliast a tuenañ hatt. 1. Epter Bockstafnum/ vm Natturlegañ Þorsta/ af Kraftleyse/ af þeim myklu Ruolum og Pijslum/sem Herrañ Jesus hafde afstaded/og þar hn ligur ad Spadomurin/Psalm. 69. Þeir gafu mier Gall ad eta/ og Edik ad drecka j mijnum mesta Þorsta.

2. Mā þetta skiliast epter Andlegre Þijdingu vm andlegañ Þorsta/ med huorn Drottiñ þyrste miøg epter Mañkynsins

Heilsu og Velferd/ suo sem Ambrosius þad utleggur seigiande/ Framar þan̄ han̄ (Madur) til þin̄a Skara en̄ sin̄a/ Meir kiende han̄ til vors Veykleika en̄ sijns Dauda/ Þuiad han̄ Hroopade a Krossenum/ ad han̄ þyrste fyrer vora Velferd. Þesse hans Þorste er Boot og Fullnægia fyrer vorn Þoorst j Mat og Dryck/ og a þarmed ad leysa oss fra þessare sinvirdlegu Synd/ Esa. 5. Þar næst skal oss Þorstenn Christi þiena til Huggunar/ j Oþurhita Freistingan̄a/ og skulū vier þa min̄ast þra Orda sem Drottin̄ seiger hia/ Esa. 55. Aller þier sem þyrster erud/ komed hingad til Vatnsins/ og þier sem ongua Peninga hafed/ komed hingad/ kauped og eted/ komed hingad og kauped an Peninga og þyrer ecke neitt/ bæde Vijn og Miolk. Komed og eted mitt Braud/ og drecked Vijned þad sem eg ydur byrla/ Prov. 9. Af huørium Ritningareñar Greinū vier hofum kroptuga Huggun. Ad sijdustu skal oss þetta Orded Christi/ vera til uppvakningar/ suo ad vier lætum oss þyrsta epter Riettlætenu/ Matth. 5 Sæler eru þeir

sem

sem hungra og þyrsta epter Riettlætenu/ þui þeir munu sadder verda/ og vier skal um oss eiñeñ þyrsta epter þeirre Sælu ad sia Gud. Myna Saal hana þyrster ept er Gude/ epter þeim lifanda Gude/ hua nær mun eg þangad komast/ þad eg sime Guds Andlit/seiger David Psal. 42.

Siøtta Orded Christi/ Þad er full komnad. Hier mætte nockur spyria/huerneñ þetta sie samhlioda Sañleikanum ad nu være allt fullkomnad/þar Christur atte eñ nu epter ad deigia/ og sa sijdasta Ovinur Dauden var enn nu epter/huorn hm̄ bar ad yfervinña/ med Daudanum og siñe Upprisu? Eñ hier til suarast so/ ad þesse Ord eiga ad skiliast vm hans beyskru Pijnu/sem þa hafde ender/þuiad þo ad Christur ætte eñ nu þyrer Nondum ad de yia/þa aktade hañ ad onguu Daudañ/þui hañ hafde nu afstaded þær Freistingar/ vm þad ad Fadereñ munde hafa yfergief ed hañ/ huar vm hañ barmade sier adur fy rre smrgrætelega/og med þui ad Fadereñ synde hm̄ nu ad nyu sitt fødurlegt Andlit ad sundurtuistrudu þui dim̄a Skye hans

Grimdar Reide/ þa offrade Christur sig sijnum sæta Fødur/ med Glede og Fagnude/ so sem Pistillen̄ til Nebreos 9. z 10. vtleggur þetta Orded Christi merkelega. Nier aþ høþum vier þan̄ Lærdom/ og Nu ggun ad taka/ ad vor Herra Jesus/ haþe allt þad algiørlega vppþyllt og þullkom nad/ sem oss mætte þiena og bata til vor rar eilijfrar Velþerdar og Saluhialpar.

Siounda Orded/ Fader j þijnar Hendur þel eg mi̅n Anda. Þesse Ord heþ ur Lausnaren̄ teked vr Davids Psalme. 31. Og heþur med hærre Roddu talad þessum Ordum/ a sin̄e Andlaats stundu. Eñ þrent er hier athugande. 1. Huør ium Drottin̄ þelur sijna Sal/ Nan̄ þelur hana sijnum Fodur j Hendur/ eñ fyrer Gu ds Hond/ þa merkest Bwstadur vtvaldra Salna/ Saler Riettlatra eru j Guds Hende/ z eingin̄ pijna snerter þær/ Sap. 3 2. Huørneñ han̄ selur sijna Sal/ Fod urnum a Hendur. Þad in̄ebindur þad Griska Orded/ sem Gudspiallamaduren̄ hier brwkar/ sem þijder/ ad leggia þra sier.

Huad

3. Huad hann hӯþalade ſӯnum Fedur j Hendur/ MJnn ANdaſeiger hennhuad ecke a ad ſkiliaſt vm Guddom Chriſti/ helldur vm hans Saal/ſo ſem j Ritnin gunne er veniulegt/ſtundum ad nefna ſal/ ſtundum Holld/ þar vm allann Mannenn er talad. Num. 16. og 27.

Af þeſſu ſӯdaſta chriſti Orde/ hofum vier þreþallt gagn og Nytſeme. 1. Þien ar þad oſs til Lærdoms. Saaler vtvalo ra/þegar þær ſkilia vid Lӯkamann/þa rea fa þær ecke eda flacka aptur og framm/ a Jorduńe/og ecke helldur fara þær j adra Lӯkame/ enn þær hefdu ꜳdur fyrre/ helld ur er þar nockur ſierdeilis Sameſtadur/ſ huorn þær verda ſamanſafnadar/vnder ei ns og þær frelſaſt fra þui lӯkamlega Hr eyſe / fyrer ſtundleganu Dauda / og Saaler Gudhr æddra verda geimdar j Gu ds Hende/enn Ogudlegra Saaler fara j Helvӯte/ſo ſem kieńer Epterlӯkingenn vm þann fatæka Lazarum/og rӯka mann Luc.16.

2. Hofum vier hier af Huggun/ þegar hann ſeiger a Kroſſenum/ J þӯnar Hend ur fel eg minn Anda. Þar med fa felur

hañ Fodurkhum j Hendur alla Mesi/sem Endurlÿpgader skulu verda pyrer hañ og j honum/ þuiad vier erum hans Limer/ og þesser marger Limer eru eiñ Lÿkame. 3. Verdum vier hier med aminter/ ad þegar vier eigum ad deyia/ad vier þa bÿ solum vorar Saaler/ þeim hinum sama sem christur vor Drottiñ og Endurlausn are pool sÿna Saal j Hendur/ þad er j Guds Hendur/ Þessum hepur Stephanus og aller Gudhrædder bÿþalad sÿnar Saler/ a þeirra Daudastundu. Þeim hinum sama skulum vier og so vorar Saler bÿþa la/syngiande med christilegre Kyrkiu/Þa liñer hier myn Lÿkamansvist/ og leider þu mig pra Heime/etc. Hañ er trwlyn dur Hirder vorra Salna/hañ er Andan na Fader/wr hans Hende kañ eingiñ oss ad sÿkta/ 1. Pet. 4. Heb. 12. Og þetta er talad vm þad sÿdasta christi Ord/ hu at med hañ endade sitt Lÿp. Vier vilium og enda þañ pyrsta Part Predikunarenn ar/med Ordum hins heilaga Dionÿsÿ/O sæte Jesu christe/Þitt sÿdasta Ord a þy nu Krosse/sie vort sÿdasta ord j þessu lÿfe

og þegar eg kan ecke leingur ad tala/þa heyrdu sydasta Andvarp mijns Hiarta.

NB epterfylger sa añar Parturen/ um Mædu og Motgiörd/sem christur atte ad lyda a Krossenum/ & so vier giörum þad ecke oplangt/þa er þad fernt sierdeilis sem hañ ætte ad lyda a Krossenum/ af synum Motstodumeñum.

I. Ad þeir skiptu med sier hans Klædum/Og hier ætti er fyrefolgeñ þrefalldur Oriettur. I. Er sa/ad hañ verdur Klædflettur/ og nakeñ a Krossen negldur/ og sañast þad hier/sem hiñ heilage Augustinus hefur sagt/hañ fædest fatækur/ lifer fatækur/ og deyr Fatækur. Hier sañast og þad sem Postuliñ Paull seiger/2. Cor. 8. Hañ vard voladur ydar vegna/ uppa þad þier yrdud fyrer hans Fatækt Audugir. Eñ þetta christi Klædleyse/ hefur biargad voru andlegu Fatleyse/ og hefur afrekad oss Klæde Riettlætesins/Esa. 3. Eg mun glediast i Drottne/ og mijn sal skal fagna i mynum Gude/ þui hañ hefur iklædt mig/ Klædum Hialpræde sins/ og medur Motlenum Riettlætesins klæd

de hañ mig/so sem eiñ velprýddañ Brwd
guma/ Esa.61. Og þui skylldum vier
þyrster vera j Audeñ? Þui skylldum vier
metna oss af Klædnadenum? Vid sama
mun a sijnum Tijma fram vid oss koma/
sem Cristum hier j Textanum. Nakenn
kom eg j Neimeñ/og nakeñ mun eg j bur
tu fara/ seiger Job.1.C. Og merkelegt
er þad sem Lærefaдереñ Bernhardus hef
ur talad/ Peningureñ forlætur siñ eignar
mañ/og vill ei fara med honū/1 Tim.6
2. Driettur er sa hier jñefolgeñ/ad Kl
ædum Lausnarans er skipt j fiora stade/
eñ Kyrtlenum var ecke hlutad j sundur/
þui hañ var frá ofanverdu prionadur/
Nuar oss verdur fyrer Sioner sett/Jmy
nd þeirra Gripdeilldar maña/ sem ræna
Kyrkiurnar siñe Eign/Eñ þa skyllde ski
elfa þad sem stendur hia Spamañenum
Esa.33. Vei þier sem ræner adra/
þui þu munt og eiñeñ ræntur verda.
3. Driettureñ er þesse/ad Strýdsmenn
erner Folkenu asiaande hlutuðust um Mo
ttulin christi/sem ecke var saumadur/hell
dur prionadur/ huars hañ skyllde vera/
huad

Huad skrifad er ad skied hafe/so ad Sp. adomurin vpppyllest/ Psalm. 22. Peir skiptu med sier minum Klædum/ og á mitt Fat/lögdu peir Hlutkieste.

iiij. Morgiørd sem Christur atte ad liþ da a sijnum Krosse/er su/ ad han var last ádur og spottadur/ og petta Spott er pet fallt/so ẽ ad peir voru ꝛ þiograslags men sem han spottudu. 1. Muga men og Al þyda/ vm huoria so seigest j Textanum. En peir sem þar hia geingu/ løstudu han/og skooku Høfud sijn/og søgdu/ Ertu Guds Sonur þa stijg þu ofan af Krossenum. Þetta var hid fyrsta Ord/ sem Dioffullen freistade Christs med/ j Eydemørkune/og snere þa vt a sier Refs. Nafnnum/ Matth. 4. Þetta er og hans sijdasta Ord/ med huoriu han fyrer sijn Verkfære freistar Christi a Krossenum/ snwande nu vt a sier Leons Nafnenu/ Huí ør ap augliost er/ad Sathan hefur Meistare vered j þessu Spile/æsakiande chr istum so sem Guds Son han fyrerheitrá Heimsins Frelsara. 2. Slags folk sem

spott

spottade Christum/voru Skriptlærder og Phariseï/ um hueria Textenn suo talar/ Lijka einenn spottudu hann Kiennemannahoepp ingiarner sijn j mille/ med Skriptlærdum og Olldungunum. 3. Spottudu hann Ræningiarner/þuiad so stendur j epterþyl lgiande Ordum/ Lijka so hæddu hann einn enn Spillvirkiarner/ þeir ed med honum voru Krossþester. 4. Spottudu hann Stridsmennerner/huar um Textenn so hliodar. Einenn hæddu hann Stridsmennerner/ geingu ad honum/og bæru honum Edik/ z søgdu/ Ertu Kongur Gydinga? þa hialpa þu sialþum þier. So er þet ta nu þerþallt Spott og Hædungar/ sem christur ætte ad lijda a Krossenum/ huar vm hinn heilage Bernhardus so talar/ þatt Eyru sem heyra a Himnum/Heilagur/heilagur/heilagur/þau heyra hier a Jordu ne Syndaranna Spott og Adkast.

Enn þetta Spott og Adkast Dioþulsins Verkþæra og Erendisreka/ villde vor li uþe Lausnare lijda vorra vegna/ so ad vi er hlytum ecke ad lijda j Helvijte stijdar meir

Meit/Dioßlaña Rauſti og Brykle. Og eff
vier verdū Neimſins laſt ad reina/ þa ſklū
vier þad lijda og vmbera/ ſo ſem hiñ N.
Auguſtinus heþur ſagt/ þad s hier ſæter
Motlæte og Strijde/ þad mun þar vera
Glede og Prijde/og hier vppa ma eiñeñ
taka Nuggun j Spekeñar Bok. 5. Cap.
3. Motgiørdeñ var þeſſe/ ad þeir bæru
honum Edik blandad med Yſope/ og gaa
þu honum ad drecka/ og þetta giørdu þe
ir j tuær reiſur. Eñ Drottiñ heſur þrent
hier med þullkomnad. 1. Vppfyllte hañ
Ritningena hier med/Pſalm. 69. Þeir
gaþu mier Gall ad eta/ og Edik ad drec
ka/j mijnum ſtærſta Þorſta. 2. Bætte
hañ og bitalade þyrer Oþaat vorra fyrſtu
Foreldra/ Gen. 3. Eiñeñ þyrer þad O-
hooþ/ſem ſkiedur eñ nu a þeſſum Døgum
hia oſs j Mat Dryck/ ſem añars hefde or.
ded ad betalaſt j Helvijſkum Ellde/ ſuo
ſem ad voſkar Dæme þeſs rijka Sælgiæt
ings/ Luc. 16. 3. Vijgde hañ hier med/
og helgade vorn Motlæt is Bikar/ huorn
vier meigū glader mzttaka aþ hn̄s Hende
ſeigiande med David/ Þañ Heiſuſama

Kaleik vil eg meðtaka/og Nafned Drottins akalla/ Psalm. 116.
4. Og sijðasta/sem hann atte ad lijða a Krossenum/er þad hann deyde og lietst/um huorn hans Affgang/ Gudspiallamennern er so skrifa/ad þar af ma augliost vera/ ad þetta var sannur sialfuiliuga Dauðe/ þ gieff ad skilia ordtæke Gudspiallamannana sem þeir hafa um hans Affgang/ Matthæus seiger/Nu gaf vpp Andann/Cap. 27. Marcus 15. C. Hann andadest/ Lucas 23. Hann lietst. Johannes 19. Ad hneig hn Hofde/þa andadest hann. Riingad hlijð er einnen þ s Christur talade adur fyrre um sinn Dauda/Eg legg mijna Sal wt/ Þui er Þad liost af Malltæke Gudspiallamannana/ad Christi Dauðe hafe vered sialfuiliugur/og þeir gomlu Lærefed ur votta þad og einnen med sijnu Skrifie. Tertullianus seiger/hann vppgaf sialfkra fa Andann/ so Bodullinn þurfte þar ecke til ad koma. Hieronymus og Beda tala so/ Sa gaf vel vpp sinn Anda/ sem ecke vppgaf hann naudugur/ þuiad þad sem Menn vppgiefa/þad er viliuglegt/enn þad sem

sem Meñ missa eda hliota fra sier ad leg
gia/pad er ecke vilingt.

Eñ med þessum synum Lykamlega Da
uda/ þa hefur vor Endurlausnare frelsad
oss fra þeim eilyfa Dauda/ eñ þeim stund
lega Dauda hefur hañ snwed j sætañ Su
efn/suo sem hañ sialfur seiger/ Joh. 8.
Sañlega sañlega seige eg ydur/Huor hañ
helldur mijn Ord/hañ mun ecke sia Dau
dañ ad eilijfu.

Pad sem hingad til hefur vered fram
sagt af Pijningarhistoriuñe/pad hefur ve
red grætlegt og full Symdar/vidvijkian
de Christi Lægingu/huer ad sig sialfañ mij
nkade og var hlydiñ til Dauda/Ja/ allt
til Krossens Dauda/ Phil. 2. Eñ j þess
um þridia Partenum fraum vier ad heyra
þau Undur og Teikn/sem eru full Dyr
dar/huor ed skiedu medan Christur hieck a
Krossenum. Eñ þetta hafa vered syreleg
Teikn þar til/ad Christur hefr vered sañ
ur Gud/og honum hefur Dyrd og Allmæ
tte vered medbyrt/epter þeirre Mañdoom
legu Nattnruñe/ j huorre hañ leid þa/og
deide. Christur hanger a Krossenum j sine

Læzingu/og so sem hañ hafde myrkad sig til/ huar ad med siñe Dyrd Formyrkuade Soolena/skook Jordena/j sundurreif Ti alldeð Musterestins/ og klauf Biørgeñ/ huar vm merkelega talar Lærefadereñ Anshelmus / Huilijkur er þesse/ huørium ad sampijnast Himen og Jørd/huørs Dauðe ad endurlijfgar þa daudu/ so ad Lijkamer þeirra heilogu vtganga af Grofunum? Kañastu vid christeñ Saala/þetta/ad Jesus christus þiñ Frelsare/sie sañur Gud & sañur Madur/ huør eiñ vnder Sooluñe er an Flecks og Lyta funden. Eñ þessum Takmum og Stormerkium Christi/ ma sundurskipta suo/ ad sum þeirra skie a Himnum/sum a Jordune. Vm huørtueggia vilium vier tala/ Og I. Vm þad Himenteikn/ad Sooliñ miste sijna byrtu/ Naar Soolariñar Formyrkuan ecke hefur vered nattúrleg/helldur sierleg og yfirdanleg/bæde Vegna Tijmans/ þuiad hún skiede med fullu Tungle/eñ ecke nyu/ so sem nattúrlegt er/ ad slijkar Formyrkuaner kuñe ad skie/þuiad Gydingar hielldu sijna Paska med fullu Tungle/j. þeim

þeim fyrsta Manude/Exo. 12. Þesse For
myrkuan hefur og lengur varad/en Natt
urleg Soolunar Formyrkuan a vana til/
huad hun hefur vered fra þeirre siettu
stundu/til þeirrar nijundu/þad er fra Ha
deige til Noons heilar þriar stunder. Þes
se Soolarenar Formyrkuan hefur og ver
ed so stoor/ ad Myrkur hafa orded yfer all
te Jardarkringlune/ so sem nockrer skrifa
so ad sa Heidinge Dionisius Ariopagita
hefur sied þessa Soolarenar Formyrkuan
þar han var staddur j Egyptalande/j þeim
Stad sem kallast Hieropolis/huar a þeim
Dögum var vijdfrægur Haskoole/ ꝛc skyll
de þa þesse Heidne Spekingur/ af For
undran hafa mællt þessum Ordum. Ann
adhuort lydur Gud/ eda han samþijnest
med nockrum þeim sem lijdur/ellegar all
ur Heimurinn mun forganga. Þad ma og
skada þar af/ ad þesse Formyrkuan hefur
ecke Natturleg vered/ ad Soolin misser
ecke sijna Byrtu j Raun og Sanleika þe
gar natturleg Formyrkuan skiedur/helld
ur sest Tungled a mille vorar sionar/ og
Soolarenar Byrtu/so hun siest ecke/Enn

hier er ad sia oðruvijse hafe hattad vered/
þui Soolen̄ hefur mist sijna Byrtu/sưg
sem Texten̄ hlioodar. En̄ nu viliũm
vier fra ad sia/ huad þetta Yfernatturle
ga Teikn hafe ad þijda. Soolen̄ su Nat
tirlega ber sijnum skapara Soolu Riettlæ
tesins þrefalldan̄ Vitnisburd. I. Vitn
isburd Dyrdaren̄ar/vm huoria Dyrd sam
stundis var talad. 2. Bar hun honum
Sakleysesins vitnisburd/huar vm opteleg
hefur talad vered hingad til j Pijningar
Historiunne. 3. Bar hun honum Riettlæ
tesins Vitnisburd/med huorium han̄ mun
hefna þess/ ad han̄ hefur vered fyrerliten̄/
og hans heilaga Ord/ſtlo ad Landed mun
verda myrkt a lioosum Deige/Amos.8.
Þetta er nu talad vm þad eina Teikned
a Himnenum/ en̄ þau Teikn sem skiedu
a Jordunne nidre/verda sex upptalen.
1. Tiallded j Musterenu rifnade.2. Jo
rden̄ skalf. 3. Biorgen̄ klofnudu.4. Gr
afer framlidenna lukust vpp. 5. Nofuds
men̄erner og hiner sem asau/vmsneruſt.
6. Blood og Vatn vtran̄ af opnadre
Christi Sijdu. So ad þess gior meiga
skiliast

skiliast/ þad 1. Teikned vm Tiallded Musteresins/ þa skulu Meñ vita/ ad Jeru salems Mustere hefur vered j þim̃ Portū a þeim tyma/ þrÿr Partar voru þramam til a Musterenu/ eñ tveir apte af/ þar haf þe vered sem þriu Forhws/ þad fremsta var vppbygt fyrer Heidingia/ af Herode Konge. Anad þar næst var Forberge Sa lomonis. Þad 3. og mesta var Forhuus Kieñemañaña/ sem þeir offrudu j. Enn þeir inslu Partar Mustersins voru þesser/ 1. þad heilaga/ huar siñe ad stood þad gull lega Reykelsis Kier / og þad allra helg asta/ sem j huørt ad ganga mætte ver hiru/ eñ þad var alleinasta leift og tillaated þeim yppasta Kieñemañe einusiñe a Are/ þangad ad ganga giegnum nockurt Port/ fyrer huørt ad breidt var Fortialldet af dyrum Silke vefnade/ med margskonar Li tū/ ad þyckt sem Looþa breidd. Levit. 16. Þetta Fortialld rifnade sundur j tuo pa rta/ fra ofanverdu/ allt nidur j giegnum/ so ad Kieñemeñerner sem þar voru j Mu sterenu/ hafa bæde heyrt þad og sied. Eñ þetta Stoorverke sem skiede a Tiallde

nu/þad hefur hafft ad þyda og merkia þe
tta fierdeilis sem efterfylger. 1. Ad nu
være af tekeñ sa Levitiske Kieñemañskap
ur/med øllum sijnum Ceremonium/ þar
ad sa Nøfud Byskup sem tilteiknadur var
fyrer þetta/jñgieck nu fyrer siñ Dauda/i
þad allra helgasta a Himnum/Heb.9.
2. Vard hier med i burttekeñ sa Vegg
ur/sem var a mille Gydinga og Heidin
gia/Eph. 2. 3. Giordest lidugur Til
gangur øllum til Nadarstoolsins/ þeim
sem tilbidia vilia. Og þar med er ordiñ
lidugur tilgangur fyrer þa sem burtsofna
iñ i þ allra helgasta a Himnū/Heb.10.
4. Tilteiknadest hier med Birta þess
nya Testamentis /þui fyrst þad Embæt
te sem Fyrerdæmingena bodade hafde Bi
rte/ Nuad Myklu framar hefur þa þad
Embætte/sem Riettlæted bodar/yfergnæ
fanlegañ Biartleike? 2.Cor.3. Og hier
ad hnijgur/ þad sem þeir gømlu Lærefed
ur sagt hafa/ þa christur var Krossfestur
þa rifnade Tiallð Mysteresins/þuiad fy
ver hans Pijnu var allur Leimugleike Le
yndardomaña openberadur. Item/Tiallð
Muster

Musterefins rifnar j sundur/suo ad open
beradest allt pad sem Logmalenu tilheyr
de/ sem adur pytre var huled j Bookstaf
num/so sm j nockurskonar Skyln/og pad
sem adur var myrkt/fullt med Raadgaa
tu/pad auglysteit nu ad vera uppfyllt j
Christo. 5. Merkte petta pær Gudla
staner/sem fram komu vid christum/ hu
ar vm Lutherus hefur suo mællt/ pegar
christur var lastadur/ rifnade sundur Ti
alld Musterefins/ pad er/ pegar ad Fals
lærdome er hreyft a mote Christo/pa slit
nar Eining Truarenar/og kiemur skadle
gt Osampycke j christelega Kyrkiu.
ij. Stormerked er petta/ Ad Jord
iñ skalf/Og til pessa Jardskialfta hafa
Meñ funded/ ecke alleinasta a Gydinga
lands/helldur og eiñeñ j odrum Londum/
sa ad margar Borger hafa nidurhruned
par af j Asialande/og sa Romverske Key
sare hefur Raded pess vegna/ad vppgie
fa peim venulegt Skattgialld/suo sem
lesa maa hia Truverdugum Sagnameist
um. Eñ med pessum Jardskialfta vpp
fyllest pad sem Psalmaskallded David
seiger;

ſkeiger/Pſalm.18. Jørdeñ tikrade og hriſt
eſt øll/og Grundveller Fiallaña ſkulfu/
og hrærdu ſig/þa hañ reiddeſt.
2. Er þetta vottur til þeirrar þungu
Barattu/ ſem Chriſtur atte vid Dioful
iñ og Nelynte/ſo ad j Jeſu Nafne ſkullu
øll Knie ſig beyga ſem eru a Himnum/a
Jørduñe og j Underdiwpunum/Phil.2.
3. Er þetta/ ſem undanfare þeſſ hrys
geleea Straffs/ ſem yfer þa Hardſuijrt
du Gydinga munde koma/hvorskonar eru
Jardſkialftar og adrer Fyrerburder a þeſſ
um Døgum.
iij. Tákned er þetta/ ad Biorgeñ klofnu
udu/ Og hier med uppfylleſt þad Chri
ſtur hafde fyrer ſagt/nockru fyrre/Luc.19
Ef þeſſer þeiga/ þa munu Steinarner
hropa/ Hier med tilteiknaſt eiñeñ Hard
ydge mañlegs Hiarta/einkum Gydingan
na/ þeir hofdu hardara Hiarta eñ Hellu
ſtein/og villdu ecke ſnwa ſier/Jerem.5.
Allt Iſraels Hws hefur hart Nefud og
frahorfed Hiarta/ Eñ eg vil burt taka
þad Steinhiartad af ydar Holldе/og gi
efa ydur eitt Kiotlegt Hiarta/ Ezech.3.

36. Þeir giørdu sÿn Niortu sem Adam as/ ad þau skyllde huorke heyra Løgmal ed nie Orded/ Zach. 7. Nier med er einnen Aminning til Jdranar og Yfferbook ar tilteiknud/ rÿfed ydar Niortu/ en ecke ydar Klæde/ og snwed ydur til Drottins ydars Guds/ þui hn̄ er gódgiarn. Joel 2.

iiij. Takned er/ ad Graffer Framlidinna opnuduſt/og er hier ſernt ad athuga i þeſ ſu fiorda Taknenu. 1. Ad á Affanga dagenn/ af þeim mykla Jardſkialfta ſem þa giørdeſt/hafe Graffer Framlidenna opn aſt. 2. Ad Lijkamer heilagra hafe þadan vtgeinged/ epter þad Chriſtur var vpprif en̄/og þad hafe ſkied/ecke a Affangada ginn/helldur a ſialffan̄ Paaſkadagenn/ſo þar med audſynt yrde/ ad chriſtur ſie Frumku ꝺull þeirra ſem ſofna/og ſa hinn̄ Frumgi etne fra Daudum/ 1. Cor. 15. Item þad ad chriſtur med ſinne Vpprifu være Ord ſok til Vpprifu vorra Lijkama/ þui vera Vpprifu verkar hans Vpprifa/ Col. 1.

3. Seigeſt ad Lijkamer þeirra heilogu ha fe komed i þa heilogu Borg/ þad er i Stadenn̄ Jeruſalem/ 4. hafe birſt þar/ecke

øllum

ollum eins/helldur morgum þeim/á hvöt
ium Augun voru opnyd/þyrer sierdeilis
Guds Krapt og Verkan. Og hoþum vi
er tuent hier aþ ad læra/ 1. Ad Avort
ur Dauda og Vpprisu Jesu Christi/ sie
þesse/ad Dauden er sigradur/og vorer Lijk
amer verda vppvakter aþ Daudum/ Eg
skal frelsa þa aþ Helvijte og aþ Daudan
um/Daude eg skal vera þijn Drepsott/
Helvijte/ Eg skal vera þijn Olyþian/
Osea.13. So sem j Adam eru aller Da
uder/so munu og aller Endurlifna j Chri
sta/Dauden er uppsuelgdur j Sigran/en
Gude sie Þock/sem oss hefur Sigurenn gi
efed fyrer Drottinn vorn Jesum Christum
1. Cor.15. Og þetta æsyndest j þessare
Vpprisu heilagra/ huar vm Augustinus
so talar/ Þeir heilogu Fedur girntust ad
haþa Legstad j þui þyrerheitna Lande/þui
þeir vissu j Anda/ad nockrer munde j chr
isti Vpprisu verda þyrre til vpp ad rijsa
en j þeirre sijdustu Vpprisu alls Holldz.
2. Þeir Dyrdarlegu Lijkamer/ epter vpp
risuna/ eru j sialþs sijns Nattúru syniele
ger/en aþ oss munu þeir verda ecke siedner
j þessu

j þessu Lijþe/med daudlegum Augum/ nẽ
ma Gud aþ siñe sierdeilis Verkan og Kr
apte vppluke þeim/ Og þar þyrer kiemst
Gudspiallamaduriñ so hier ad Orde/ ad
Lijkamer heilagra/sem vpprisu med christo
epter hans Vpprisu/ þeir haþe byrst mor
gum/ þad eru þeir alleinasta hueriũ Gud
vnte þess/ þa ad sia/ eñ ecke ollum/ Eñ
þad ad vier þaum ecke sied/ Lijkame þeir
ra sem Dyrdleger eru ordner j þessu Lijþe/
þad kiemur so til/ ad þeir eru Andleger/
eñ vier Holldleger/huar eingeñ samjaþnad
ur er a mille.

v. Teikned er þetta/ad Heþudsmaduriñ
og hiner adrer sem ahorþdu vmhuerust/
og þetta var þrefallt Folk/ þyrst Hundra
ds Heþdingiñ/med Strijdsþolkenu/ sem
vardveitte Kross Drottins. Tuent seigest
hier vm þa. 1. Þegar þeir sau ad christ
ur liest med þuilijku Kalle/ og sau so mo
rg Jarteikn skie/ heþe þeir ordet Otta
slegner/og þad hefur skied vegna þess O
giornings/ sem þeir hoþdu haþt j frame
vid Guds Son. 2. Ad þeir haþa pruss
ad Gud/og giort gooda Jatning vm chri
stum

stum seigiande/ Sannlega hefur þesse Madur Rietkvijs vered. Hier af lærū vier/ ad ecke meige örvænta/ eda efa vm nockurs Mans Jdran/ og apturhuarf/ þo hann sie vondur og Oguðlegur/ med þui Gud hefur manleg Hiortu sier j Hen-de/og lýka sierdeilis Medal/ med huoriū hā giefur vppvaked þa þuerbrotnu Synd-ara til Jdranar. 2. Sannast hier/þad sm̄ j Psalmenum er skrifad/ Drottinn hā hial-par Riettlatum/ hann er þeirra Styrkur a Naudungar tijmanum/og Drottinn mun hia þeim standa og frelsa þa/ Hann mun j fra Oguðhrædduū frelsa þa/ og þeim Hialp veita/ þuiad þeir treysta a hann/ Psalm.37. Annarslags Folk sem hier vmsnerest/ eru þeir sem vtgeingner voru ad horfa a þetta/Vm þad er skrifad/ ad þad hafe bared sier a Briost/ og snwed heim aptur/og þetta er Jdranar Merke/ þui so giorde sa Bersynduge sem barde sier a Briost/Luc.18. Enn þetta seigest ad hafe skied/af þui ad Folked sa Teiknin̄ sielf þar skiedu. Og hier verdum vier ad
mint

minster/þyrer huørn tilgang Gud lætr skie Teikn og Vndur/sem er þyrer þa Grein so ad vier mættum uppvekiast til Jdranar/ Enn hier eigum vier Greinarmun ad giøra/ a millum þeirra Medala sem þiena til Jdranar og Apturhuarfs/ Sum eru veniuleg/ sum oveniuleg/ sum nalæg sum ecke. Veniulegt Medal er Heyrn Ordsins/huiad Trwenn kiemur af Heyrn eine/ Rom. 10. Þau oveniulegu Medol og ytre/ þau stoda ecke til ad framkuæma Apturhuarfed/ helldur verdur hier til ad koma/ad Menn heyre ædur/ huiad þad er veniulegt Medal Guds/til ad snwa Mønnum til Jdranar/ þad ma sia j þessum Texta/ huar ad Folked ecke alleinasta sa Takneñ sem skiedu/helldur og eineñ heyrde þetta Huggunarsamlega Ord. christi Þad er fullkomnad. Þridiaslags Folk/ voru Christi Kuñingiar/ og nockrar Gud hræddar Kuinur/ Og er þeirra Stedug leike Loфs-verdur/þo þar hafe verid nock ur Veykleike j bland/ sem er/ad þær ecke ad eins fylgia honum epter/ allt j Daud

aũ/helldur eiñeñ þad/ad þær standa/ þo þad være langt frá/ vegna Nrædslu vid Striijdsmeñena/ ad þeir munde reka þær frá Krossenum. Og hier wti bera þær sangt af Lærefueinum Christi/sem burt flyðu/og þ sañast a þeim/ad Guds Kraptur sie j breyskum mættugur/.2. Cor. 12. Þuiad Erweñ sijner sig eñ nu fyrer Guds Krapt j þessũ veykum Kueñmans Kierũ. vj. Og sijdasta Teikn er þetta/ad Blód og Vatn wtraũ af christi Sijdu/ Gudz Løgmæl hliodade suó/ ad þeir sem vpp være heingder a Tried/skyllde ofan takast fyrer Soolarlag/Deut.21. So þo tta mætte nu skie/þa bædu Gydingar Pilatũ/ ad þeir sem Krossfester voru/mætte ofantakast/ og þeirra Bein briotast/ suó þeim yrde þess fliotara vm ad deya/eiñkum med þui/ j nænd var sa mykle Þuottdagur. Og þessa sijna Boon ødlast þeir af Pilato/ so ad Striijdsmeñerner ganga til Krossens/ og briota j sundur Bein Spillvirkiaña. Eñ med þui christur var alla reidu sateñ/ þa hlyþa þeir honum hier wti/og opnar helldur eiñ af Striijdsmøñun

Meñunum hans Sijdu med Spiote/ og þegar þad var skied/ vtran þar jafnsnart Blood og Vatn. Þetta er vijst þurdan legt/ ad aþ Daudum Lijkama/skule vtreña sier j læge þyrer sig/Blod og Vatn/þui þ er a mote Nattureñe/og þad heþur Gud Spiallamañenum Johañe þott Fadome/ þuiad hañ skriþar þar so merkelega og la ngsamlega vm/og seigest sialþur vera sion arvottur þar til/og þar ad auke þramset ur hañ tuo Spaadoma/sem hier med sku lu vera vppþyllter/ Þier skulud ecke þess Bein j sundur briota. Exo.12. Þeir mu nu sia hañ j huorn þeir haþa stunged/ Þetta vorka og þeir gomlu Læreþedur ad vera eiñ daasamlegañ Tilburd/seigiande Gydingar villdu ad soñu Naadung veita Daudum Lijkama christi/ Eñ su Naadu ng snyst þeim j dasamlegañ Fyrerburd/ þuiad þad var Furdanlegt ad Blood sky lde laga vr Daudum Lijkama. Og Au gustinus hneyger þetta so og þijder/ ad þet ta skule vera Fyrermyndan vppa þau tuo Sacramenta þess nya Testamentesins/ Skijrnena og Drottins Kuolldmaaltijd/

Eñ Lutherus vor wtleggur þad/ vm þad ytra Medal/ Vatned og Krapt Bloods ins Christi og Verkan/sem er Fyrergiefning Syndaña/ so ad þeir sem trwa og skijrder verda/ eru /sem yrde þeir sijnelega laugader j Christi Bloode/ og hreinsader aþ sijnum Syndum/ Og þetta er nu talad vm þau Täkn og Vndur christi Almættis/ er hañ hieck a Krossenum Gud virdest ad gieþa/ad þau meige vpp vekia og eþla j vorum Hiørtum/Truna a Christum/ sem þyrer oss er pijndur og dæedr/ Amen.

Siøunda Predikun vm Christi Greptran.

HISTORIANN.

DAr epter vm Kuollded/ med þui ad þad var Affangadaguriñ/ hu or ad er sa þyrre Þuottdagaña/ Kom Joseph af Arimathia/ wt aþ þeim stad Gydingaña/ eiñ rijkur mañ/ Rad

Radherra/ eiñ goodur fromur Mañ/ huør ad ecke hapde samþyckur orded þeirra Radagiørdum og Breitne/ sa ad eiñeñ stundade epter Guds Rijke/ þuiad hñ var Lærsueiñ Jesu/ þo heim uglegur wt af Hrædslu vid Gydinga/ sa vogade þad/ z gieck jñ til Pilatum og bad hañ/ ad hañ mætte oþan taka Lijkamañ Jesu. Eñ Pilatus vndrad est þad/ ad hañ var þegar lateñ/ z kall ade Hofudsmañiñ til sijn/ og spurde hañ ad/ huørt hañ være pyrer løngu andadur/ Og sem hañ var þess vijs ord iñ af Hofudsmañenum/ gaf hañ Jos eph Lijkaman Jesu/ og bijþalade/ ad hñ skyllde honum giefast/ Og Joseph keypte eiñ Lijndwk. Eñ þar kom eiñiñ Nicodemus/ sa ed adur þyrre hafde a Nattarþele komed til Jesu/ og pærde samblandada Myrru vid Aloen/ nærre hundrad Punda. Þa tooku þeir Lijk amañ Jesu/ sem oþan var tekeñ/ og su eipudu hañ j hreinu Lierepte/ og vefdu

hafi j Lijndwkum med jlmade Smyrsl um/so sem Sidur er Gydingaña til ad greptra.

Efi þar var j þeim stad sem hñ var Krossþestur/ eitt Jurtragardur/ og j Gardenum ny Gröf/su var Josephs/ huoria hafi hafde wthoggua lated j einum Steine/ j huoria eingefi hafde efi nockurn Tijma lagdur vered/ þang ad lögdu þeir Jesum/ þ saker Affton gadagsins Gydingaña/ af þui ad Þuott dags Helgin vpphofst/og su Gröf var þar nær/og velltu stoorum Steine ad Grafarmuñanum/ og geingu j burt þadann. Enn þar var Maria Magdalena/og Maria Joses/ þær settu sig jafngiegnt yper fra Grofeñe/ lijka eiñ eñ adrar Konur/ þær ed Jesu hofdu ep ter folgt af Galilea/ hugdu ad/ huar og huerneñ hans Lijkame var nidur la gdur. Efi þær sneru aptur/og biuggu til Smyrsleñ/og þad Dyrlega Salve Enn vm Þuottdageñ voru þær kyrr ar/

ar / epter Lögmalenu.

Hins annars Dags / sa ed epterfylg er Aþþangadeigenum / komu Kienne mañahøþdingiarner og Phariſei aſa mt til Pilatum / og ſøgdu / Herra / Vier høfum j Miñe lagt / þad þeſſe Falſa re ſagde / þa ed hañ enn lifde / Epter þria Daga mun eg vpp aptur riſſa. Þar fyrer ſkipa þu ad þorvara Grøfe na / allt til hins þridia Dags / ſo ad ha ns Lærefueinar kome ecke og ſtele hønum j burt / og ſeige Folkenu / ad hañi ſie vpp aptur riſeñ þra Daudum / og verde ſo hin ſijdare Villañ argare hinne fyrre. Pilatus ſagde til þeirra / Þar hafe þier Vardhalldsmeñena. Fared burt og forvared ſem þier kuñed. Enn þeir geingu j burt / og þorvørudu Grøþ ena / med Vardhalldsm ønnunum / og Jñſigludu Steineñ.

Vtleggingeñ.

Vier lesum i Spaadooms Book Danielis 6. Cap. Ad honum hafe kastad vered i Leona Grøf ena/og yfer Munan a Grøfen ne/hafe vered lagdur Stein/sem jnsiglad ur var med Kongsins Jnsigle og hans Hofdingia/Huor Historia hefur vered Fi gura og Fyrermyndan uppa Christum/ sem einen verdur lagdur i Grøf/og Ste ine vellt i Grafarmunan/ og han Mark adur. Þar fyrer/so sem Daniels Historiu er tuiskipt i Parta/um þad huornen Dan iel var kastad i Leona Grøfena/ og Stei ne var vellt þar yfer/so er og einen tueir Partar Greptrunar Historiu Christi.

1. Huornen Lijkame Christi hafe lagdur vered i Grøfena. 2. Um Jnsiglan St einsins/sem lagdur var fyrer Grafarmun an/ huortueggia skulum vier stuttlega yf er fara.

J þeim fyrra Partenum hofum vier fernt ad athuga.

1. Greptrunar og Lijkfylgdarmenena.
2. Sialfa Lijkferena/ og huernen hen hafe vared vered.

3. Sialþann Legstadenm.
4. Þa Astvine sem sorgad hafa þann Framlidna Jesum/ huorier þiorer Nüter einen þiñast hia oss christinum.

Drottiñ vor Jesus/ sem þyrer oss er dey ddur og grafeñ/ Giefe oss ad deyia þra Syndum og øllu Oriettlæte/ eñ lifa j hei logu Lyferne/ Nañ veite oss Nad ⁊ Nialp hier vm Gudrækelega ad huxa og tala/ þyrer sijns N. Nafns saker/ Am̃.

GRepttunar meñerner verda nefnder af Gudspiallamøñunum 2. Nicodemus ⁊ Joseph. Joseph verdur margvijslega vel mæladur/ 1. Af sijnu Fodurlande/ sem er af Arimathia/ Luc. 23. Sem var Gyd inga Borg/ standande a Fiallbygdum. Ephraim þiorar Mylur þra Jerusalem. 2. Hijdest Arimathia Nyborg/ þuiad hun hefur hætt staded/ og þesse Borg var eiñin Foostur Jord Samuelis. 1. Sam. 1. 2. Vmmælast Joseph af Aud og Rijke dæme/ þuiad hier stendur hañ hafe vered eiñ Rijkur mañ. Audæfeñ eru good j sia lfum sier/ eñ þau verda vond þyrer Vand brækunena/ Prov. 10. Riettlætur Mad

ur neyter. sijña Audæfa til Lijfsins/eñ O gudrækeñ Madur brwkar sijnar Inteckter til Syndar/ Syrach 13. Audæfeñ eru good/þegar Meñ neyta þeirra fyrer vtan Synd. 3. Vtmælast Joseph af Em bættenu/ þui hañ var Rædherra j Stadn um Jerusalem. 4. Af Mañkostum/ huar fyrer hñ kallast eiñeñ goodur from Mañ. Oskade være eñ j Dag ad marget findest slijker. Eñ þad er aumkande ad þad geingur so til sem Spæmaduriñ seig er/Mich.7. Þad Riettlæta Folked er j burt af þessu Lande/ Og þeir Riettvijsu eru ecke meir a medal Folksins/þeir vm sitia aller Blod/huer vill veida siñ Broo dur/so hañ meige fordiarfa hañ/og meina sig ad giora vel þar vti/ nær þeir giora jlla/Huad Hofdingeñ vill/þad seiger Do mareñ/so hñ giøre einn Þionustu þar mz. 5. Vtmælast Joseph af hans Einørd e Dyrpsku j Rædagiørdunum/ þuiad hier stendur/ad hañ hafe ecke samþyckt ordeð Rædagiørdum sijña Medbrædra/j þui ad ræda christum saklausañ af Døgum. J huørre Grein hañ hefur giefed øllu Ræd

giøþum og Embættismønnum golt Epter dæme/so ad þeir leggie þad eina til og j fradest/ sem þeir meige gooda Samvisku aþ haþa/Syrach.14. 6. Verdur Joseph vtmæladur/aþ sijnum Erwarbrøgd um/þuiad Texten seiger. Nan hafe ver ed Lærisueinn Jesu/ þo heimuglegur/ stundande epter Guds Rijke.
7. Og sijdasta mata/ verdur hann vt mæladur aþ sijnu stoduglynde/ Þui hann vogar hier ad lata j liooße sijna Trw/ sem hann haþde hingad til bored j Leyne/ so hønum yrde ecke skade ad/ vtaþ Hræd slu vid Gydingana/ hann hrædest nu eng uan Naaska/helldur geingur til Pilatum og bidur sier meige leiþast/ ad hann mætte ofantaka Lijkamann christi aþ Krossenum/ og veita hønum Neidurlega Grepstrum/ Vm huort Dygdarverk Josephs so seiger einn Lærefaderinn/Ad þyrre oulldest Joseph en nu vogar hann myked/ og setur sitt Lijþ vt þyrer Lijkama sijns Meystara/takande vppa sig Ovilld Gydinga/ huar aþ sia nia/ad Truenn heþur sinn voxt og Þroska/
vax

Vared j Raad og Vidurkieñingu vors Drottins og Frelsara Jesu Christi/ 2. Pet. 3. Vn þeñañ Trwareñar Vopt ei gu:n vier daglega ad bidia Gud/med Fod ur þess Mallausa/Marc. 8. Og med Po stulunum/Herra auk þu oss Truna/ Luc. 17. Þessu næst verdur Nicodemus vel maaladur þar af/ad hañ hafe adur komed til Jesu a Naattarþele/ hans verdur eiñ eñ minst j goodañ maaka añarstadar/og ad hañ hafe sagt til siña Medbrædra. Huort dæmer vort Løgmaal Mañeñ/ nema hann sie fyrr ransakadur/ og vitad huad hann giorer? Joh. 7. Med þessu Dæme Jose phs og Nicodemi vilia nockrer forsuara sig/og meina sier leifast ad dylia siña trw þa þeir eru stadder hia Ovinum Christi eñar/eñ þeirra Dæme stoda þeim ecke þar til/ þuiad bæde Joseph og Nicodemus saaka hier siña Tru/ ecke alleinasta m3 Muñenum þegar vid laa/ og þa mesta Hætta var a Ferdum/ helldur og eiñenn audsyndu þeir hana med sialfu Verkenu/ eñ þeir sonn sem so vilia venda sig/ þeir hafa Ritningena sier a mote j þessare Gr

ein

ein allvþda. Eige tendra þeir Lioosed/
og setia þad vnder Mæleask/helldur yfer
er Liosahalldenn/suo þad lyse ollum þeim
sem j Hwsenu eru/ Lyka skal ydart Lioos
lysa fyrer Monnunum seiger Christur hia
Matth. 5. Huor hann medkienner mig fyrer
er Monnunum/ þann mun eg medkienna fyrer
er mynum Fødur sem er a Himnum.
Matth.10. Vered jafnlega reidubuner
Andsuar ad giefa huorium Manne/ sem
skials krefur af þeirre von sem j ydur er
og þad þo med Hogvære og Otta/hafande
de gooda Samvisku/1. Pet.3. Eg kiere
þu værer annadhuort heitur eda kalldur/eg
ræd þier/ad þu kauper Gull ad mier/þad
j Ellde er reint/suo þu audugur verder/
Apoc. 3. Og þetta er nu talad vm Gre
pkranarmennena. Af huerre Grein vier læ-
rum/ad þad sie Gudrækelegt Verk/ad vei
ka Framlidnum heydarlega Greptran/ so
sem Ritningenn þad vottar/ vijdar enn hier
vm Joseph og Nicodemum/so sem er med
Epterdæme Borgarmanna Jabes j Gilead
og Davids/ 1.Sam.31. 2. Sam.21.
Þess elldra Tobiæ 1. Cap. Og Læresuei
na

na Johañis/Marc. 6. 2. Adhÿggan de grein/hier er sialþ Lÿkþoreñ med þeim Ceremonium/sem þar til heyra/ og et hi er fernt athugande. 1. Ad Joseph tek ur Lÿkamañ Christi af Krossenum/med Le yþe Pilati/og heþur dreiged Naglana wr hans Hondum og Footum/ecke an storra Erþidismuna. 2. Er skriþad ad Nico demus haþe komed og þært samblandada Myrru vid Aloen/nær hundrad Punda/ til ad smyria Lÿkamañ Drottins/ suo sem Sidur var til hia Gydingum/ so ad Lÿk amarner rotnudu ecke/ þuiad þess konar Smyrsl eru þeirrar Naatturu/ad þau eru beysk/og þurka alla Vætu. Eñ hier ma sia Nicodemi Veykleika/ huør hañ haþe vered/ad hañ meinar ad smyria þurþe Lÿ kama Drottins/so hañ fortotne ecke. Eñ Lÿkame Christi er þo ecke Forrotnan vnder vorpeñ/sem vitnad verdr af heilagre Ritn ingu/ Psalm. 16. Þu munt ecke þorlei ta mÿña Ønd j Helvÿte/og ei leifer þu þad þiñ heilage skule Forrotnan sia.
Þetta var eiñeñ Fyrermÿndad med þeim Eriam Sethim/ aþ huorium giord var

Sættmaals ord Drottins/ Exo. 25. Þad med ætte ecke edur mætte Lÿkamenn Drottins Forrotnan sia/ þuiad hann var Syndlaus/ og þesse Lÿkame var samteingdur þeirre Guddomlegu Nattúru j einne Persónu/ sem hefur Lÿfed j sialfum sier/ jafnvel j sialfum Daudanum. 3. Sueipa þeir lÿkamann Christi j Smalerepts Dwkum/ sem Joseph kom med. 4. Ad þeir med myklelldre Audmÿkt og Gudrækne leggia Lÿkamann Christi nidur j Grøfena/ sueipadann mz Lÿndwkum/ og velltu stoorum Steine ad Grafarmunnanum/ suo lÿkama Drottins skyllde ecke audvelldlega stoled verda.

Af þessu sem hingad til hefur nu vered sagt/ hofum vier ad læra/ Ad lÿkamer christenna Manna/ eiga Heidarlega ad grefast/ so sem Syrach Aminner/ 38. Son minn/ þegar nockur andast/ so græt þu hann og Harma sem þier hafe myked a moote geinged/ og sueipa hans lÿkama med sæmelegum hætte/ og veit honum ærlega Greftran/ Einkum med þui/ ad heidarleg Greftran er Verdlaun Gudræknennar/

Gen. 15. Þu Abraham munt safnast til þiña Fedra j Fride og Greptradur verda j goodre Elle. Og huør er sa sem ecke ve it þad/ ad lykamer christeña Maña eru prydileg Guds skiepna og verduglegur Pa ntur? endurleyster med Blode Guds Son ar/ og laugader j Skyrnne/ Mustère og Bustadur heilags Anda/sem þram eiga ad koma j Augsyn heilagrar Þreñingar/ a þeim sydasta Deige/samteingder synum Salum.

3. Greineñ sem hier skal hugleidast/ er Grøþeñ Christi. Þrent skriþa Gudspiall ameñerner þar vm. 1. Ad Grøþeñ haþe vered j Jurtagarde Josephs/ ecke laungt þra Hausaskielia stadnum/ þuiad med þui Syndeñ byriadest j Grasgardenum/ þa villde Christur j Grasgardenum vppbyr ia ad bæta þyrer Syndena. J Grasgard enum vilde hañ eiñeñ greptradur verda/ so hañ jnsiglade þar Yþertrodsluna j Gr øþeñe. J Grasgardenum villde hañ eiñ iñ vpp aptur rysa til Riettlætingar j mo te Yþertrodslune. 2. Er Skriþad ad Grøþeñ haþe vered vthoggneñ j einum

Steine. 3. Ad þar hafe eingen ádur lagdur vered/ huar af Vpprisa Drottins vard þess dyrdlegre/ og openberare/ þuiad hefde nockur ádur lagdur vered j þessa Gr of/ þa mætte þar vm efast/ huort Christ ur edur hañ være vpprisen fra Daudum. Eñ Frelsareñ villde láta leggia sig j Gr ofena nidur/ sekum þess Gagns og Auax tar/ sem þad giefur af sier/ sem eru þesse. 1. So ad Ritningiñ vppfyllest/ Esa. 53. Hañ er grepfradur lyka sem sa hinn Oguðlege/ og deyde eins lyka sem hiñ Rot tijke. So ad Sabbathsdaguriñ Endurla usnareñar/ suarade Sabbaths deige Skop unareñar/ Gen. 2. So ad Christur med þessum Sabbaths deige Endurlausnareñ ar/ giæfe oss a sijdan apfur hañ eilijfa Sabbathsdag Dyrdareñar/ Esa. 66. Þar mun vera eiñ Manudur epter añañ/ og ei ñ Sabbathsdagur epter ødrum/ og allt Hollð mun koma ad tilbidia fyrer Drott ne. So hañ fyrermyndade þeñañ andle ga Sabbathsdag Helgunareñar/ Huar nu vier eigum ad greptra vorar Synder/
 hielt

med siþellóre Idiu Gudræknenar/so vier huþluþum aþ Verkum Ranglætesins/ Rom.6. So sem Christur er vppriseñ fyr rer Dyrd Fødursins/ so skulum vier gan ga j Endurnyungu Lijfdagañа. So ad vi er þess audvelldlegar trijdū/ad hañ være sañ arlega dæeñ/Neb.4. Item/so hañ vottade ad vorar Synder være med honum grafnar og nidursøktar j dypt Jardareñar Og j sijdasta mata/suo ad hañ vijgde og helgade vorar Grafer/med siñe Nærvist og Þarkomu j Grofena/edur med þui ad hans Saklause/ og oforgeingelege Lijkame snerte Grofena/So yrde vorar Grafer/ ē pyter Skynsemeñe sijnast prælar Gryfiur daudra Nræa/ Rosamleger Hvijldarstad er/Esa.26. 57.

4. Adhnygande Greinenn/ er vm So rgarkuiñurnar / sem eru Gudhrædda Persónur/ og verdur hier þrent vm þær talad. I. Ad þær hafe sett sig iafngi egnt yfer þra Grofeñe/ad votta þar med sijna samaumkan. 2. Ad þær hafe hu gad ad/huar og huorneñ Lijkame Drottins var lagdur. 3. Ad þær hafe snemd apt ur

ut j Borgena/ og bwed til Smyrsl/ þa Duottdagurin var vmliden/ til ad smyria med lýkaman Jesu/ huar aþ einen merkia ma Veykleika þeirra Truar. En þar aþ er þeirra Gudhrædsla audsyneleg/ad þær eru staddar vid Lýkþør Drottins/ hu ad ecke mun skied haþa þyrer vtan stoor an Harm og krega. Þar þyrer gieþa ofs þessar Kuinur Epterdæme/ til Gudhræd slu verka vid vora Framlidna/so vier fyl giun þeim til sijns Legstadar/ Huar til vier høfum Dæme j heilagre Ritningu/ af þeim Egyptsku/ sem fylgdu Jacobs Lýke til Grepkrunar/ Gen. 50. Item af Borgarmonnum Naim/sem þylgdu Eckiu nar Syne til sijns Legstadar.

NV epterþylger sa annar Partur þessar ar Predikunar/vm Innsiglun Steinsi ns. Gudspiallamennerner skriþa/ ad øll Samkunda Kiennemanna Hoþdingia & Pha riseis haþe geinged þyrer þessu/ ad Steir nen Graþarennar skylldu innsiglast/ þeir ha þa osk ad þess af Pilato/ad þad yrde gio rt/ og han hafe tillated Vardhalldsmen

sem forvorudu Greþena/og morkudu Sk
eineñ/Og høþum vier hier ad merkia þim
leste/epter huørium ecke ber ad breyta/hell
dur fordast.

1. Er þeirra Neidne/huør þar aþ ma
siast/ ad þeir taka sier fyrer Nendur/ ad
radslaga vm þetta efter añars Dags/ sa
ed epterfylger Afþangadeigenum/ Nuør
Dagur ad var sa mykle Þuottdagur og sia
lþur Paskadaguriñ/ A huørium Deige
þeim heilögu Fedrū hefde bored ad hug
sa vm Guds Þionustugiord/ Og þañein
er ecke eñ nu j Dag Sathan Jdiulaus a
helgum Døgum/ helldur hefur þa sem
mest vm sig/ so þad sañast sem Spamad
uriñ hefur talad/Amos.5. Eg er reidur
ydrum Nelgedøgum/og eg forsmae þa/og
eg kañ ecke ad lykta j ydare Samkundu/
Malach.2. Sia eg vil formæla ydur/
og ydar Sæde/og kasta ydar Nelgra dagā
Saur j ydar Andlit/so þad skal loda vid
ydur/Dar fyrer er þad so sem eiñ Lærefed
rañ hefur sagt/ Almugans Nelgehølld
verda Dyr til Synda.

2. Lostuřiñ er þesse/ ad þeir hnysa vm
añars

aññara efne/þuiad þeir giefa ſig hier til Verālldlegra Malaferla og vilia kieña Pilato/ huorneñ hañ ſkule geyma láta Grøfena/ þar þeir ættu ad taka vara vp pa ſiñe Kyrkiuþionuſtu/ eñ huorſu leidur Løſtur pad ſie/ad ſletta ſier til alls. Pad kieñer Syrach 3. Cap. Stunda þu ecke epter hærre Stett/og hygg ecke yfer þitt Megn/helldur huad Gud hefur boded þi er/þad tak þu jafnañ þier til/þuiad þad batar þig ecke/þo ad þu gaper epter þui ſem þier er ecke befalad. II. Cap. Son miñ/haf ecke marga Idne fyrer Hondū. 3. Løſtur þeirra/ er vond Samviſka/ ſem ſyner ſig bæde hid jñra og ytra/a Kē eñemaña Hofdingium og Phariſeis/ Hid jñra bytur þa Fyrerſogn Chriſti/vm Meſt ſtere hans Lijkama/ad hñ villde a þridia deige vppreiſa þad aptur/Joh.2. Item þeirra Hugur ſeiger þeim/ ad þad mune verda vppfyllt. Vtvortis byſtur þa/ þuī þeir leita til a allañ hatt ad hindra þetta/ þo þeir giøre þad med Slægd og Klokſkap/ ſo ſem giordu þeir þetta fyrer ødru Ordſkt/ ſem er/ad Læreſueinarner
 Kyllda

skylldu ecke koma og stela j burtu Lijkama/
num Christi wr Grøzeñe/ad þeir vppæse
so Folked/og verde so siþdare Villañ arg
are hiñs fyrre. Nier bellur til ad tala
vm vonda Samvitsku Oguðlegra mañā
Nuar vm Ritniñgiñ talar allvyda/Pro+
28+ Sa Oguðlege flyr/ og eingiñ elltter
hañ+ Esa+48+ Sa Oguðlege hefur eng
nañ Frid seiger Drottiñ/ Sap+17+ Pa
nockur er efablandeñ/þad giører hans eig
eñ Illska/sem ber Vitne yfer honum/og
fordæmer hañ/Prov+15+17+18+ Eñ þue
ef a moote seiger Ritningiñ vm gooda
Samvisku/ eitt gott gied er daglegt sæl
giæte/Gladvært Niarta giører Lijfed Lijf
telegt/ eñ hryggur Nugur giører Beineñ
viseñ+ Nuor hañ hefur gladt Niarta/ sa
kañ sier j sijnum Motgange vid ad hallda+
Og merkelog eru Ord þess sæla Bernhar
di/ein good Samvisska er Mustere Salo
monis/Blessunar Akur/Sælgiætis All
dingardur/ gullegt Geimslu hws/ Glede
Einglaña/Guds Noll/Vrystadur heilags
Anda+
4+ Þeirra Lestur er Roogur ✝ Illmæle

Pad er Almeñelegt Ordtæke Neidingia/ ad ecke skule dæra þañ sem daudur er/ og vm þa Framlidnu skule ecke tala nema þad sem vel er. Eñ þessu Nattuiuñar og Neideña maña Logmale/ gleyma olldung is Gydinga Neyþdingiar/ so þeir skamast sijn ecke ad kalla Guds Son eiñ Falsara og hans lærdom Villu/ huers Sakleyse þo var vottad og stadfest/ med so mergum lifande Maña Vitnisburdum/ og marg folldum Kraptaverkum. Og þetta hafa ætt ad reina Christi Postular epter hañ/ sem lesa ma j Postulaña Giorningum 17. Cap. Par seigest þeir ville alla Nei ms Kringluna/ ad þeir giore a mote Key sarans Bode/ seigande þar vera añañ Ko ng Jesum. Paall seigest ad vera Ordsnæ pur/ 1. Cor. 4. Nær oss er formællt/ þa blessum vier/ Erum vier ofsokter/ þa bid ium vier/ Erum vier lastader/ þa lijdum vier/ og saþnañ erum vier sem Hrak Ver alldar/ og Golfsorp allra Maña. Eing eñ Vndur eru þad/ þo ad Guds Born. e Kieñemeñ verde adkostud/ epter Dæme Chr ski/ verande miñuger þess s. hñ seiger. Na

ße þeir kallad Hwsbondan Beelzebub/hus ßsu myklu framar hans Heimamenn? Matth. 10.

5. Þeirra Lestur er opur Heimska/þuiad þegar þeir hofdu ßeinged af Pilato Va rdhalldsmenena/þa fara þeir burt og for vara Grofena/ bæde med Vardhalldsmo nnunum sem þeir settu þar yfer og med Jn siglum/sem þeir heingdu þar yfer. Enn huilijk Heimska og Fauiska er þetta? hu ornen matte þeirra Jnsigle hallda þeim j Grøfene/ sem fyrer faum Døgum leysste Lazarum volldugleg a vr Daudans Fiøt rum/Bydingum asiaande? Joh. 11. Þesse er sa sem Ritningen seiger vndan þeim þeim brioteft/ Mich. 2. Huors Figura og Fyrermyndan var Samson/vm huorn skrifad er/ han hafe broteft j giegnum Porten Borgarinnar/bored Dyrabwningin burt/a sijnum Herdum/ so sem þar vm ma lesa j Doomara Bokinne. Enn hier med hefur Gud lated sanast med sijnum Riet ttlætis Dome/a þessum Mennum/ og sial þu Verkenn/ þad sem stendur Job. 5. Eg sa einn galenn Groodursettan/og eg bo=

vade strax hans Heimile/ hans Born skulu þiarlæg vera Hialprædenu/ og þau skulu sundur slæst j Borgarhlidunum/ so ad þeim mun einginn Hialp veita. So ad Gydingar sialfer spa þyrer sier j hlioode. ad su seinne Villann mune verda argare hinne þyrre/ þuiad þeir bera sig ad hindra Vppprisu Christi/ og skiota loku fyrer hans Vegsemd og Dyrd/ þa verda þeir so sem nauduger ad hialpa til/ þ hvertueg gia þramkome/ Þuiad ef Grøþenn heþde ecke bevorud vered med Innsiglunum og Vardhalldsmønnunum/ þa heþdu þeir myklu rietttara mꝛtt bera þyrer sig þennan sinn Dikt/ ad Læresueinarner heþde honum j burtu stoled. Þannenn duger nu eckert Rꜳd. a mote Drottne. Og so hefum vier nu yþerþared med Guds Fulltinge/ Þijningar Historiu Drottins vors Jesu Christi/ Og viliun nu þui binda Endahnwt hier a/ med þessum Einglanna Loþsaung/ Apoc. 5. Verdugt er Lambed sem Slꜳtrꜳted er/ ad medtaka krapt/Rijkdoom Visku og Styrk/ Dyrd, Heidur og Loþgiord. Honum sie Loþgiord/Dyrd og Heidur/ vm Alla

ef Allda/ ad eilijfu/ Amen/ AMEN.

Predikun a Føstudagenn Langa/ Um Nytseme og Gagn af Pijnu Herrans Christi/ af Martino Mollero.

HISTORIAN.

EPTER þad Strijdsmennerner høfdu hrædelega Hnodstrijkt Herrann Jesum Christum/ sett Þyrnekorona a hans Høfud og lagt yfer hann gamla Purpura Kapu/ til Spotts og Hædungar/ Tock Pilatus hnn leidde hann wt wr Doom hwsenn/ fyrer Augsyn Gydinga/ og sagde/ Siaed Mann enn/ Meinte so/ ad hann villde þa hier med til Myskunseme og Medaumkunar hræra/ ad þeir liete sier nægia med þetta Straff/ og lata af sijnu æde og Akiefd a møte þeim fangna Jesu af Nazareth. Af þessum Tilburde hafa þeir gømlu læred Afmala Blodugt Andlete vors Herra Jesu

Jesu Christi/ og kallad þad Myskunar mynd/ sem funded verdur j flestum Kyrkium/ med þessare Yferskript/ Siaed Mañ eñ/ huar med þu villdu þa einfolldu Dag legá miña a Heilsusamlega Pijsl Jesu Christi/ Og huoria stund huetia þa til ad hugleida hana Sæluhialplega.

Eñ þegar þu christeñ Mañeskia sier e lijtur þessa Mynd/ edur añad mælad Kr ossmark/ mattu ecke inn þijnu Hugreñingu hier mz standa læta/ ad hyxa vm þetta ef ne/ helldur ad hefia þig vpp j heilagra Spamaña og Postula Ritningar/ Huor iar mynda vpp fyrer þier og vppkasta þad rietta Ecce Homo/ og setia þier fyrer Si oner/ og wtleggia næsta Astwdlega/ þa al lra helgustu Pijnu þijns Heilsugiafara/ þui su maalada Mynd vijsar þier j Ritn ingena/ eñ Ritningiñ wtmaalar þad riet telega fyrer þier/ epter ollum Titlum og Punctum/ og syner þier j fyrstu/ huør sa Madur sie/ sem slijka Hrygd/ Angist og Pijnu wtstaded hafe/ Þui so vottast volld uglega/ ad þad hafe ecke vered Eingell nockur/ edur sliettur heilagur Madur/ ed

ur

tir Spamadur/helldur sa eilijfe Son Gu
ds sialfur/ huor Mañdomlega Naatturu
hefur a sig teked/ og siñ Sofnud med sij
nu eigeñ Bloode aprekad og endurleyst/
Act.20. Par næst syner hier Skriptin
huorsu oseigianlega Angist og Pijnu/Ne
trañ hafe lided a sijnū heilaga Lijkama.
Heyred allt Folk(seiger hañ)og skoded
mijna Angist/aller hier sem fram hia ga
nged/skoded þ og siaed/huort nockur An
gist sie so sem mijn Angist/sem mig hef
ur hendt. J pridia maata/Huer Sm
an og Spott vid hñ hefur fram komed/a
hans Guddomlegu Æru/þer yfer hñ kla
gar og seiger/ Psalm.69. Forsmanenn
kremur mitt Hiarta og kreinker mig/ Eg
vænte ef nockur aumkade þar yfer/eñ
þar er eingiñ/og epter Huggara/eñ eg fañ
ongvañ. J fiordu Grein/ huorsu stora
Neliar Angist og Nørmung hñ hafe af
staded i sijnu hreinu Hiarta/ Psalm.55.
Mitt Hiarta seiger hañ/angrar sig j mi
num Lijkama/ og Daudans Otte er yfer
mig fallen/Og eñ aptur/Psalm.18.
Helvijtisbond vppspentu mig/ og Daud

ans Snorur yfferbuga mig. J þimtu Grein Avijsar Skriptin/huor sa sie/sm þessa mykelsħaattar Persónu/j so smanar lega Pijnu heþur nidur sökt/og so saargt ætelega fleiged haþe/ sem er su grima brennande Reide hans eilijffa Fodurs/þui so seiger Drottinn/ Psalm. 18. Pijn Gri md þrycker mig/og þu þrenger ad mier med ollū þijnū Vatnsþollū/og Psal.53. Drottinn villde so sla hñ med Krankdæme. J siottu grein minnest Skriptan a/ Nuar su ad Jesus haþe allt so næsta viliuglega og þlijdiglega med större Polenmæde lid ed/ Psalm. 40. Nier er eg seiger hañ j Bookenñe er skriþad af mier/ þinn Vilia miñ Gud giore eg giarnañ. J siounda maata seiger Skriptenn þra/ huorsu Drott iñ j sine diwpustu Lægiug/hafe lijst og li omad þyrer oss/med hinum allra þegurstu Dygdū. Pinad Jesus Christus seiget S. Petur heþr oss eina Fyrermyndan epter lat ed/ ad vier skylldum epterþylgia hans Footsporum/1. Pet.5. Nuor engua Syn nd giort heþur/og eingeñ Flærd er þund iñ j hans Muñe/huor ecke skammyrte apt

ur

ur þa han var skamyrdtur/ hootade ecke þa han leid/helldur gaf þeim þad j Va lld/sem riett dæmer. J attunda ma ka seiget hun/ huad vorn Herra Jesum hafe knwed til slijkrar Sorgarlegrar Pi nu/Sem er hans stoora Elska og Try gd vid off aumar og fordæmdar Manesk iur/og þyrer þa heilogu seiger han/ sem a Jordune eru/ og þyrer þa Dyrdlegu/a þeim heþ eg alla mijna þocknan/Psal.16.
J nijundu grein voltar Ritningin/ huer ier þeir hafe vered/ sem Herran Krossfest hafe/sem er aller Men med sijnum Syn dum/huert han off ollum vnder Augun seiger/Esa.43. Mier heþur þu Erþide giort j þijnum Syndum/ og heþur mier Mædu auked j þijnum Misgiordum. Jeg aþmiae þijnar Yperkrodslur mina vegna og minnest ecke þinna Synda.
J tijundu Grein/huad han haþe þar m+ wtriett/sem er þa eilijþu Sætt og Forlij kan vid Gud/Endurlausn wr Helvijte eilijþa Sæluhialp. Huad þegar hn ha þde allt þullendad/er hn ordeN ollu þeim sem honum hlijdner eru/ Heb. 5. Ordsok

til eilijfrar Sáluhialpar/nefndur af Gu de hin ypparste Prestur epter skickan Mel chizedech. I ellefftu grein vottar Skr iptenn/ad slijk Pijna vors Herra Jesu Chri sti/ollum jordande Mortum/koma skule til gagns og gooda/suo sem Drottinn sialfur seiger/ Joh.3. So sem Moyses vpphaf de Hoggorminn j Eydemorku/ So hlijtur Mannsins son ad vpphefiast/ vppa þad/ ad aller þeir sem a hann trua/ fyrerfarest ecke/helldur hafe eilijfft Lijf. Huor nu þetta Ecce homo/Sia med Mannenn/So a lijtur/ vog þa heilsusamlegu Pijnu vors Herra Jesu Christi/ med slijkum Huxun um hugleider/hann mun finna/ ad þad sie Historia yfer ollum Historium/ huoria Menn kunna alldrei nooglega ad lesa/ alld rei noglega ad hugleida og yfervega/alld rei alla vt ad læra/alldrei alla Lærdoma allar Hugganer/ allar Aminingar/ allar Vidvaraner/allar Vnderviisaner/sem þar inne eru/noglega ad grunda/yfervega/ læ ra/edur bruka kunne.

Þuiad j fyrstu er Pijna Jesu Christi/ eitt ægiætur Lærdoms Speigell ollum

Mønnum/til alls Rijkdoms/vissulegs skilnings/ad þeckia Leyndardooma Guds Faburs og Christi/ j huørium þolgner liggia aller Fiesiodet Wijsdomsins og Vidurkiennlngarennar/Þt hier lærer þu/þa rietttu þecking þijns Guds/huør ad er einn j sinne Veru/og þrefalldur j Persoinum/medal huørta þriggia Persóna/ sú medal Persónann/þinn Heilsugiaþare og Medalgangare er ordenn. Hier sier þu þad vndrunarlega Rad vors Guds/oss aumar Mannesk iur vor Heilvijte ad endurleysa og Sælu hiolpna ad giora. Hier sier þu þann vndrunarlega Wijsdom Guds/ huar yþer all er Spekingar þessarar Verolldar verda ad Dussum/1. Cor.1. Ad Gud lætur sier þocknast þyrer þessa dærlega Predikun vm Kross Jesu Christi/ holpna ad giorá alla sem þat a trwa. Hier lærer þu þa rietttu þecking þijns Herra Jesu/sem ad er sannur Gud og sannur Madur/ j einne oad skilianlegre persónu/huør Kienning er Ett undvøllur þinnar Sæluhialpar. Hier sier þu/huørt ad sie eigenlegt Embætte þijns Herra/þui þad er vissulega satt ꝫ dyrmætt
vero

verdugt Ord / ad Jesus Christur er
j Heimiñ kominñ Synduga Saluhólpna
ad giora/1. Tim. 3. Hier lærer þu eiñ
iñ huad su rietta Jdran sie/og vort rett
læte fyrer Gude/ þui Gud vill ecke for
lýkkur vera med Gulle edur Sylfre/ og
ecke med Mañlegum Verkum edur þien
ustu/helldur med þeirre allra dýrmætustu
Forþienustu sýns allra blýdugasta Pio
ns vors Herra Jesu Christi/ Esa. 63.
Hier lærer þu/huad ad sie su saña rietta
saluhialplega Tru/ē er/eitt Hiartanlegt
stadfast Trunadartraust/huar med þu þig
alldeilis ogølldungis vppa Jesum chri
stum reider og forlætur/sem fyrer þig bet
alad hefur/ Ebr. 11. Og sig asamt allre
siñe Forþienustu þier alldeilis til eign
ar giefur. Hier lærer þu huør ad sie Log
malsins Vppfylling/ Hier sier þu Gru
ndvøll og Krapt þeirra heiløgu Sacra
menta/ē þu tẏdkar j Samkundu Guds.
J ødru lage er þier su heilaga ꝛ Hormu
lega Pijna Jesu Christi/ eiñ Speigell
þiña Synda/ og Guds Grimdar Reide

a mote þijnum Syndum/þui hier þecker þu þa stooru Suiwirding þiña Misgiørda/huar yfer Guds Reide hefur so vpp tendrast/ad hun a onguañ Veg kuñe stillt edur sefud ad verda/ utan fyrer þañ sak lausa beyska Dauda sijns eingietna hlijdu ga Barns. Æ þad kañ þo eingeñ skiepna ad mæla edur meta/huad þad er sem Pall seiger/Rom.8. Gud hefur sijnum eigeñ Syne ecke þyrmt/helldur hañ fyrer oss alla wtgiefed/og huad Esaias seiger 43. Mi er hefur þu Erfide giørt j þijnum synd um/og hefur mier Mædu auked/j þijnū Misgiørdum. Hugleid nu O Madur ad eingeñ þiña synda er so lijtel/ad hun hafe ecke eilijfañ Dauda forþient/og þiñ Misgiørningur eingiñ so lytell/ad hann hafe ecke eilijfañ Elld forskulldad. Þeck er þu þijnar synder eñ ecke/ O madur so lijttu a þetta Ecce Homo/og Bloodugu Offur þijns Endurlausnara/ sem sig sial þañ fyrer þijnar Misgiørder j Daudann giefed hefur. Þike þier þijnar Misgiør der litlar og lijtelsverdlegar vera? lijttu a Angist þijns Endurlausnara j Oliuvidar gardi

gardenum/og sia huørsu han erþidar j þy-
num Syndum. Þecker þu Grimdar rei-
de Guds en ecke/mote Syndene? so lyttu
a þad mykla Lausnargialld/ huar med þu
so dyrt keyptur og þorlykadur ert.

J þridia mata er þier Pyna Jesu
Christi einen æstudlegur Huggunar og
Nádar Speigill/ so ad eingen j sijnum
Syndum ørvænte sier/ þui huørnen kune
ein Synd so þung ad vera/ sem þyrer þes-
sa allra helgustu Personu ecke bæt være?
edur huørnin mætte ein Misgiørd so my-
kel vera/sem þyrer hennar myklu Pijnu og
heilaga Blood/ecke betolud være? og hu-
or er nu sa sem oss vill asaka? Hier er Gud
sem oss riettlata giører/ huør er sem oss
fordæma vill? Hier er Jesus Christus/
Guds og Mariu Son/ sem er dæen þyr-
er vorar Synder/ Rom. 8. Ja/ myklu
þramar/huør einnen vpprisen er/ Huør nu
er til hægre Handar sijns Fødurs og bid-
ur þyrer oss. Þar þyrer o Madur/ørving-
last ecke j þijnum Syndum/þui sa eilyþe
Son Guds heþur þyrer þig betalad. Og
huør j sijnum Syndum ørvinglast/ sem

Etin/Judas/ og Achithophel/ sa drygër
pa allra stærstu Synd/med þui hañ sinꝛ
synū Augum fra þessum Jesu/og Vndeꝛ
hans ecke alijta vill/þui vier erum abla
ugader/Vier erū helgader/vier erum Ri
ettlæter ordner/ yfer Nafn Drottins Je
su/og yfer Anda vors Guds. 1. Cor. 6.
J fiorda mæta er Pijna Jesu Christi/
eiñ riettur Vndrunar Speigill/huar siñ
madur sier og þecker þau allra stærstu Vn
dur og Dasemder vors Guds/sem hañ hef
ur nockurn tijma giort/og mun eñ nu gi
ora/ Þuiad Gud Almættugur heþur af
ongu eyne-skapad Himen og Jord/og al
lt huad þar iñe er/ stiornar og styrer ollu
epter siñe Velþocknan/ helldur vid Ma
gt ollum skøpudum skiepnum j siñe sierde
ilis skickan. Ja/ þad hañ heþur læted
Soolena fyrra standa/Vatne j Vijn snu
ed/ Med litlu Medale myken Mañþiol
da mettad/ Krænka fliotlega yfer vtan
Medal heilbrygda giort/ Dauda vppvak
ed/etc. Slijkt eru advijsu yþer allañ mæ
ta mykel og stoor Guddomleg Vndur/ eñ
þesse Vndur/ sem vier j þeirre heilogu
pyn̄

Pijnu og Dauda vors Drottins Jesu Christi sialfs/ eru langtum meire og stærre/ Herlegre og dyrdarlegre/ Pt sia/ er pad ecke Undur yfer oll Undur/ ad Gud Drottiñ/ sem alleina er eilijfur/ Almatt ugur/ heilagur/ Riettlætur/ goodur og hr eiñ/ þo sem ædur oss aumar vesalar og da udlegar/ oheilagar/ orietlætar/ syndugar/ Bolvadar fordæmdar Mañeskiur/ so heitt hefur elskad/ ad hañ hefur sijnu Fedurle gu Hiarta olldungis til vor snwed/ þui oss medde illt/ og siñ Son hefur læted mañ verda? Ef þier so Madur/ a sijnum Vege eiñ Eyturormur mætte/ sem rise vpp a moote þier/ og Asække þig/ kynnet þu ad viña þeim Orme edur elska hañ? Nei saññarlega/ helldur munder þu hlaupa vndan honum/ edur sla hañ til Dauda/ ef þu gæter. Eñ Drottiñ þiñ Gud/ þa þu varst fyrer hañ gamla Heggorm Diesf uleñ eytradur/ j Syndena fallen/ og Fra ndmadur Guds orden/ gieck ecke fram hia þier/ Hefur ecke aptur synt þier Fiand skap/ hefur ecke sijnu Fedur Hiarta fra þier snwed/ helldur teked þig ad sier. trw

lega alldungis/og þig aþ Eytre Syndar
eñar hreinſad harla vel/og þueiged/ Jæ/
hans Hiarta kløcknade j henum til þijn/
So ad hañ hlaut ad Myſkuna þier/Jere.
31. Hier þeinke eg og hugleide/ huer ſiñ
þeinkia og hugleida kañ/þad mun þo eing
eñ Madur wtgrunda edur mæla og mera
kuña. Er þad ecke ein Vndur yþer øll
Vndur/ad Gud Fader ſiñ einaſta allra el
ſkulegaſta/allra hlijdugaſta Son/ vegna
þeirrar ſnaudu og vondu Veralldar j þañ
allra ſnæmarlegaſta Kroſſens Dauda/gieþ
ed heþur? og læted ſo aumkunarlega pijna
hañ/ſo ad Heidens Mans Hiarta hefur
kient j Bioſte vm hañ/ ſem er Hoþuds
mañſins/ſem þar ſtood hia og til ſæ/ ſañ
lega/ þad kañ eckert Mañlegt Hiarta wt
ad þeinkia/og eingeñ Eingla Tunga wt
ad tala/ Huad er þad ſem Prophetiñ Eſa
ias ſeiger/53. Cap. Drottiñ villde ſo ſlæ
hañ/Og Prophetiñ Daniel 9. Christur
ſkal vpprættr verda/og ecke meir vera/
S. Pall Rom. 8. Gud heþur ſijnum ei
geñ Syne ecke þyrmt/helldur heþur hann
þyrer oſſ alla gieþed. Heþde Gud Hoþ

ud Eingilenn Gabriel/edr þann heilaga Spamann Eliam so vitgiefed/ suo være þad vijst myked/ Enn sinn einasta allra kiærasta Son/ad giefa j Syndugra Hendur/huorn heffur þa Gud kunnad ad giora þad? Huornenn heffur hann giefad komed sijnu Fødurlegu Hiarta þar til? Er þad ecke lijka Undur yffer oll Undur/ ad Gud sa allei na hreine og Heilage/ vegna þess Krossþe sta Christi j vor ohreinu/Oheilogu/Dau dlegu breysku Hiortu/rijkuglega giefur e vthelle sijnum heilaga Anda/ecke allein asta epter Gaffunum/ helldur einenn epter Truñes sem skrifad stendur/ Zach. 12. Yfer Hws Davids/ og yffer Borgena til Jerusalem/vil eg vthella Anda Naadar og Bænar/ og enn aptur/Ezech. 36. Eg vil minn Anda j ydur giefa/ og vil slijkt Folk af ydur giora/ sem j mijnum Bod ordum gange/og mijna Doma hallde/ og þar epter giøre. Prov. 8. Ja/Gud Drot inn heffur slijka Lyst ad vera hia oss aumum Mannanna Bornum/ so ad einninn øll heilog Prenning lofar ad koma til vor/sem Christ ur sialffur seiger/ Joh. 14. Vier vilium

til hans koma/og Vistarveru hia honum giora.

Er þad ecke eiñeñ Vndur yþer ell Vndur/ad Gud sa allra Giæskurikaste ꝛ myskunsamaste/hefur alyktad og vill/ad vier aumar og fordæmdar Maneskiur/nu fyrer vorn Herra Jesum Christum/ecke all einasta Riettlæter/og fyrer eilijfre Fyrerdæming skulum verndader vera? hell dur vill hañ oss eiñiñ eilijflega a Himnnum hia sier hafa/ ad vier skoda skulum hans Auglite/hia honum j hans eigenn Dyrd/og eilijfre Glede vera.

Hefde þad ecke vered noog/ad Christur vor Drottiñ hefde frelsad oss fra Helvijtis Pijnu/og einhuerstadar j einum sierdeilis stad/epter þetta Lijf j Fognude aa syrnda og Pijsla/ eilijflega oss vid halldeb hefde þeñ þad var ecke so/ helldur verdur hans Elska yfer mata dyrdleg og furdanlega stoor ad vera/j þui hañ seiger/Joh. 14. J mijns Fodurs Hwse eru marger Bustader/ef ecke so være/þa villda eg seigia/eg fer burt ad tilbwa ydur samastade/ þa vil eg þo apturkoma/og ydur til mijn

taka/so ad þier sieud þar sem eg er. Og
eñ apti/Fader eg vil/ad huar eg er/þa sieu
eiñeñ þeir med mier/huoria þu hefur gi
efed mier/ ad þeir sime mijna Dyrd/ þa
sem þu gafft mier. Eru þad ecke stoor
Undur/þa veit eg ecke huad Undur eru
Joh. 14.
Þ Punktu grein er pijna vors Herra
Jesu Christi/lijka eiñ Agiætur Kross spei
gell/huiad so sem Herrañ sialfur maatte
lijda/ og so iñganga j sijna Dyrd/suo er
eiñeñ þad vndrunarlega Raad Guds Aly
ktad/yfer alla þa sem a hañ trua/ ad þe
ir a Jørduñ Krossberarar skulu vera/þeir
skylldu halldner vera fyrer Slaatrunar
Saude/og hans vegna deydder verda all
añ Dag/so ad þeir so Drottne epterfylge
og lijker verde/Psalm. 44. Þar fyrer
siaum vier af Epterdæme þeirra goodu
gomlu/Heilegu/fra Upphafe/huersu da
samlega Drottiñ hefur þa fyrer Kross og
Motgang/fyrer Ofsokn og Freisting/fy
rer naud og Dauda/leidt og fært/og fyr
er margar Hørmungar j Guds Rijke jnn
leidt hefur. Ja/ þess Gudrækelegar sem

þeir Neilögu nockurn tijma haƒa liƒad/ þess meire og stærre Kross og Motlæte haƒa þeir bored og þolad/ þuiad þeir ha ƒa alla tijma Naadung og Nædlaat/ þar med Bond og Fangelse lided/ Ebr. 11. Þeir haƒa vered grytter/ sundur hoggner/ stungner med Suerde deidder/ Þeir haƒa um kryng geinged j Skinnƒøtum og Geita ƒelldum/ med skort med Nørmung og Nr ygd/ med Onæde og Omake/ huorra Verølldinn var ecke verdug og haƒa j Vtlegd geinged j Eydemorkum/ vppa Fiøllum/ j Biargskorum og Jardarholum. Þar ƒyr er o Madur/ tak viliugur vppa þig Ok Jesu Christi/ og skammast þijn ecke ƒyrer Nørmungena/ helldur nyklu framar hrosa þier aƒ henne/ og skalltu vita ad Krossburd urenn er stoor Æra ƒyrer Drottne vorum Gude/ og nærta Neilsusamlegur/ þuiad so opt sem Gud leggur vppa oss einn nyann Kross/ so opt er oss ny Blessan bwenn.

J siøttu Grein er Historia heilagrar Þijnu Jesu Christi/ einn Agiætur Dygda speigell øllum Mønnum/ ad þeir skode og lære/ huør ad sie su rietta nya Nijdne/ þu

at jñe þeir fyrer Gude lijþa skullu/ og hö
num þiona. Þuiad Herrañ Jesus hefur
oss eina Fyrermyndan epter lated/ ad vi
er epterfylgia skulum hans Fotsporum/
1.Pet.2. Þar fyrer o Madur/ lær ad ott
ast Drottiñ þiñ Gud/ ad þu ecke motvil
iuglega syndger mote hans Bodordum/
lijka sem Herrañ þiñ Heilsugiafare hef
ur med Hlijdne giort/ allt huad hans Fa
der hefur hönum boded og befalad/ Lær ad
elska af ollu Hiarta Drottiñ þiñ Gud/
so sẽ Jesus christur hefr elskad siñ Himne
ska Fodur/ Lær ad heidra Herrañ þiñ
Gud af ollu Hiarta/ lijka sem þiñ Heil
sugiafare hefur alla tijma heidrad siñ
Himneska Fodur. Lær ad elska þiñ Na
unga sem sialfañ þig/ og honum ad þio
na/ lijka sem Herrañ þiñ Heilsugiafare
hefur elskad þig meir eñ sialfañ sig/ og
hefur sitt Lijf vt fyrer þig gefed.
Lær ad vera þolenmoodur j þijnum Kross
burde og Motgange/ lijka sem Herrann
þiñ Heilsugiafare med mestu þolenmæ
de hefur lided sem Lamb Þolenmott.
Lær ad vera lijtelatur/ lijka sem þiñ Her
ra

ta Jesus af Hiarta var lÿtelætur/so eck ert lÿtelætara hefur fundest nockurn tij ma/huørke a Himnum nie a Jørdu. Lær ad vera hoogvær/lÿka sem þiñ Herra Jesus var/og lær af honum/ þui hañ var hogvær og af Hiarta lÿtelætur. Varastu ad bølua og suería/so ad þu snæner ecke þær heilogu Vnder þÿns Herra/fyrer þu sriar þu ert endurleystur. Elska og gia rnañ heyr Guds Ord/þuiad Herrañ þiñ Heilsugiafare hefur þier þad openberad/ ut af Skaute sÿns Himneska Foodurs. Nyttu j Heidre og tÿdka opt þau haverd ligu Sacramente/þuiad Drottiñ þiñ Heilsugiafare hefur þau stiftad/ og þau eru af hns heilogu Sydu vppsprottiñ/Forakta ecke þad heilaga Embætte Guds/ huørt ed Forlÿkunena predikar/vppa þad þu ecke med Footum troder þad heilaga Blood þÿns Herra Jesu/ sem er samteingt vid þañ eilÿfa Guddom. Heidra þÿna Forelldra lÿka sem Herrañ þiñ Heilsugiafare hefur heidrad sÿna Moodur/ og forsorgade hana/ eiñeñ þa hañ a Krossen um hieck.

J siøundu Grein er Pijna Jesu Christi einiñ Speigell bænareñar/ huørn vier Daglega haþa skulum fyrer Augum/ med þui esser beþalad ad bidia ᴂn Aþlæts/ þuiad Vpphaþ siña Bæna giørde Drott iñ med Loþsøngnum/ huørn hñ hiellt med sijnum Læresueinum/ ædur eñ hañ gieck vt af Salnum/ huar siñe þeir høþdu Pæ skalambed eted. Þar næst a Veigenum til Vidsmiørs Fiallsins/ giørde hañ þa alvarlegu breñande og huggunarsamlegu Bæn/ til sijns Føðurs/ huoria Gudspial lamaduriñ Johañes heþur skriþad/ sømu leidis j Vidsmiørsgardenum/ þess stærre sem hñs Angist vard/ þess akaþlegar badst hañ þyrer/ so ad hañ einiñ med Bæniñe a Krossenū sijdast heþur læatest. Med þes su øllu heþur hañ oss ecke alleinasta eitt Epterdæme þyrersett/ ad vier skylldum bidia/ og ecke þreitast /helldur einiñ bij þalad ad vaka og bidia/ so ad vier følliñ ecke j Freistne. Vel verde þier o Madur eþ þu epterþylger Herranum j þessu/ þio var honum med þui/ ad vaka og bidia dag og Noott/ vm alla Pijna Lijfdaga/ og

laider þitt Lijf fram med Bornum og and
varpan/þui þu munt vissulega nær ollum
Naudum dyrlega frelsadur verda/ og til
eilijfs Lijfs verda verndadur og vid hall
denn.

J Attunda mata er su heilaga Pijna
Jesu Christi lijka ein Speigell þeirrar
edla Konstar ad deyia vel/ huar sine ein
christen Manneskia skal sig daglega jdka/
og bwa sig til Saaluhialplegrar Heim
ferdar/Stadu/ J fyrstu giefur sig Drott
inn med Hlijdne j Vilia sijns Fodurs/og
seiger/Fader/Sie þad mogulegt/þa lijde
þesse Kaleikur hia mier/þo ecke huad eg
vil/helldur huad þu villt. Þar næst gyr
ergiefur hann ollum sem hann hofdu Kross
fest/og bidur fyrer þeim. Ad sijdustu for
sorgar hann sijna Moodur/ og bijfelur þar
epter sinn Anda j sijns Fodurs Hendur/
og sofnar sætt vel af.

O Herra Jesu Christe/ hialpa þu ad
allt trwud Hiortu þessa Konst vel lære/ ꝛ
so Saluhialplega sofna meige. So lat
ossnu sia til o Madur/ ad vid elskum ec
ke ofmiog þetta auma Lijf/ helldur oss

daglega giefum j Vilia Guds vors/ ad lifa so leinge sem honum þocknast/og ad deya þa honum er þægelegt/vm leinging þyns Lijfs/ mattu an sturlunar þinnar Samvisku vel bidia/lat þo jafnan Vilia þyns Guds rada/hafþ jafnan forlijkt Hiarta vid huorn Man/og bid eirnen fy rer þynum ørgustu Ovinum/ Radstafa þynu Huse/ og skicka þynum sijdasta vilia/so þu later eckert oklart epter þig/ llyka sem Drottinn Radstafade sine Mood ur/fyrer sitt Andlat/og þegar þyn stund er nu komin/þa befala þeim trufasta Gu de/med gladværu trunadar trauste/j Naf ne þyns Herra Jesu Christi/þyna Saal j Hendur/ og seig med þynum Herra/ Fader eg fel minn Anda j þynar Hend ur/ edur seig med S. Stephano/ Herra Jesu/medtak minn Anda/þa hefur þu vel vered hier. Þetta er nu þad rietta Ecce Homo/og so skal huer christen Manneskia þad Blooduga Ablæte og Mynd Jesu Christi/ daglega fyrer Augum hafa/ og hans allra helgustu Pijnu med Averte at huga og hugleida. Og þetta Ecce homo
og

og Speigell Pijnu Jesu Christi/ heþur Gud Drottiñ pra Upphaþe Verallvar/ øllum Moñum þyrer Sioner sett/ allt jñ til þessa nælæga dags/ecke alleinasta j or dum þeirra Nadarsamlegu Fyrerheita og heilögu Sacramenta/helldur einiñ mörg um liuþlegum og þægrum Fyrermyndun um/huar jñe Meñ a øllum Tijmum haþe kuñad ad þiña og sia/ allt hvad þeim til Heilsusamlegs Lærdoms/og eilijþrar Ni ggunar heþur naudsynlegt vered/ þui þei ta þyrermyndade Gud þeim þyrsta Adam og Evu j Paradijs/og øllum þeirra Bø rnum j þui þyrsta Fyrerheite/þar hañ sei ger/Gen+3+ Eg vil setia Ovinskap a mi llum þijn og Kuinuñar/og millum þijns Sædis/og heñar Sædis/ þad samd skal sundur meria þitt Heþud/og þu munt hñ j Hæliñ bijta/ Nuor Ord vorum þyrstu Forelldrum visslega haþa vered so lioos/ og Huggunarsamleg/ so sem oss er nu su agiæta Mals grein/Joh+ 3+ So elska de Gud Heimeñ ad hañ gaþ vr sin eingie tiñ Son/so ad aller þeir ẽ a hñ trua/for þarest ecke/helldur haþe eilijþt Lijþ/Ja

so opt sem þeir offrudu Drottne/ huor Off ur Gud sialfur til vissulegs Nꜳdar teik ns med Ellde af Himne þyrer þeirra Au gum vpptendrade. Nuggudu þau sig vid þad rietta Forlijkunar Offur/ sem er vid Kuinnunar Sæde/ sem sig sialfan til For lijkunar Mannlegu Kyne/ j heitum Ellde Elskunar offra skyllde.

Þetta Ecce Homo og Nꜳdar Mynd leit einenn Abraham/ ei adeins j Orde hyns Fyrerheitis/ sem so hlioodade/ Gen. 22. J þijnu Sæde skulu allar Kynkuij sler a Jordu blessadar verda/ helldur og einenn j þeirre Astudlegu Fyrermyndan hꜳ ns einasta Sonar Isaachs/ huorn Gud skipade honum ad deyda og offra a Fiall enu Moria/ Gen. 22. Þetta vottar Chri stur sialfur/ þar hann seiger/ Abraham yd ar Fader vard gladur ad hann skyllde siaa minn Dag/ og hann sa hann og vard gladur vid/ Joh. 8.

Þetta Ecce Homo og Huggunar My nd/ skodade einenn Forfadereñ Jacob/ a sijne Sootar sæng/ Þui þa hann hafde signt

sijna Syne/og Rꝏdstaðad sijnu Nꝏse/sl etst hñ j þessare Nuggun og sagde/Drottiñ eg bijd epter þijnu Nialprꝏde/Gen. 49.
Þetta Ecce Homo og Nꝏdar Speigel/skodade eiñeñ Moyses/asamt Jsraels Bornum/so opt sem þeir Atu Paaskalam bed/og med þess Bloode sijnar Nꝏsdyr re iknudu/so ad þeir ohulter være þyrer Mo rdeinglenum/Exo 12. Þuad þad sama Paaskalamb er med ollum Ceremonium harla huggunarsamleg Fyrermyndan Her rans Jesu Christi/þess rietta Guds Lam bs/ huers Blood oss hreinsar aþ ollum vorum Syndum/1. Joh. 1.
Þetta Ecce Homo/og Speigell Pijnu Jesu Christi/ heþur David Kongur fyrer Augum haþt/alla sijna Æþe/suo sem ad þad votta allmarger hans Psalmar/J hu orium ollum hañ skrifar so vm Heloytis Angist Sman og Pijsl Herrans Jesu/ sem heþde hañ nꝏlægur horþt a hana. Eñ Esaias sa dyrdlege Spamadur heþur hañ so j Anda sied/ad hañ hana j sijnum Gull væga Capitula(53.)ecke alleinasta epter Asyndeñe skriþar/so sem heþde hañ vered
med

med j Vidsmiorsgardenum og Domhꝛse
nu/og hia þeim gooda Johañe/ og verd
ugu Jomprw Mariu vnder Krossenum
staded hefde/helldur giefur og øllum mø
ñum ægiæta Trygdar Avÿsan/ huorneñ
mañ skal riett æfÿta þetta Ecce Homo/
Þÿnu Jesu Christi riett hugleida/Synd
ernar og Guds Reide þar jñe þeckia/og
þa riettu lifande Huggun j Lijþe og Dau
da/þar af vpp ad ausa eige. Jꝗ/ hañ
hefur þad med stÿkre Alvorugiefne yfer
veiged/og hier med soddañ Gudrækne jnn
myndad/ad hañ j Anda talar til þess Bl
vodnga Herrans Christi/og helldur sam
tal vid hañ/spyr og suarar sier sialfum j
Anda/ sem eiñ Spæmadur/ Esa.63.
Huør er sa(spyr Spæmadurinñ)sem af E
dom kiemur/ med raudum Klædum/ Af
Bazra/sem so er pryddur j synum Klæd
um/og geingur fram j synum mykla Kr
apte? Eg er þad(andsuarar Herrañ Chr
istur)Sa sem Riettlæted kieñer/og Mey
stare er til ad hialpa. Huar fyrer(seiger
Spæmadurinñ/er þiñ Klædnadur þa suo
raudlitadur/ og þÿn Klæde sem þess ed
 vÿñ

Bÿnþrvxguna fredur? Jeg (Andsuarar Drottin̄)tred Bÿnþrvxguna alleina/ og þar er eingen̄ af Folkenu medur mier/ eg hefe hana troded j min̄e Reide/ og Foot troded j min̄e Grimd/etc. Nier epter j nya Testamentenu/Nefur Gud Drottin̄ þan̄ N. Man̄ Johan̄em Skijrara vegna ongrar an̄arar Ordsakar vppvaked/hellder en̄ ad han̄ vm þen̄an̄ lifanda Ecce No mo/ og blooduga Lamb korn/ og Offur Guds skyllde vitna/ og hallda þui fyrer Sioner huerium Man̄e/huert han̄ hefur og næsta trulega giort/ þuiad han̄ hefur Daglega vÿsad til Herrans Christum/mz Fyngrum og sagt/Joh. 1. Sia þ Guds Lamb ſ ber Heimsins Synder. Og Nerr an̄ Christur giorer þad lÿka sialfur/ kun̄ giorer Lærefueinunum opt sÿna Pijnu/ & talar giarnan̄ þar vm/ seiger ein̄en̄/ ad þesse sie su einasta Mynd og Teikn/ sem Gud hafe Heimenum sett fyrer sioner/ huar jn̄e han̄ skule fyn̄a sÿna eilÿfa He ill og Huggun/ Þuiad sito seiger han̄/ Matth. 12. So sem Jonas var þria da ga og þriar Nætur j Hualfiskfins Kui
de/

de/So mun Mañsins Son vera j Fylsn um Jardar. Þar til hefr hñ oss þau heilø gu Sacramenta jñsett/ad þau skulu vera oss syneleg Nadar teikn/huar med oss christur fyrer Siooner settur verdur/allar hñs velgiørder uppmæladar/ og miñer oss a sig na Pijnu og Dauda þar mz/ & giefur oss þar jñe til siñar miñingar/ siñ Lijkama og Blood/ sem hañ hefur j Daudañ giefed fyrer oss. Sama hafa giort heilager Postular/og rietter Lærefedur Christelegrar Kyrkiu/ allt til þessa Dags/ og hafa predikad þañ Krossfesta Christum/ Gydingum Hneyxlan/Grickium Heimsku/ eñ þeim sem kallader eru/Gudlegañ Krapt og Vijsdom. Ja/seiger S. Pall. I. Cor. II. Þo hañ være vel lærdur Madur/og hefde uppricktur vered j þridia Himen/ þa vill hann þo ecke vita meira eñ Christum Jesum þañ Krossfesta/I. Cor. 2. Og j ødrum stad seiger hañ/Þad sie fiære fra mier/ad hroosa mier/utan j Krosse vors Herra Jesu Christi/ fyrer huørn Verølldiñ er mier Krossfest/og eg henne/ Gal. 6. So hafa fra Upphafe

Verallðar/ a ollum Tijmum/ aller Nek lager Noþud þedur/ Kongar/ Spamenn/ Postular/ Predikarar/ og oll jðrande Mior ku/ þetta Ecce Homo/ þad er þa allra Helgustu Pijnu Christi/ þyrer Augum og j Hiarta haþt/ og ongua adra Huggun/ huorke j Lijþe nie Dauda haþt edur vitad/ helldur eñ þa/ sem þeir haþa teked þyrer Truna a Fyrerheitenn/ aþ heilagre Holld gan/ Pijnu Dauda og Vpprisu vors Her ra og Heilsugiafara Jesu Christi. So sem ad vottar S. Petur/ þar hann seig er/ Act. 4. Par er j onguum odrum He ilsugioþ/ og ekkert añad Naþn Moñum um gieþed/ Huar jnne vier skulum holpn er verda. Og enn aptur Act. 10. Þess um bera aller Spamenn Vitne/ ad þyrer hans Naþn þae aller þeir sem a hann trwa Fyrergieþning Syndaña. Og enn aptur/ Act. 15. Pui freiste þier nu Guds med vppaleggingu þess Oks/a Læ resueinanna Hals/sem huorke vorer Fed ur nie vier hoþum kunnad ad bera? Helldur trwum vier þyrer Nad Herrans

Jesu

predikun Jesu Christi/hiolpna ad verda/ Lijka sem og þeir. Jesu vorum Lausnara/med Fødur og Heiløgum Anda/ sie Dyrd og Þacker/ ad eilijfu/ Amen. Amen.

Ender Bookariñar.

Vpprísu Historian̄ Drottins vors Jesu Christi/ saman̄skrifud af þi orum Gudspiallamon̄unū/ Matt heo/ Marco/ Luca og Jo hañe/ hlioodar so.

Þ A ed Þuottdagurin̄ var lidiñ/ Keyptu Maria Magdalena/ og hiñ øñur Maria/ sem kalladest Jacobi og Salome og Johaña/ og ad rar med þeim/ þær komnar voru mz Je su af Galilea/ dyrleg Smyrsl/ og biug gu þau til/ so ad þær kiæme og smyrde Jesum/ þuiad vm Þuottdageñ sialfañ voru þær kyrrar. Eñ ad Aptne þess Þuottdagsins miøg sneña/ þa ed þar var eñ dymt/ komu þær til Grafareñar og bæru þau Smyrsleñ sem þær høf du tilbwed. Og sia þu/ ad þar skiede mykell Jardskialfte/ þuiad Eingell Drottins kom af Himnum/ gieck þar ad/ og vellte Steinenum fra Grafar myñanum/ og settest þar vppa/ og hñs Asiana var so sem Ellding/ og hans

Klæd/

Klæde huijt sem Snioor. Enn Konur
nar søgdu sijn a mille/ huer mun vellta
Steinenum fyrer oss af Grafarmunna
num? þuiad hann var miøg stoor/ Og
þær litu þangad/ og sau ad Steinenn
var burt velltur fra Grøfenne/ og þær
geingu inn j Grøfena/ og fundu ecke Lijk
kamann Herrans Christi. Þa hlioop
Maria Magdalena burt/ ad seigia þe
tta/ og þa ed Konurnar voru skwrande
vm þetta/ þad Lijkamenn Jesu var þar
ecke/ Sia þu/ þa stoodu þar tueir menn
hia þeim j skijnande Klædum/ og þær
vrdu hræddar/ og fiellu framm a sijnar
Asionur til Jardar/ þa søgdu þeir til
þeirra/ Huad leite þier hins Lifanda
hia Daudum? Hann er hier ecke/ vpp
er hann risenn/ minnest a þad/ huad hann
sagde ydur/ þa ed hann var enn j Galilea
seigiande þad Mannsins Sonur hlyte
ad seliast j Syndugra Hendur/ og kr
ossfestur ad verda/ og a hinum þridia
Deige vpp aptur ad rijsa/ Og þær

mintust a hans Ord/ og geingu j burt
fra Grøfeñe/ og kuñgiørdu þetta þm̄
ellefu/og so øllum hinum ødrum/ og
søgdu þetta Postulunum/ Og þetta
Ord virdtest þeim sem være pad Sion
huerþingar/og trudu þeim ecke.

Og þa Maria Magdalena hleyp
ur nu(sem sagt er)kiemur hun til Si
monar Petri og til hins añars Lęresu
einsins/huorn ad Jesus elskade/og sei
ger til þeirra. Þeir hafa Herrañ burt
teked wr Grøfeñe/og vier vitum ecke
huar þeir hafa lagt hañ.

Pa gieck Petur og sa añar Lęresue
iñ wt/og kom til Grafareñar/ Eñ þe
ir tueir hlupu samsijda/z sa añar Lęre
sueiñ hliop fram̄ vndã vakrara eñ Pet.
og kom fyrstur til Grafareñar/ giægd
est þar jñ og sa Lijnløkiñ løgd þar/ eñ
þo stie hañ ecke jñ/Pa kiemur Simon
Petrus epter hønum/og stijgur jñ j Gr
øfena og sier Lijnløkiñ løgd þar/ og
þañ Sueitadwkeñ sem vafeñ var vm
Høfud

Høfud Jeſu/ et lagdañ hia Lijnløkun
um/ helldur ſierdeilis til ſamans vafeñ
j einum ødrum ſtad. Þa ſaa eiñiñ ſa
añar Lærèſueiñ þangad jñ/ ſa ed fyrre
kom til Grafarenñar/ ſa þetta/ og trw
de þui/ þuiad þeir kuñu þa eñ ecke Rit
ingena/ þad hañ hlyte af Dauda vpp
aptur ad riſa/ þa geingu þeir Lærèſuei
narner til ſamans j burt aptur/
og Petur vndradeſt huarneñ ad þetta
voor. Eñ Maria ſtood vid Grøfena
og grieet þar wte fyrer/ Sem hun grieet
nu/ gægdeſt hun jñ j Grøfena/og ſier
tuo Eingla j huijtum Klædum/ ſitian
de þar/ eiñ til Høfda/ eñ añañ til Fot
ta/ þar ſem þeir høfdu lagt Lijkamañ
Jeſu/ Og þeir ſøgdu til heñar/ Kona
huad grætur þu? hun ſeiger til þeirra/
Þeir hafa miñ Herra j burt teked/ og
eg veit ecke huar þeir hafa lagt hañ/
og ſem hun ſagde þetta/ ſnereſt hun
vid og ſa Jeſum ſtanda/og veit ecke ad
þad er Jeſus. Jeſus ſagde til heñar/
Kona

Kona/ huad grætur þu? Ad huorium leitar þu? Hun meinte þad munde vera Grasgards vordurenn/ og sagde til hans. Herra/ ef þu hefur bored hann j burt/ þa seigdu mier huar þu hefur lagt hann/ þa vil eg hafa hann þadan/ Jesus sagde til hennar/ Maria/ Þa snereſt hun vid og sagde til hans/ Rabboni/ þad kallaſt Meyſtare/ Jesus sagde til henn ar/ snertu mig ei/ þuiad eg em enn ei vpp stijgenn til mijns Fodurs/ þar þu helld ur j burt til Brædra minna/ og seig þm ad eg fare vpp til mijns Fodurs/ ꝛ til ydar Fodurs/ til mijns Guds og ydar Guds.

Þetta er su Maria Magdalena fra huorre Jesus hafde wtreked sio Dioſla/ huorre hann og byrteſt fyrſt aff ollum/ þa hann var vpprisenn/ miog snemma a hinum fyrſta Deige Þuottdagana/ og hun foor j burt og kunngiorde þetta þm sem mz hm voru/ sem þar Hormudu ꝛ grietu/ þad hun hefde sied Herrann/ og

þad

þad hn̄ hefde sialft sagt/ til heñar/ Og þeir somu/ þa er þeir heyrdu þad/ ad hañ lifde og være siedur af heñe/ trw du þeir þui ecke/ Eñ Konurnar stygu jñ j Grøþena og sau eitt Vngmeñe sit ia til hægre Handar/ klæddañ sijdu Klæ de huytu/ og þær vrdu Felmturs pullar eñ þad var Eingill Drottins/ Og hañ sagde til þeirra/ otteest ecke/ Eg veit ad þier leited ad hinum Krossfesta Jesu af Nazareth/ Ei er hañ hier/ Hañ er vpprisen̄/ so sem hañ hefur sagt/ Kom ed hingad og siaed þañ Stadeñ/ huar ad þeir hafa lagt Herrañ/ og ganged snarlega j burt/ og seiged þetta hans Læresueinum og Petre/ þad hn̄ sie vpp risen̄ fra Daudum/ Og siaed/ hann mun ganga fyrer ydur j Galileam/ þar munu þier sia hañ/ so sem hañ hefur sagt ydur/ Siaed ad eg sagda ydur þetta.

Og þær geingu med flijte burt fra Grøfeñe medur Otta og Fognude myk lum

lunni/ og hlupu so ad þær kūngiørdu þe
tta Lærisueinunum/ og sia þu/ þa mœ
tte þeim Jesus og sagde/ Vered sælar/
Og þær geingu ad hønū/ z hielldu vm
hans Fætur/ og krupu nidur fyrer høn
um. Þa sagde Jesus til þeirra/ otteſt
ecke/ Fared burt/ og kūngiøred þetta
mijnum Brædrum/ ad þeir gange j
Galileam/ og þar skulu þeir sia mig.
Enn þa ed þær geingu j burt/ Sia þu
Þa komu nockrer wt aþ Vardhallds
mønunum j Borgena/ og kūngiørdu
Kiennemañа Høfdingiunum/ allt hvad
þar hafde til bored/ og þeir komu til
samans med Ølldungunum/ og hiell
du eina Radstefnu/ og gaȧþu Striids
mønnunum nooga Peninga/ og søgdu
Seiged/ ad hans Lærisueinar komu
vm Noottena/ og stælu hønum j bur
tu/ a medann vier suafum/ Og ef þad
kann wt ad beraſt þyrer Landsdoomar
anum/ þa skulum vier telia vm fyrer
hønum/ og þui til Vegar koma/ ad
þier

þier ſteud Grandalauſer. Og þeit toku Penningana/ og giordu ſuo ſem þeim var kient/ Og ſlykur Ordreomur er vÿdfrægur ordeñ a medal Gyd inganna/ allt til þeſſa. Dags.

Þell

Þessa Fióslu bok ef
Eg med Kiellu og er vne
ad hana komin
til m. rrdikt 9/4 etp
ad Nafn 1719
Jon Freins Son

...onis de .clxiij. Alla. Mi-
ilis deus. clxiij. Euā. Egre
ate iesu. clxiiij. Offr. Leta
latis qm̄s Sec. mini. clxv
placare munerib⁹: et in-
cedentibus sctīs tuis a cū
nos defende piculis. ℞.
O. Posuerūt mortalia. clxv
t nos cōmunio dñe Cōpl
get a crimīe: et intercedē-
is sanctis tuis celestis re-
dij faciat esse cōsortes. ℞.
tē miliū martyrū Intr.
manserūt iusti. clxi. Collā.

an
Co
La
us
san
pa
ran
dis
In
L
bi f
har

onis	ne iaret vom iuxte ratt o
pu-	censum poneret. ingressi
nia q̄	templū dñi. Et oīs mul-
que	do erat pp̄li orās foris h
. Ne	incensi. Apparuit aūt illi
o te-	gelus dñi: stans a dextri
nīs.	taris incēsi Et zacharias
: te-	bat⁹ est vidēs: ⁊ timor irr
s ad	sup eū. Ait aūt ad illū an
ea in	lus. Ne timeas zacharia:
odie	exaudita est depcatio tu
euel	uxor tua elyzabeth pari
as ⁊	bi filiū: ⁊ vocabis nomē e
ntes:	iohānē. Et erit tibi gau

puer ego sum. Et d
ad me. Noli dicere: p
er ego sum: qm̃ ad o
mittã te ibis: ⁊ vniu
mandauero tibi lo
timeas a facie eoꝝ q
cũ sum: vt eruã te di
Et misit dñs manũ
tigit os meũ: et dixit
me. Ecce dedi verba
ore tuo: ecce cõstitui
sup gẽtes ⁊ sup regn
las ⁊ destruas ⁊ disp
dissipes ⁊ edifices ⁊

